

Inventariserend veldonderzoek d.m.v. proefsleuven

Hooijkaasterrein te Schoonhoven
Gemeente Schoonhoven

Opdrachtgever
Interkoop Properties
Postbus 1265
3600 BG Maarsse

Projectnummer
Synthegra Rapport S110194

Kenmerk
S110194

Status:
Projectleider
dr. T.A. Spitzers
Autorisatie:
dr. T.A. Spitzers

Definitief

2/0
Paraaf

datum
26-10-2012

Project : Inventariserend veldonderzoek d.m.v. proefsleuven, Hooijkaasterrein te Schoonhoven
Kenmerk : S110194

Afbeelding voorblad: Analyse van muurwerk in werkput 2

Colofon

Oprachtgever: Interkoop Properties B.V.
Projectnummer: S110194
Titel: Inventariserend veldonderzoek d.m.v. proefsleuven, Hooijkaasterrein te Schoonhoven
Datum: 26-10-2012
Projectleider: dr. T.A. Spitzers
Auteurs: dr. T.A. Spitzers, drs. J.W. van Dalfsen (de Steekproef; aardewerk), J van Oostveen (pijpmakerij)
Tekenaar: drs. R. Nillesen
Autorisatie: dr. T. A. Spitzers
Druk: Synthegra bv, Doetinchem
ISSN: 1874-9771

Synthegra bv

Doetinchemseweg 61a, NL-7007 CB Doetinchem
Telefoon +31 (0)88 81 81 981, Fax +31 (0)88 81 81 989, Internet: www.synthegra.nl
Bankrelatie Rabobank, nr. 106263412, BTW nr. NL819631288B01, HR 01115557

© Synthegra bv, 2012

Project : Inventariserend veldonderzoek d.m.v. proefsleuven, Hooijkaasterrein te Schoonhoven
Kenmerk : S110194

INHOUD

Administratieve gegevens	4
1 Inleiding	5
1.1 Ligging en huidige situatie plangebied	5
1.2 Onderzoekskader	5
1.3 Onderzoeksdoel en vraagstellingen	6
1.4 Onderzoeksmethodiek	7
2 Vooronderzoek	10
2.1 Methode	10
2.2 Landschappelijke ligging	10
2.3 Historische context	10
2.4 Archeologische context	12
3 Resultaten van het onderzoek	14
3.1 Werkput 1	14
3.2 Werkput 2	17
3.3 Werkput 3	21
4 Synthese en beantwoording van de onderzoeksvragen	29
4.1 Synthese	29
4.2 Beantwoording van de onderzoeksvragen	30
Literatuur	34
Bijlagen:	
Bijlage 1: Ligging van de werkputten	
Bijlage 2: Vlaktekeningen	
Bijlage 3: Profieltekeningen	
Bijlage 4: Sporenlijst	
Bijlage 5: Vondstdeterminatielijst	
Bijlage 6: Boorstaten werkput 2	
Bijlage 7: Advieskaart en ontgravingsplan	
Bijlage 8: J. van Oostveen, Tabakspijpen en bedrijfsaardewerk van een pijpenbakker opgegraven bij de IVO-P Hooijkaasterrein Schoonhoven	

Project : Inventariserend veldonderzoek d.m.v. proefsleuven, Hooijkaasterrein te Schoonhoven
Kenmerk : S110194

Administratieve gegevens

Toponiem : Het Klooster
Plaats : Schoonhoven
Gemeente : Schoonhoven
Provincie : Zuid-Holland
Projectnummer : S110194
Bevoegde overheid : Gemeente Schoonhoven
Opdrachtgever : Interkoop Properties BV
Uitvoerende instantie : Synthebra bv
Datum uitvoering veldwerk : 07-09-2011 t/m 09-09-2011
Uitvoerders veldwerk : dr. T.A. Spitzers (senior archeoloog);
dhr. P. Wemerman en dhr. P. van Luytelaar (veldtechnici)
Onderzoeksmelding (ARCHIS) : 48205
Datum onderzoeksmelding : 26-08-2011
Kaartblad : 38B
Periode : middeleeuwen- nieuwe tijd
Oppervlakte : ca. 2500 m²
Grondgebruik : Braakliggend en parkeerplaats
Geologie : Rivierklei en veen
Geomorfologie : Riviervlakte
Bodem : Stadsophoging
Depot : Documentatie en vondsten zullen worden aangeleverd aan het
Provinciaal Depot van Zuid-Holland.

De onderzoekslocatie wordt omsloten door de volgende vier coördinaten:

Deelgebied A:

noordwest X: 118280 Y: 439690
noordoost X: 118303 Y: 439693
zuidoost X: 118305 Y: 439683
zuidwest X: 111280 Y: 439680

Deelgebied B:

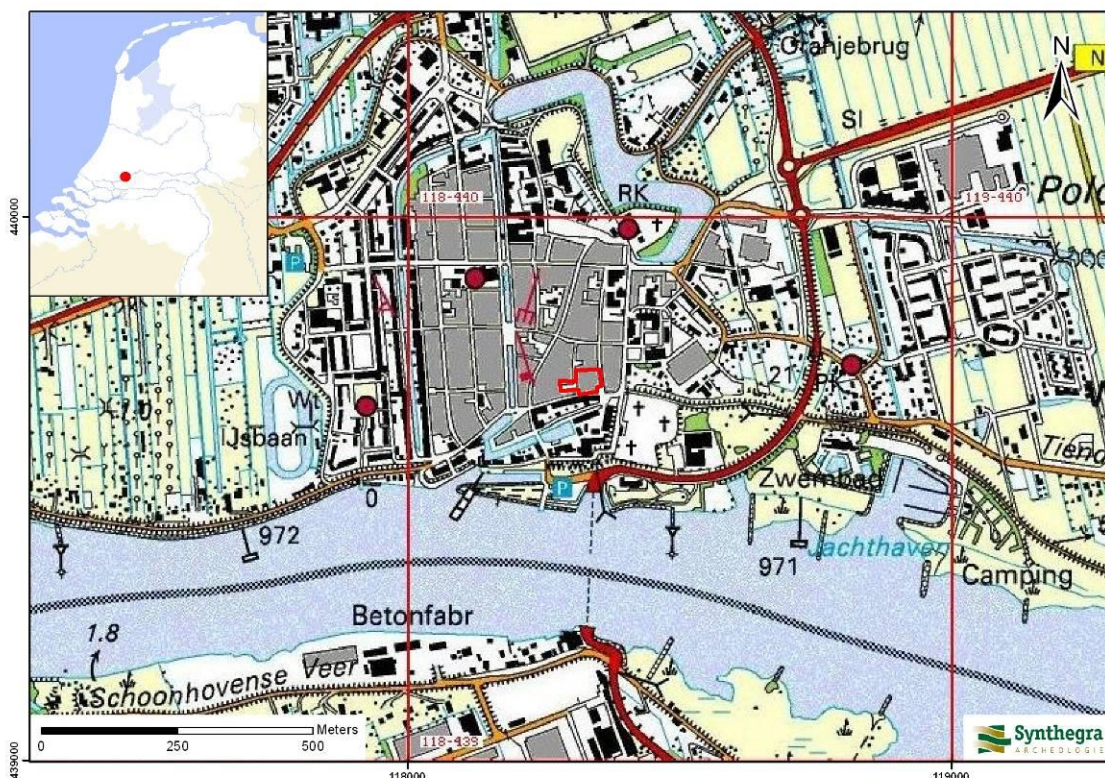
noordwest X: 118306 Y: 439625
noordoost X: 118303 Y: 439735
zuidoost X: 118355 Y: 439690
zuidwest X: 111312 Y: 439675

1 Inleiding

1.1 Ligging en huidige situatie plangebied

Het plangebied is circa ca. 2500 m² groot en ligt in de historische stadskern van Schoonhoven. Het plangebied omvat de locatie van de voormalige zilverfabriek Hooijkaas en is samengesteld uit twee delen, van elkaar gescheiden door de straat "Het Klooster" (afbeelding 1.1). Deelgebied A, ten westen van het klooster, ligt ingeklemd tussen de bebouwing aan het Klooster en de achtererven van bebouwing aan de Korte Dijk en de Lange Weistraat. Het was ten tijde van het onderzoek in gebruik als parkeerterrein. Deelgebied B, ten oosten van Het Klooster, wordt aan de zuidzijde begrensd door de Korte Dijk, aan de oostzijde door de Molenstraat aan de noordzijde begrensd door de bebouwing. Deelgebied B lag ten tijde van het onderzoek braak na de sloop van de bebouwing tot op het maaiveld. Het straatniveau ligt op circa 2,10 m + NAP

(Normaal Amsterdams Peil)¹.

Afbeelding 1.1: Het plangebied op de Topografische kaart van Nederland 1:25.000 aangegeven met het rode kader.²

1.2 Onderzoekskader

Synthegra heeft in opdracht van Interkoop Properties BV een archeologisch proefsleuvenonderzoek uitgevoerd op een terrein ter weerszijden van Het Klooster in de binnenstad van Schoonhoven (afbeelding 1.1). De aanleiding voor het onderzoek is de voorgenomen ontwikkeling van nieuwbouwwoningen. Vanwege de ligging in de middeleeuwse stadskern kunnen vanaf het maaiveld archeologische resten worden verwacht.

¹ Huisman 2011.

² Topografische dienst Nederland 1998.

Project : Inventariserend veldonderzoek d.m.v. proefsleuven, Hooijkaasterrein te Schoonhoven
Kenmerk : S110194

Deze nieuwbouw zal worden gefundeerd op palen en voorafgaand aan de bouw dient eerst een bodemsanering plaats te vinden. Door de graafwerkzaamheden die zullen gaan plaatsvinden, kunnen eventueel aanwezige archeologische waarden verloren gaan. Daarom is vanwege de regelgeving van de overheid voorafgaand aan de graafwerkzaamheden archeologisch onderzoek uitgevoerd.

Het onderzoek is uitgevoerd conform de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie versie 3.2³. Het veldwerk is uitgevoerd van 7 tot en met 9 september 2011.

De uitgangspunten en randvoorwaarden voor dit onderzoek zijn vastgelegd in het Programma van Eisen (PvE) dat is opgesteld door drs. M. Huisman.⁴ De bevoegde overheid, de gemeente Schoonhoven, zal de resultaten van het proefsleuvenonderzoek toetsen en een selectiebesluit nemen.

1.3 Onderzoeksdoel en vraagstellingen

Het doel van het inventariserend veldonderzoek door middel van proefsleuven is het aanvullen en toetsen van de gespecificeerde verwachting, die is gebaseerd op het bureau- en booronderzoek. Dit omvat het vaststellen van de aan- of afwezigheid, de aard, het karakter, de omvang, de datering, de gaafheid, de conservering en de inhoudelijke kwaliteit van archeologische waarden binnen het plangebied.

Uit historische bronnen was bekend dat op deze locatie een klooster heeft gelegen, maar naar de aanwezigheid van eventuele overblijfselen is tot voor kort geen onderzoek gedaan. Doel van het hieronder beschreven onderzoek is het bepalen van de aanwezigheid van resten van het klooster en eventuele jongere stedelijke bebouwingsresten en het waarderen van deze resten.⁵

De vraagstelling van het onderzoek beweegt zich op twee niveaus; het vaststellen van de aanwezigheid en omvang van archeologische resten en het bepalen van hun belang voor de kennis van de bewoningsgeschiedenis van Schoonhoven.

In het Programma van Eisen zijn de volgende onderzoeksvragen geformuleerd:

1. Zijn binnen het plangebied één of meer andere archeologische vindplaatsen aanwezig?
2. Wat is de aard, omvang en datering van de aangetroffen archeologische vindplaatsen?
3. Zijn deze vindplaatsen behoudenswaardig conform de criteria uit de KNA (versie 3.2)?
4. Wat zijn de gevolgen daarvan voor de noodzaak en vorm van vervolgonderzoek?
5. Welke aanvullende vraagstellingen en onderzoeksrichtlijnen kunnen, op basis van de behaalde resultaten, worden geformuleerd voor toekomstig onderzoek in de directe omgeving?

Het onderzoek dient daarnaast een bijdrage te leveren aan het beantwoorden van de volgende meer concrete onderzoeksvragen:

Algemene onderzoeksvragen:

6. Zijn er paleo-ecologische resten aanwezig in gesloten, dateerbare context(en)?

---

³ SIKB 2010.

⁴ Huisman 2011.

⁵ Huisman 2011.

Project : Inventariserend veldonderzoek d.m.v. proefsleuven, Hooijkaasterrein te Schoonhoven
Kenmerk : S110194

7. Wat is de bodemopbouw en -kwaliteit (gaafheid)? Zijn er aanwijzingen dat ook hier (plaatselijk) het oude oppervlak uit de IJzertijd/Romeinse tijd nog aanwezig zou kunnen zijn?

Specifiek met betrekking tot het klooster:

8. Zijn er nog resten in de bodem aanwezig die in verband gebracht kunnen worden met het kloostercomplex?
9. Speciale aandachtspunten hierbij zijn de ligging van bijgebouwen, aanwijzingen voor de historisch bekende stadsbranden en de begrenzing van het eventuele grafveld.
10. Zijn er andere gebouwen/funcies te onderscheiden (b.v. gastenverblijf, keuken, moestuin, kapellen)?
11. Zijn er aanwijzingen voor een fasering van de aangetroffen resten (bv gefaseerde aanleg kloosterterrein, verbouwingen)?
12. Hoe zijn de aangetroffen gebouwen gefundeerd?
13. Zijn er (resten van) gebouwen aanwezig die ouder zijn dan de stichtingsdatum van het klooster?

Specifiek voor de periode na het klooster:

14. Zijn er nog resten aanwezig van bebouwing uit de periode na de sluiting van het klooster?
15. Kunnen de erven en/of bouwresten gerelateerd worden aan de bebouwing zoals afgebeeld op de historische stadplattegronden van Guicciardini (1582/1613) of Blaeu (1649).

Specifiek met betrekking tot het bouwplan:

16. Hoe verhouden de aangetroffen resten zich tot het bouwplan?
17. Het palenplan voor de nieuwbouw beslaat ongeveer 1,5% van het oppervlak van het plangebied. Is het mogelijk nader archeologisch onderzoek te voorkomen door aanpassingen op dit palenplan?

1.4 Onderzoeksmethodiek

Het onderzoek is uitgevoerd volgens de uitgangspunten en randvoorwaarden zoals vastgelegd in het Programma van Eisen (PvE) dat is opgesteld door drs. M. Huisman.⁶ Daarnaast is gewerkt onder toezicht van een veiligheidsdeskundige bodemsanering binnen de voorwaarden vastgelegd in het "Verslag toolboxmeeting 07-09-2011 Werken in en met verontreinigde grond Het Klooster 1-3 te Schoonhoven".⁷

In het Programma van Eisen is de aanleg van drie proefsleuven vastgelegd met een gezamenlijk oppervlak van 235 m², elk tot een exact aangegeven, maximale ontgravingsdiepte. Deze dieptes, variërend van 1,05 tot 1,30 m onder het maaiveld, liggen 20 tot 30 cm onder de geplande ontgravingsdieptes, aangegeven in het ontgravingsplan (zie bijlage 7). Verder wordt in het PvE uitgegaan van de documentatie van minstens twee vlakken per proefsleuf: één op het eerste relevante sporenniveau en één op het diepste (sporen)niveau boven de vastgelegde ontgravings-/verstoringsdiepte.

Omdat de grondwaterspiegel tijdens het veldonderzoek op ca. 80 cm onder het maaiveld lag, meerdere decimeters boven de vastgelegde ontgravingsdiepte, is in overleg met de adviseur van bevoegde overheid besloten te volstaan met de aanleg en documentatie van één vlak boven het grondwater en waar mogelijk conform het PvE boringen uit te voeren vanaf dit vlak. In één sleuf (werkput 2) zijn drie boringen uitgevoerd (zie bijlage 6) In de twee andere sleuven is in plaats daarvan door middel van kijkgaten tot op de verstoringsdiepte getracht het resterende deel van de stratigrafie tot de verstoringsdiepte te karakteriseren en dateren (zie hoofdstuk 3.1 en 3.3).

---

⁶ Huisman 2011.

⁷ Wilbers 2011.

Project : Inventariserend veldonderzoek d.m.v. proefsleuven, Hooijkaasterrein te Schoonhoven
Kenmerk : S110194

De ligging van de werkputten is weergegeven in bijlage 1. Een overzicht van de vlakken per werkput is te vinden in bijlage 2. De profielen zijn weergegeven in bijlage 3.

Werkput 1

In deelgebied A, dat gelegen is ten westen van de straat Het Klooster, is werkput 1 aangelegd conform het programma van eisen: 15 meter lang en 4 meter breed oost-west georiënteerd in het midden van het deelgebied.

Uit milieukundig oogpunt is eerst de deklaag van schoon zand tot 40 cm onder maaiveld verwijderd. De meest westelijke 3,5 meter (het verst van de straat gelegen) is over de volle breedte laagsgewijs verdiept tot op het aangegeven verstoringsniveau. Door opkomend grondwater kon het vlak (vlak1) niet worden afgewerkt en het aangrenzende gedeelte van het profiel niet worden gedocumenteerd. In het resterende gedeelte van de sleuf is vlak 1 hoger aangelegd, namelijk op het niveau waarop zich een laag pijpenmakersafval aftekende in de noordelijke helft van de sleuf (spoor 7, 1,30 m + N.A.P.: 35 cm boven de maximale ontgravingsdiepte). In overleg met de adviseur van bevoegde overheid en opdrachtgever is besloten alleen de zuidhelft van de sleuf (naast het pijpmakersafval) te verdiepen tot op de maximale ontgravingsdiepte over een breedte van twee meter (vlak 2). Vanwege opkomend grondwater en omdat zich sporen aftekenden, is de meest oostelijke vijf meter van dit vlak 10 tot 15 cm boven de maximale ontgravingsdiepte aangelegd. Aan de westzijde is tussen het reeds over de volle breedte verdiepte deel en vlak 2 een gronddam gehandhaafd om te voorkomen dat water vandaaruit over het vlak stroomde. naar het reeds dieper aangelegde deel. Het profiel van de zuidwand is over de resterende sleuflengte van 9 meter volledig gedocumenteerd.

Om de mogelijke aanwezigheid van middeleeuwse resten onder vlak 2 te controleren is aan het oosteinde van de sleuf een kijkgat van 2 bij 2 meter machinaal laagsgewijs verdiept tot op de maximale ontgravingsdiepte. Hier is een tussenvlak op ca. 1 meter onder het maaiveld gefotografeerd als vlak 3. Het vlak op de maximale ontgravingsdiepte is als vlak 4 gefotografeerd, getekend en nader onderzocht. De tijdens het verdiepen waargenomen lagenopbouw is aan de hand van de vlakwaarnemingen gereconstrueerd in profiel 1.2 haaks op profiel 1.1 (zie bijlage 3).

De niet vervuilde, zandige bovengrond en het vervuilde, humeuze kleiige onderpakket zijn gescheiden opgeslagen op een gelijksoortige ondergrond om vermenging te voorkomen. Zij zijn in hun oorspronkelijke opeenvolging teruggestort.

Werkput 2

Werkput 2 is overeenkomstig het programma van Eisen aangelegd in deelgebied B langs de oostzijde van de straat Het Klooster noord-zuid georiënteerd. Na verwijdering van de betonvloeren en funderingen van de fabriek zijn de daaronder en daartussen gelegen, oudere funderingen blootgelegd in een vlak, dat in de noordelijke helft net boven de grondwaterspiegel lag, in de zuidelijke helft ca. 15 tot 20 cm daarboven. Vanaf dit vlak zijn drie grondboringen gezet met een edelmanboor met 7 cm doorsnede. De boringen zijn doorgezet tot ruim onder de maximale ontgravingsdiepte totdat verder boren door wateroverlast zinloos werd. De boorstaten zijn weergegeven in bijlage 6. De boorlocaties zijn met de bats zo ver mogelijk verdiept om aard en datering van de grondlagen boven verstoringsdiepte nader te dateren en karakteriseren. Daarbij is op twee plaatsen in de noordhelft van de sleuf aanvullend muurwerk blootgelegd onder de grondwaterspiegel. Dit is ingemeten en gedocumenteerd als onderdeel van vlak 1 (spoor 48 en 53). Boven vlak 1 waren slechts funderingen en vullagen aanwezig horende bij de fabrieksbouw. Daarom zijn geen profielen gedocumenteerd.

Project : Inventariserend veldonderzoek d.m.v. proefsleuven, Hooijkaasterrein te Schoonhoven
Kenmerk : S110194

Werkput 3

Werkput 3 is langs de Molenstraat op de in het Programma van Eisen aangegeven locatie aangelegd met een lengte van 11 meter. Aan de zuidzijde is de sleuf ingekort vanwege de aanwezigheid van een intacte, grote en diepe kelder, horende tot de fabrieksbouw uit de 20^e eeuw. Noordwaarts opschuiven van de sleuf stuitte op milieutechnische en logistieke bezwaren. In de resterende ruimte is na verwijdering van zware betonfunderingen een vlak aangelegd iets boven de grondwaterspiegel,. Daarvan uitgezonderd zijn de twee meest noordelijke meters van vlak 1, waarin op een hoger niveau (ca. 90 cm boven het maximale ontgravingsniveau) muur- en vloerresten zijn aangetroffen en gedocumenteerd.

Boven vlak 1 is geen profiel gedocumenteerd daarboven slechts recente fabrieksresten aanwezig waren.

Vanuit vlak 1 zijn twee kijkgaten laagsgewijs machinaal verdiept om een indruk te krijgen van de stratigrafie daaronder. In het noordeinde van de sleuf is onder de gedocumenteerde vloer verdiept tot ca. 25 cm boven het maximale ontgravingsniveau (kijkgat . Vanaf dit niveau was verder verdiepen en documenteren onmogelijk door een snelle toestroom van grondwater en boren onmogelijk door de puinige ondergrond. Daarom is meer naar het zuiden in het diepere deel van het vlak een tweede kijkgat laagsgewijs machinaal verdiept tot op de maximale verstoringsdiepte. De in de kijkgaten waargenomen stratigrafie is schematisch weergegeven in profielkolommen (zie bijlage 3)

De vlakaanleg heeft laagsgewijs plaatsgevonden tot op het vlakniveau waarop de grondsporen zichtbaar werden en het vlak te interpreteren was. Na iedere haal van de graafmachine is het vlak op vondsten en grondsporen gecontroleerd. De sporen en lagen in het vlak zijn gecoupeerd voor zover nodig voor het bepalen van de onderlinge relaties en de aard van de sporen.

De vondsten zijn per spoor, per laag en per segment verzameld. Het vlak en de profielen zijn lithologisch beschreven conform de NEN 5104⁸ en bodemkundig⁹ geïnterpreteerd.

Vlakken en profielen zijn gefotografeerd en analoog ingetekend op een schaal van 1:20. Het gebruikte meetsysteem is in het Rijksdriehoekstelsel ingemeten.

---

⁸ Nederlands Normalisatie-instituut 1989.

⁹ De Bakker en Schelling 1989.

2 Vooronderzoek

2.1 Methode

Tijdens het vooronderzoek is met behulp van bestaande bronnen een gespecificeerd archeologisch verwachtingsmodel voor het plangebied opgesteld. Dit is in eerste instantie gedaan door het raadplegen van voor de archeologie relevante schriftelijke, historische bronnen.¹⁰ De verwachting die in het bureauonderzoek is opgesteld is getoetst door een inventariserend veldonderzoek d.m.v. boringen.¹¹

2.2 Landschappelijke ligging

Het plangebied ligt in de historische stadskern van Schoonhoven in het midden-Nederlandse Rivierengebied bij het punt waar de Zever uitmondde in de Lek. De diepe ondergrond bestaat uit de afzettingen van vlechtende rivieren uit de laatste IJstijd (Formatie van Kreftenheye). Hierop is plaatselijk dekzand afgezet (Formatie van Boxtel). Vanaf de IJzertijd heeft de Lek zich in de oudere afzettingen ingesneden en nieuwe rivierafzettingen gevormd, die worden gerekend tot de Formatie van Echteld: beddingafzettingen (zand en grind), oeverwallen (zand, zavel en lichte klei) en komgronden (zwarte klei en veen). Het gebied waar nu de historische kern van Schoonhoven ligt, behoort tot de komgronden van een voormalige, noordelijker gelegen loop van de Lek en van de huidige Lek. Deze laaggelegen, relatief natte gebieden zijn pas in de late Middeleeuwen door middel van bedijking en ontginningen bewoonbaar gemaakt.¹² De bedding en oevers van de Zevender vormen daarbinnen een lage rug.¹³ Het plangebied ligt langs de oostzijde van het tracé van deze rug, direct ten oosten van de historische loop van de Zevender net binnen de historische Lekdijk.

2.3 Historische context

Het plangebied ligt in de binnen de historische stadskern van Schoonhoven, op de Cultuurhistorische Hoofdstructuur Zuid-Holland aangeduid als een gebied met een hoge archeologische waarde.

Schoonhoven is in de late 12e of de vroege 13e eeuw ontstaan op het punt waar het riviertje de Zevender uitmondt in de Lek. Aan het begin van de dertiende eeuw verrijst een kasteel langs de Zevender. De eerste vermelding van 'Sconouen' stamt uit 1247. De nederzetting die zich bij de Zevender-monding en het kasteel ontwikkelde, heeft rond 1280 stedelijke trekken. In het jaar 1300 verleent Graaf Jan II van Holland aan Schoonhoven vergunning om een omwalling aan te leggen en in 1354 wordt voor het eerst melding gemaakt van een stadsmuur. Het plangebied ligt binnen deze ommuring. Er wordt verondersteld dat de oudste kern zich rondom de Haven bevond, die aansluit op het middeleeuwse verkavelingspatroon buiten de stad. Ten oosten daarvan liep tot in de dertiger jaren van de 20^e eeuw de Zevender langs de achterzijde van de percelen langs de Lange Weijstraat. Deze vormde de westgrens van Deelgebied A om langs de zuidzijde daarvan oostwaarts om te buigen over het zuiden van deelgebied B om via een duiker onder de Korte Dijk door op de Lek af te wateren. Het laatste deel vormt waarschijnlijk een kunstmatig aangelegde omlegging gerelateerd aan de aanleg van de Lekdijk kort vóór 1300.¹⁴ De Korte Dijk langs de zuidgrens van het Plangebied ligt hoogstwaarschijnlijk op het tracé deze oorspronkelijke dijk. Vanaf 1330 werden in het gebied ten oosten van de Zevender, bekend als de "Meent", terrein uitgegeven door de kasteelheer en wordt een straat aangelegd: de "Nes", de huidige Molenstraat. In 1340 werd in het zuidelijk deel begonnen met de

---

¹⁰ Kroes & Bente 2004.

¹¹ De Boer 2005.

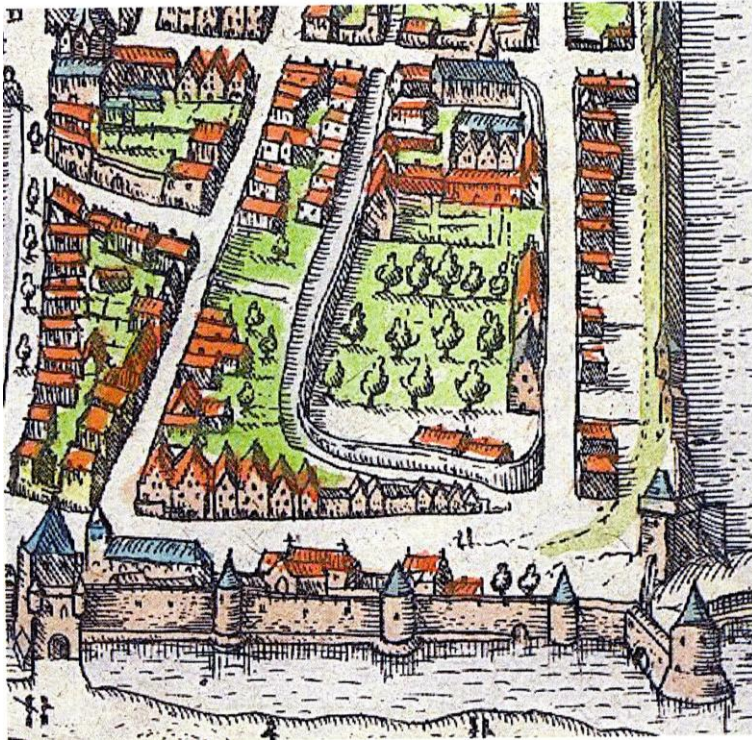
¹² De Boer 2005, 11.

¹³ Alterra, Geomorfologische kaart 1:50.00

¹⁴ Brief Archeologische Werkgroep Schoonhoven d.d. 18-1-2004.

aanleg van een Carmelieten-klooster tussen de Molenstraat en de Zevender.¹⁵ De kloosterkapel is in 1347 gewijd. In 1375, 1382 en 1518 is de stad met (delen van) het klooster getroffen door stadsbranden. In 1557 is de kapel afgebrand.¹⁶ In 1579 werd het klooster verlaten en vervolgens tijdens de reformatie geconfisqueerd. In 1596 is het klooster afgebroken. Het kloosterterrein, inclusief het huidige plangebied werd opnieuw verkaveld ten behoeve van stedelijke bebouwing. Daarbij is ook de straat "Het Klooster" aangelegd.

Afbeelding 2.1: Uitsnede uit de kaart van Guicciardini uit 1582/1613

Op historische kaarten uit de 16^e eeuw is te zien dat de kloostergebouwen met de kerk zich concentreren in het noordelijk deel van het kloosterterrein, ten noorden van het huidige plangebied.¹⁷ Op de kaart van Guicciardini uit 1582/1613 (afb. 2.1) staan alleen ter hoogte van het noordoosten van het plangebied langs de Molenstraat twee gebouwen met de nok evenwijdig aan de straat. Ter plekke van het overige deel van het plangebied staat een tuin met boomgaard aangegeven. Op de kaart van Blaeu uit 1649 staat voor het eerst de straat Het Klooster aangegeven met de nieuwe percelering en enkele gebouwen ter weerszijden daarvan (afb. 2.2). Ter hoogte van het plangebied staan ten westen van het klooster twee gebouwen aangegeven en ten oosten daarvan één gebouw, allen langs de straat met de nok evenwijdig daaraan. Ook de voormalige kloostergebouwen langs de Molenstraat staan nog aangegeven. Op een kaart uit 1743 lijkt de bebouwing ten westen van het Klooster verdwenen en zijn hier alleen tuinen ingetekend, terwijl het blok tussen Klooster en Molenstraat als bebouwd terrein staat weergegeven.¹⁸ Dit komt overeen met het beeld dat de kadastrale minuut uit 1811-1832 weergeeft (zie bijlage 1). Hierop maakt deelgebied A deel uit van een groot, onbebouwd perceel. In deelgebied B is langs de Molenstraat een gesloten reeks haaks op de straat georiënteerde huizen aangegeven. De westelijke helft van het deelgebied wordt in beslaggenomen door één groot perceel met een

¹⁵ De Boer 2004

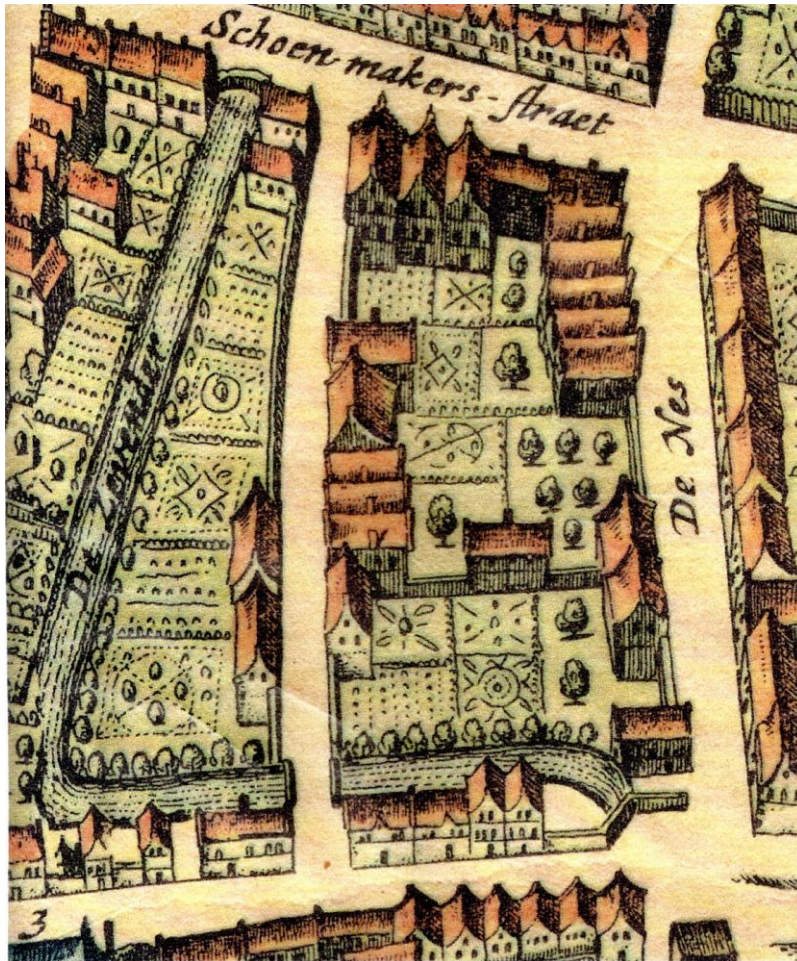
¹⁶ Jacobs 2011.

¹⁷ Kaarten van Jacob van Deventer uit ca. 1560 en Guicciardini uit 1582/1613.

¹⁸ Kaart van I. Tirion, "Grondtekening der stad Schoonhoven", Amsterdam 1743.

langs de straat gelegen gebouw in het noorden, overeenkomend met dat op de kaart van Blaeu. In het zuiden is een perceel daaruit afgezonderd met een groot gebouw.

Afbeelding 2.2: Uitsnede uit de kaart van Blaeu uit 1649.

In de loop van de 17^e eeuw wordt de zilverindustrie steeds belangrijker in Schoonhoven. In de 19^e en 20^e eeuw vormt deze de voornaamste nijverheid in de stad. Rond 1875 bouwde Herbert Hooijkaas in het plangebied een nieuwe woning met zilversmidswerkplaats aan Het Klooster.¹⁹ Dit vormde het begin van een bedrijf dat uitgroeide tot een fabriek met meer dan honderd werknemers. In het begin van de 20^e eeuw werd een industriële productie opgezet. Na diverse uitbreidingen werd in 1928 aan Het Klooster een nieuw complex gebouwd, waaraan omstreeks 1963 aan de Korte Dijk een fabriek in gele baksteen werd toegevoegd. Nadat het vanaf het einde van de jaren 60 bergafwaarts ging met de Firma Hooijkaas, is het gehele fabriekscomplex in 2005 gesloopt.

2.4 Archeologische context

Voorafgaand aan het onderhavige onderzoek is binnen de historische stadskern van Schoonhoven relatief weinig archeologisch onderzoek verricht. Dit hangt zowel samen met het ontbreken van een gemeentelijk archeoloog en een gericht onderzoeksprogramma, als met het geringe aantal ingrepen. De in Archis II geregistreerde onderzoeken betreffen hoofdzakelijk bureaustudies en/of booronderzoek, in enkele gevallen

¹⁹ <http://www.historischeverenigingschoonhoven.nl>

Project : Inventariserend veldonderzoek d.m.v. proefsleuven, Hooijkaasterrein te Schoonhoven
Kenmerk : S110194

gevolgd door archeologische begeleiding door de Archeologische Werkgroep Schoonhoven. De helft van de onderzoeken hebben betrekking op de 16-17e eeuwse vestingwerken. De overige betreffen kleinschalige onderzoeken in verband met de verbouwing van individuele panden.²⁰ De in Archis beschikbare informatie is nauwelijks relevant voor het onderhavige onderzoek. Wel is kort na het veldonderzoek van het onderhavige onderzoek door Archeomedia in samenwerking met de Archeologische Werkgroep Schoonhoven een archeologische begeleiding uitgevoerd van rioleringswerkzaamheden in en rond het gebied van het voormalige Carmelietenklooster, waaronder ook in en rond het plangebied van het onderhavige onderzoek (Onderzoeksmeldingsnr. 49683). Daarover zijn nog geen nadere gegevens bekend in ARCHIS2. Het onderzoek betreft onder meer rioolsleuven in de straatgedeelten van Het Klooster, de Korte Dijk en de Molenstraat grenzend aan het onderhavige plangebied en een rioolsleuf van oost naar west door deelgebied A.

---

²⁰ Huisman 2011

3. Resultaten van het onderzoek

In het hiernavolgende worden de profielen, vlakken en boringen in hun onderlinge samenhang geanalyseerd per werkput. In bijlage 1 worden de werkputten met alle sporen in de vlakken gerelateerd aan de bestaande situatie, de toekomstige situatie (het bouwplan) en de oudste kadastrale minuut. Per werkput worden de vlakken met de locaties van profielen, kijkgaten en boringen weergegeven in bijlage 2. In bijlage 3 worden de profielen in werkput 1 weergegeven en de gereconstrueerde profielkolommen in de kijkgaten in werkput 3. In bijlage 6 worden de boorstaten weergegeven van de boringen in werkput 2.

Om de aangetroffen archeologische sporen en fenomenen te kunnen relateren aan de maximale ontgravingsdiepte uit het Programma van Eisen wordt de hoogte van deze fenomenen ten opzichte van N.A.P. vermeldt. De in het PvE genoemde, maximale ontgravingsdiepte wordt aangeduid als het “verstoringsniveau”.

3.1 Werkput 1

Afbeelding 3.1: Overzicht van werkput 1 vanuit Het Klooster westwaarts gezien. Op de voorgrond vlak 2 met ter linkerzijde het later opgeschaafde profiel 1.1. Aan de rechterzijde en boven in beeld vlak 1 met het pijpmakersafval (ter hoogte van de middelste sjalonstok); daarachter de gronddam en het in één keer over de hele breedte verdiepte gedeelte, volgelopen met grondwater.

Project : Inventariserend veldonderzoek d.m.v. proefsleuven, Hooijkaasterrein te Schoonhoven
Kenmerk : S110194

Werkput 1 ligt in deelgebied A ten westen van de straat Het Klooster en tevens haaks op deze straat. Het maaiveld helt van de straatzijde naar het westeinde van de sleuf af van 2,05 m naar 1,85 + NAP. De maximale ontgravingsdiepte c.q. verstoringsdiepte ligt op 0,95 m + NAP.

In werkput 1 is binnen de geplande verstoringsdiepte een opeenvolging aangetroffen van diverse ophogings- en afvallagen, en met veel puin gevulde kuilen.

19^e en 20^e eeuw: tuin en parkeerplaats

De bovenste 40 cm tot een diepte van ca. 1,60 m + NAP bestaat uit recent opgebracht, schoon zand. Daaronder ligt een begraven bouwvoor (A-horizont) bestaande uit bruinzwart, zeer humeus, kleiig zand (vlak 1 en prof. 1.1, spoor 8). Daaruit is een fragment porselein geborgen, dat van na 1800 dateert. De dikte van deze begraven A-horizont varieert van 20 tot 40 cm en de onderkant ligt op ca. 1,30 m + NAP. Door het gebruik van het terrein als tuin in de loop van de 19^e en de eerste helft van de 20^e eeuw kan deze begraven bouwvoor geleidelijk iets dikker zijn geworden dan een gebruikelijke A-horizont. De tuingrondlaag wordt doorsneden door een kuil (vlak 1 spoor 9). Deze kuil heeft een vulling van donkerbruingrijze grond, met insluitsels van bakstenen en twintigste eeuwse muldepannen. Spoor 9 reikt nauwelijks dieper dan de onderzijde van de bouwvoor.

Pijpenbakkersafval uit de late 18^e eeuw

Afbeelding 3.2: Werkput 1, vlak 1, Laag met pijpenbakkersafval uit de late 18^e eeuw (spoor 7).

Project : Inventariserend veldonderzoek d.m.v. proefsleuven, Hooijkaasterrein te Schoonhoven
Kenmerk : S110194

De tuingrondlaag spoor 8 dekt een laag van pijpmakersafval af (spoor 7). Deze laag bestaat uit een hoge concentratie aan fragmenten van kleipijpen, pijpmakerspotten en verbrande leempakkingen. Daarnaast bevat de laag incidentele resten van gewoon gebruiksaardewerk en bouwkeramiek, zoals rode golfpannen en bakstenen. Behalve fragmenten van gele ijsselsteentjes zijn ook enkele fragmenten van de aardewerkoven aangetroffen.

Deze laatste fragmenten worden samen met de resten die verband houden met de pijpmakerij en pijpbakkerij beschreven in bijlage 6. De afval laag is aan de hand van het pijpmakersafval te dateren in de laatste twee decennia van de 18^e eeuw. Het complex bevat pijpen van een hele reeks pijpmakers uit Schoonhoven. Deze brachten hun producten in een pijpenpot naar een pottenbakker of pijpenbakker met een oven. Daar werd de pijpenpot na een laatste controle door de bakker afgesloten met een deksel. Aangezien in de afval laag ook fragmenten van deze deksels zijn aangetroffen en bakstenen van vermoedelijk de oven, is het waarschijnlijk dat het afval afkomstig is van een pottenbakker die zich gespecialiseerd had in het bakken van pijpen. In 1777 vestigde zich de pijpen- en pottenbakker Cornelis Lasonder in Schoonhoven. Mogelijk is het afval van hem afkomstig.²¹

De afval laag is tussen 1,13 en 1,40 m + NAP aangetroffen in de noordelijke helft van de sleuf en strekt zich uit vanaf 8 à 9 meter van de straat over een lengte van 5 meter. Van de straat af neemt de dikte van de afval laag toe op een dalende ondergrond. De onderkant van de laag daalt westwaarts van ca. 1,32 naar 1,13 m + NAP. Er lijkt dan ook sprake van een stortwaaier die vanaf de straat is gedeponeerd op een braakliggend, mogelijk ongebruikt terrein met ongelijke ondergrond. De noordelijke begrenzing van de laag ligt buiten de sleuf. Aan deze zijde is de laag deels verstoord door een recente leidingsleuf. Uit het deel dat zich binnen de sleuf bevindt is het relevante vondstmateriaal voor het grootste deel geborgen.

Ophoging uit de tweede helft van de 17^e tot 18^e eeuw

De afval laag ligt over, c.q. ingebed in, de bovenzijde van een ophogingslaag van donkergrijze, enigszins humeuze, zandige klei, waarin, behalve baksteen-, mortel, lei- en houtskoolresten, sporen van mosselen opvallen (spoor 6). De ophoging is op basis van aardewerk in de 2^e helft van de 17^e eeuw te dateren en minstens 30 cm dik. De onderzijde ligt onder vlak 2 (1,00 m + NAP) en is in het meest oostelijke vak bij het verdiepen waargenomen op, of net onder de verstoringsdiepte. Meer naar de straat is het ophogingspakket iets lichter grijs, minder humeus en siltiger en ontbreken mosselresten (spoor 16). De datering is vergelijkbaar met die van de mosselhoudende grond. Hoewel het aardewerk uit het pakket vooral uit de periode 1550-1650 stamt, wijst een pijpenkop uit 1640-1660 erop dat het pakket rond het midden of in de 2^e helft van de 17^e eeuw is opgeworpen. In de laag is een paalspoor aangetroffen, gevuld met bruin zand (spoor 4). In het westen van de sleuf gaat de mosselhoudende laag over in een zandiger kleipakket zonder mosselresten dat tot ruim onder de verstoringsdiepte reikt en eveneens aardewerk uit de periode 1550-1650 bevat (spoor 3).

Afbraakpuin van een gebouw uit de late 16^e of eerste helft van de 17^e eeuw

Ingebed of ingegraven in deze ophogingen zijn diverse kuilen aangetroffen, waarin veel baksteenbrokken zijn gedeponeerd: spoor 15, 17 en 10/11/18. Hoewel stratigrafisch na 1650 te dateren, stamt het vondstmateriaal in deze kuilen voornamelijk uit de periode 1550-1650. Onder de bouwkeramiek uit deze kuilen overwegen laatmiddeleeuws aandoende fragmenten, onder meer daktegels, naast een minderheid van post middeleeuwse fragmenten. Spoor 17 bestaat uit een laag horizontaal gelegde baksteenbrokken van 12,5 x 6,0 cm in een relatief zacht, middeleeuws aandoend, geel baksel. De bovenkant daarvan ligt op ca. 0,97 m + NAP. Tussen de los liggende baksteenbrokken is o.m. mortel aangetroffen. De humeuze kuilvulling daarboven

²¹ Van Oostveen 2012

Project : Inventariserend veldonderzoek d.m.v. proefsleuven, Hooijkaasterrein te Schoonhoven
Kenmerk : S110194

(laag 3 in profiel 1.1) was sterk door wortels geroerd. Het is denkbaar dat dit een uitbraakspoor is uit de 18^e, eventueel late 17^e eeuw, van een oudere, dieper gelegen muur, waarvan de verrommelde bovenlaag is aangetroffen als spoor 17.²² Uitgaande van het historisch kaartmateriaal zou deze muur deel uit hebben gemaakt van het hier door Blaeu langs Het Klooster getekende gebouw (zie afb. 2.2). Omdat dit gebouw niet voorkomt op de kaart van Guicciardini (1582/1613; afbeelding 2.1) en ook niet op de kaart van Tirion uit 1743 of de kadastrale minuut uit 1832 (bijlage 1), moet dit gebouw tussen 1582 en 1649 zijn gebouwd en zou het vóór 1743 weer moeten zijn verdwenen. Mogelijk is in de fundering van dit gebouw gebruik gemaakt van oudere bakstenen uit de kloosterperiode.

Resten uit de kloosterperiode

Ten westen van deze kuilen is op twee plaatsen onder de 17^e eeuwse ophoging een puinstorting aangetroffen met veel daktegels en aardewerk uit de tweede helft van de 16^e eeuw (spoor 1 en 5). Dit afval kan afkomstig zijn van de afbraak van de kloostergebouwen in de late 16^e eeuw. Daktegels werden als dakbedekking in de 14^e tot 15^e eeuw vooral gebruikt op bijzondere gebouwen zoals kerken, raadhuizen en kastelen.

Uit de kloostertijd, of van de afbraak daarvan stamt ook een afvallaag van grijsbruine klei, die vermengd is met beer en veel bouwpuin en enig aardewerk (spoor 19). Het aardewerk uit spoor 19 dateert uit de tweede helft van de 14^e tot de 15^e of 16^e eeuw; de bakstenen passen in dezelfde periode. De laag ligt ten oosten van spoor 17, dus aan de binnenzijde van het gebouw uit de eerste helft van de 17^e eeuw, over een ouder, duidelijk middeleeuws lagenpakket. Mogelijk vormde spoor 19 als ophoging en/of egalisatie met kloosterafval de basis voor de vloer van het vroeg 17^e eeuwse gebouw. De bovenzijde van spoor 19 ligt op 1,30 m + NAP.

In het kijkgat is vastgesteld dat spoor 19 een ouder, duidelijk middeleeuws lagenpakket afdekt en doorsnijdt (zie profiel 1.2). Dit lagenpakket bestaat uit een 10 tot 15 cm dikke laag licht bruingrijze klei met houtskoolspikkels, sporen baksteen en mortel (spoor 51) op een pakket donkergrijze, iets humeuze, siltige klei met vrij veel houtskool (spoor 52). De bovenzijde van dit duidelijk middeleeuwse lagenpakket is op ca. 1,00 m + NAP waargenomen. Uit de lagen is aardewerk uit de late 13^e tot vroege 14^e eeuw geborgen, samen met fragmenten middeleeuwse baksteen (12,5 x 5,5 cm) en daktegels.

Aan het westeinde van de sleuf is 15 tot 25 cm onder het verstoringsniveau eveneens een middeleeuws aandoende, grijze kleilaag aangetroffen (spoor 2).

3.2 Werkput 2

Werkput 2 ligt noord-zuid georiënteerd langs de oostzijde van Het Klooster. De maximale ontgravings- c.q. verstoringsdiepte ligt hier op 1,00 m + NAP. Het aangrenzende straat- of stoepniveau ligt op 2,09 m + N.A.P.

Na verwijdering van de fabrieksvloeren en funderingen is daaronder een grote hoeveelheid resten van muurwerk aangetroffen bestaande uit funderingen, muren, kleine, halfdiepe voorraadkeldertjes met plavuizenvloeren en bestratingsresten (vlak 1, bijlage 2). Deze bevinden zich tussen 1,75 en ca. 1,30 m + NAP, 30 tot 75 cm boven het verstoringsniveau.

---

²² Bij later onderzoek van een rioolsleuf door Archeomedia is op vergelijkbare afstand van de straat op vergelijkbare diepte een noord-zuid lopende muur aangetroffen in vergelijkbaar, geel baksel (mondelijke mededeling Archeomedia).

Afbeelding 3.3: Overzicht van werkput 2 zuidwaarts gezien richting Korte Dijk met links Het Klooster en op de voorgrond achtereenvolgens waterput spoor 46 en muurresten spoor 45 en spoor 44; daarachter het verhoogde vlakgedeelte met spoor 39 en 4, gevolgd door spoor 38 en 40 met daarachter de twee parallel lopende muren spoor 37 en 36.

Project : Inventariserend veldonderzoek d.m.v. proefsleuven, Hooijkaasterrein te Schoonhoven
Kenmerk : S110194

Ophogingslaag

Het vlak is aangelegd op een diepte van ca. 1,50 m + NAP (in de zuidelijke helft) tot 1,35 m + NAP (in de noordelijke helft) in een ca. 50 cm dik ophogingspakket. Dit is na 1600 waarschijnlijk in één keer opgebracht. De basis van dit pakket ligt op ca. 1,05 m + NAP (zie boorstaten bijlage 6). De textuur van deze laag wordt naar het noorden toe kleiiger. Ten zuiden van twee, parallel liggende, muren, spoor 36 en 37, bestaat dit ophogingspakket uit bruingrijs kleiig zand op een 10 cm dikke laag puin van steentjes in appelbloesem-baksel (17^e-18^e eeuw), mortel en houtskool (zie boring 1, bijlage 6). Ten noorden van spoor 36 en 37 bestaat dit ophogingspakket uit donkerbruine, zeer zandige klei (zie boring 2, bijlage 6). In het uiterste noorden van de sleuf is in het vlak en in boring 3 een afwijkende stratigrafie aangetroffen. In boring 3 is tussen 1,30 en 0,85 m + NAP een laag bruingrijze, matig siltige klei aangetroffen met rode baksteensplinters. Op basis van de hoogte van deze laag, vergeleken met de resultaten van beide andere boringen, kan deze vermoedelijk na de kloosterperiode worden gedateerd (zie ook verderop in deze paragraaf).

Muren met hergebruikte, oudere stenen

Het meeste muurwerk is op basis van de stenen en het metselwerk in de 17^e tot en met 19^e eeuw te dateren. Slechts enkele muren of funderingen, opgemetseld in hele, middeleeuws aandoende bakstenen en kalkmortel, zouden ouder kunnen zijn. Dat geldt met name voor spoor 34 en 40. Deze zijn steensdik gemetseld in hele moppen met middeleeuwse formaten (28-30 x 13,5-14,5 x 5,5-7 cm: gangbaar in de 14^e-15^e eeuw), die geen hergebruikte indruk maken. De onderkant van deze muren ligt echter op resp. 1,50 en 1,65 m + NAP op of in de bovenzijde van het ophogingspakket van na 1600. De onderkant van spoor 43 en 53 kon door wateroverlast niet vastgesteld worden. De iets kleinere stenen van deze muurresten (25 x 12-13 x 6 cm: gangbaar in de 15^e – 16^e eeuw) doen door het plaatselijk voorkomen van afgeronde kanten vermoeden dat de stenen hergebruikt zijn. Spoor 53 ligt in lijn met spoor 47 (zie bijlage 1). De hoogte van de onderkant van spoor 47 komt overeen met die van de bovenzijde van spoor 53. Dit doet vermoeden dat spoor 53 als fundering voor spoor 47 diende. Hergebruik van middeleeuwse stenen in funderingen was tot in de vroege 20^e eeuw gebruikelijk, zodat de funderingen te dateren zijn in de 17^e tot en met het begin van de 20^e eeuw.

Diverse andere muren of funderingen zijn in de 17^e tot vroege 19^e eeuw te dateren door het gebruik van kleinere rode bakstenen, ijsselsteentjes of steentjes met appelbloesem-baksel in kalkmortel. Daarnaast zijn er ook muren van jongere signatuur. Door een koppeling van de aangetroffen muurresten aan historisch kaartmateriaal, gecombineerd met een analyse van het metselwerk zijn drie fasen te onderscheiden de bebouwing die voorafging aan de fabrieksbouw.

Noordzijde, fase 1: gebouw uit de eerste helft van de 17^e eeuw

Spoor 44 is een fundering, waarin deels hergebruikte, 15^e tot 16^e eeuwse moppen verwerkt zijn naast nieuwe, veelal halve, rode bakstenen met een formaat 22 x 10-10,5 x 4,5 cm (zie afb. 3.3). Ook de onderkant van deze fundering ligt in het ophogingspakket van na 1600. Waarschijnlijk betreft het de fundering van de zuidelijke helft van het gebouw, gelegen langs de oostzijde van Het Klooster, dat op de kaart van Blaeu staat getekend (afb. 2.2). De nieuwe, rode bakstenen passen goed in de late 16^e tot eerste helft van de 17^e eeuw: de periode waarin dit gebouw zou moeten zijn verrezen uitgaande van het historisch kaartmateriaal.

Noordzijde, fase 2: gebouw uit de (late 17^e tot) 18^e eeuw

Dit gebouw moet in de 18e eeuw zijn afgebroken en vervangen door een korter, maar wel iets breder gebouw (spoor 45), waarvan de zuidmuur vier meter noordelijker lag en de oostmuur ruim een meter oostelijker. Het is

dit gebouw dat afgebeeld staat op de oudste kadastrale kaart uit 1811-1832. De breedte van spoor 45 komt precies overeen met de breedte van het afgebeelde gebouw. De fundering en muurbasis (spoor 45) is opgebouwd uit ijsselstenen en stenen in appelbloesem-baksel. Spoor 45 is over de oostmuur van spoor 44 gebouwd (zie afb. 3.4). Tegen de zuidzijde van de zuidmuur is de zuidelijke rand aangetroffen van een vloer van in grond gelegde ijsselstenen (spoor 48, zie afb. 3.4).²³ Dit vloerrestant, gelegen op 1,30 m + NAP, hoorde hoogstwaarschijnlijk bij het oudere gebouw spoor 44. Na de bouw van gebouw spoor 45 is de vloer afgedekt met grond, waarin, behalve aardewerk uit de eerste helft van de 17e eeuw, een pijpenkop is aangetroffen uit de eerste helft van de 18e eeuw.

Afbeelding 3.4: Werkput 2, gebouw spoor 45 in baksteen met appelbloesembaksel (rechts) over de fundering van gebouw spoor 44 in rode baksteen heen liggend. Geheel rechts de koepel van waterput spoor 46. Ter plekke van het fotobord en de noordpijl is het vloerrestant spoor 48 blootgelegd.

Noordzijde, jongere resten uit de 19^e of vroege 20^e eeuw.

Ten noorden van de zuidmuur van gebouw spoor 45 liggen verschillende resten van structuren, die moeilijk te verenigen zijn met het bestaan van het gebouw spoor 45: de bakstenen waterput 46, de gevelfundering 47 en fundering 53. Waterput spoor 46 is evenmin te verenigen met het bestaan van het oudere gebouw spoor 44. De waterput is nog steeds met “schoon” water gevuld. De nog intacte koepel van hergebruikte bakstenen ver boven de versnijdingen van spoor 45 (zie afb. 3.3 en 3.4).²⁴ . De put lijkt later gebouwd dan spoor 45, waarschijnlijk na de afbraak van dit gebouw. Een 19^e of vroeg 20^e eeuwse datering voor waterput spoor 46 zou passen bij de aangetroffen verschijningsvorm daarvan. Het zelfde geldt voor straatgevelfundering spoor

²³ Door wateroverlast kon het vloerrestant niet volledig blootgelegd worden en evenmin gefotografeerd.

²⁴ De top van de koepel ligt op 1,70 m + NAP.

Project : Inventariserend veldonderzoek d.m.v. proefsleuven, Hooijkaasterrein te Schoonhoven
Kenmerk : S110194

47, die door het (her)gebruik van klinkerharde ijsselsteentjes een relatief jonge, eerder 19^e of vroeg 20^e eeuwse indruk maakt en bouwtechnisch afwijkt van spoor 44. Fundering 53 wijkt niet alleen bouwtechnisch, maar ook in zijn oriëntatie af van spoor 44 en past beter bij spoor 47 (zie hierboven). Beide hebben vermoedelijk als fundering gediend van een muur of gebouw dat kennelijk in de 19^e of vroege 20^e eeuw is gebouwd ter vervanging van de zuidmuur of het gebouw van spoor 45.

Zuidzijde, fase 2: tussen 1650 en 1832

Vijf meter ten zuiden van spoor 44 zijn spoor 36 en 37 met een tussenafstand van 0,5 m samen gebouwd als twee parallel naast elkaar, haaks op het Klooster lopende muren. De muren hebben dezelfde constructiewijze met dezelfde stenen in appelbloesem-baksel uit de 17^e tot (vroeg?) 19^e eeuw. Het is denkbaar dat de beide muren te relateren zijn aan het gebouw dat hier volgens het historisch kaartmateriaal tussen 1649 en 1832 verrees, maar een jongere datering is niet uitgesloten.²⁵

Zuidzijde, fase 3: jongere bebouwingsresten uit de 19^e tot vroege 20^e eeuw

Van duidelijk jongere, 19^e eeuwse signatuur is het muurwerk van twee kleine, halfdiepe voorraadkeldertjes (spoor 32 en 38/39) met plavuizenvloeren (spoor 31 en 54) en daaraan gerelateerd muur- en straatwerk (spoor 33 en 41). Beide kelders zijn belegd met de zelfde grijze plavuizen. In het muurwerk van de noordelijke kelder is machinale baksteen verwerkt, hetgeen wijst op een datering na 1860. Op de kadastrale minuut uit 1811-1832 staat hier geen bebouwing aangegeven. De kelders en muurresten vormen de overblijfselen van bebouwing die hier na 1811 heeft gestaan vóórdát deze plaats moest maken voor de Hooijkaasfabriek.

Vanaf 1,50 à 1,60 m + NAP tot het maaiveld bevinden zich betonfunderingen van de 20e eeuwse fabrieksgebouwen. Daartussen bevinden zich voornamelijk de bovenste delen van de 19e eeuwse bebouwing en van spoor 37.

Stratigrafie onder het verstoringsniveau

Onder het verstoringsniveau is in boringen 1 en 2 tussen 1,05 en 0,85 m + NAP een laag donkergrijs kleiig zand (modder) aangetroffen met houtskool- en baksteensporen, waaronder een fragment van een ijsselsteentje en een fragment roodbakkerd aardewerk uit de periode 1400-1700. Op basis daarvan is niet met zekerheid te zeggen, maar wel te vermoeden dat deze laag van na de kloosterperiode dateert. In alle drie boringen is op 0,85 m + NAP een lagengrens aangetroffen, die mogelijk één, gelijktijdig maaiveldniveau aanduidt. Onder dit niveau is in boring 1 en 2 een 30 cm dikke laag puin aangetroffen met baksteenstof en brokken van baksteen in een zacht geelroze tot oranje, middeleeuws aandoend baksel. Mogelijk is dit afkomstig van de afbraak van de kloostergebouwen aan het einde van de 16^e eeuw. Daaronder is (in boring 1) op ca. 0,40 m + NAP donkergrijs, siltig zand aangetroffen met schelpresten, een baksteenspoor en een brokje zwart verbrande leem.²⁶

3.3 Werkput 3

Werkput 3 ligt noord-zuid georiënteerd langs de westzijde van de Molenstraat. De maximale ontgravings- c.q. verstoringsdiepte ligt hier op 0,75 m + NAP. Het aangrenzende stoepniveau ligt op 1,94 m + N.A.P.

²⁵ Plaatselijk kan baksteen met appelbloesembaksel langer gebruikt zijn.

²⁶ De structuur van dit brokje komt overeen met het baksel van kogelpot aardewerk. Aangezien niet met zekerheid vast te stellen is of het daadwerkelijk kogelpotaardewerk betreft, zijn aan deze vondst geen verdere conclusies te verbinden.

Afbeelding 3.5: Werkput 3, vlak 1 noordwaarts gefotografeerd met op de voorgrond de insteek van de fabriekskelder, in het midden het afbraakpuin uit de periode 1650 -1830 (spoor 26) en daarachter het hoger aangelegde deel met muur 21 en vloerresten. Rechtsboven is de rijbaan van de Molenstraat in beeld.

Verstorings door de fabrieksbouw

In het zuiden van werkput 3 is een intacte betonnen kelder van de 20^e eeuwse fabriek aangetroffen, die vanaf het maaiveld tot minstens 2 meter diepte reikt en deels gevuld is met water. De noordelijke begrenzing van de kelder vormt de zuidgrens van het gedocumenteerde vlak, weergegeven in bijlage 2. Ten noorden van de kelder zijn over een lengte van 9 meter tot 1,35 m + NAP enkel betonfunderingen van de fabrieksgebouwen aangetroffen. Daaronder is in de eerste 3,5 m vanaf de fabriekskelder schoon bouwzand aangetroffen, horende bij de fabrieksbouw: vermoedelijk de insteek van de fabriekskelder (afbeelding 3.5, voorgrond). Ten noorden daarvan reikt de verstoring van de fabrieksbouw slechts in beperkte mate dieper dan 1,35 m + NAP. Vanaf 9 meter ten noorden van de kelder zijn direct onder de betonvloeren van de fabriek vanaf 1,80 m + NAP resten van oudere bebouwing bewaard gebleven.

Huizen uit de 18^e tot vroege 19^e eeuw

Op de kadastrale minuut uit 1811-1832 wordt een reeks haaks op de straat georiënteerde huizen weergegeven langs de westzijde van de Molenstraat (zie bijlage 1), waar de kaarten van Guicciardini in 1580/1613 en Blaeu in 1649 gebouwen afbeelden met de nok evenwijdig aan de straat. De laatste moeten dus tussen 1649 en 1832 zijn afgebroken om plaats te maken voor de haaks op de straat georiënteerde huizen. Van één van deze huizen zijn resten blootgelegd aan de noordzijde van de sleuf direct onder de betonnen fabrieksvloer. Deze bestaan uit een haaks op de Molenstraat staande, zuidelijke zijmuur van een huis met resten van een bijbehorende vloer te noorden daarvan. De muur (spoor 21) is bewaard gebleven tot 1,80 m +

Project : Inventariserend veldonderzoek d.m.v. proefsleuven, Hooijkaasterrein te Schoonhoven
Kenmerk : S110194

NAP en is één steen dik gemetseld in schelpkalkmortel met handgevormde, paarsrood gekleurde, hard gebakken, slecht geknede bakstenen van 24-25,5 x 11 x 5 cm. Deze passen goed in de (tweede helft van de) 18e tot de eerste helft van de 19e eeuw. Tegen de noordzijde van de muur liggen op 1,65 m + NAP vloerresten van rode, ongeglazuurde plavuizen in diverse formaten (16 bij 16 en 18,5 bij 8,5 cm met een dikte van 2,5 cm), deels in mortel gelegd (spoor 22) en deels in zand gelegd (spoor 23). Aan de westzijde van de sleuf is tegen de muur een stookplaats aangetroffen. De stookplaats bestaat uit bakstenen van een schouwwang (spoor 29), die in de vloer spoor 22 zijn opgenomen. Ten zuiden van de schouwwang spoor 29 waren de plavuizen van de vloer zwart verbrand en hebben kennelijk als stookvloer gefungeerd (spoor 27). Op deze stookvoer (spoor 27) is een messing muntgewicht uit de 17^e eeuw aangetroffen. Ten oosten van de schouwwang is een iets in de vloer ingelaten voorraadpot of aspot van roodbakkerd aardewerk aangetroffen uit de 17^e tot 18^e eeuw (spoor 24).

Afbeelding 3.6: Werkput 3, zuidwaarts gefotografeerd detail van de plavuizenvloer spoor 22 met aspot spoor 24 (rechts in beeld) tegen de binnenzijde van muur spoor 21.

Onder de vloer is een pakket afbraakpuin aangetroffen bestaande uit mortel met baksteen en aardewerk uit de 17^e eeuw (spoor 25 en 28). De onderzijde van dit puinpakket is in kijkgat 1 waargenomen op 0,90 of 0,80 m + NAP: 5 tot 15 cm boven het verstoringsniveau (zie bijlage 3, profielkolom kijkgat 1). Ten zuiden van muur spoor 21 is in vlak 1 op een hoogte van ca. 1,35 m + NAP een soortgelijk puinpakket aangetroffen (spoor 26, in afb. 3.5 midden in beeld). Dit bestaat uit mortelgruis met fragmenten daklei en bruinige baksteen. Hierin is divers vondstmateriaal aangetroffen uit de 17^e tot 18^e eeuw, waaronder een wandtegelfragment, groenig vensterglas, een medicijnflesje en een ijzeren vijl. Een pijpenkop uit 1640-1700 dateert de depositie van dit

Project : Inventariserend veldonderzoek d.m.v. proefsleuven, Hooijkaasterrein te Schoonhoven
Kenmerk : S110194

pakket afbraakpuin na 1640. De onderzijde van het pakket is in kijkgat 2 waargenomen op 1,30 m + NAP. Vermoedelijk is het puinpakket afkomstig van de afbraak van de bij Guicciardini in 1580/1613 en Blaeu in 1649 afgebeelde gebouwen langs de Molenstraat (afb. 2.1 en 2.2). Het zal dan samenhangen met de bouw van de haaks op de straat georiënteerde huizenrij.

Resten van bebouwing uit de 17^e eeuw?

In kijkgat 1 dekt het pakket afbraakpuin een oudere muur af (spoor 49; zie bijlage 3, kijkgat 1). Deze ligt 1,20 m ten noorden van muur spoor 21 parallel daaraan haaks op de Molenstraat (zie bijlage 2, wp 3 kijkgat 1). De muur is anderhalve steen dik en gemetseld in kalkmortel met rode bakstenen van 4-4,5 x 10-10,5 x 22 cm. Kleur en formaat van deze bakstenen komen min of meer overeen met die van spoor 44 in werkput 2. Een datering van deze stenen in de latere 16^e tot (eerste helft van de) 17^e eeuw lijkt het meest waarschijnlijk. Mogelijk betreft de muur spoor 49 een (eventueel later ingebouwde) (binnen)muur van de bij Guicciardini en Blaeu afgebeelde gebouwen. Het is echter ook mogelijk dat de muur een na de afbraak van deze gebouwen opgetrokken voorganger van muur 21 betreft. De bovenzijde van het blootgelegde deel van deze muur loopt westwaarts op van ca. 1,00 tot 1,15 m + NAP.

In kijkgat 2 is tussen 1,30 m + NAP en 0,95 m + NAP een ophoging van grijsbruine kleiige grond met wat baksteenresten aangetroffen. Deze ligt op de zelfde hoogte als het ophogingspakket uit de eerste helft van de 17^e eeuw in werkput 2 (Bijlage 3 kijkgat 2 laag 2). Vermoedelijk is deze grondlaag in verband te brengen met de periode dat de bij Guicciardini en Blaeu afgebeelde gebouwen hier stonden, ergens tussen de 15^e-16^e eeuw en de 17^e – 18^e eeuw.

De vondst van muur spoor 49 maakt echter duidelijk, dat zich in het pakket afbraakpuin resten kunnen bevinden van de gebouwen die in de eerste helft van de 17^e eeuw op kaarten worden afgebeeld. Ook op het niveau van laag 2 in kijkgat 2 tussen 0,95 en 1,30 m + NAP kunnen resten van vóór 1650 voorkomen.

Stratigrafie uit de kloosterperiode

In kijkgat 1 is op 0,90 of 0,80 m + NAP (5 tot 15 cm boven verstoringsniveau) de top waargenomen van zwarte, kleiige grond met middeleeuwse baksteenresten (bijlage 3 kijkgat 1, laag 1). Soortgelijke grond is in kijkgat 2 aangetroffen vanaf 0,95 tot 0,85 m + NAP (10 tot 20 cm boven verstoringsniveau; bijlage 3 kijkgat 2 laag 3). Daaruit is een geel geglazuurde plavuis geborgen en fragment van een fragment van een baksteen van 12 cm breed en 5,5 cm dik, beide uit de kloosterperiode (14^e tot 16^e eeuw). De grond vormt de bovenzijde van een middeleeuws aandoende stratigrafie bestaande uit meerdere humeuze lagen met daartussen onder meer een loopniveau of vloerniveau van ingelopen klei en een laag met veel houtskool. Uit deze lagen is 15^e eeuws aardewerk geborgen en een middeleeuws baksteenfragment met een dikte van 6,0 cm. De lagen zijn waargenomen binnen de maximale verstoringsdiepte tussen ca. 0,95 en 0,75 m + NAP.

3.4 Vondstmateriaal

Aardewerk

Het aardewerk is onderzocht door drs. J.W. van Dalfsen (De Steekproef), conform de door Synthegra bv verstrekte determinatietabel.²⁷ Daarvan uitgezonderd zijn aardewerkfragmenten die aan pijpmakerij gerelateerd zijn. Deze worden beschreven in Bijlage 8. Daar waar dit mogelijk was, is bij de determinatie uitgegaan van individuele voorwerpen. Waar dit niet mogelijk was, zijn de vondsten per aardewerkcategorie

---

²⁷ Van Dalfsen 2012.

Project : Inventariserend veldonderzoek d.m.v. proefsleuven, Hooijkaasterrein te Schoonhoven
Kenmerk : S110194

behandeld. Door het in veel gevallen fragmentarische karakter van de vondsten is het vaststellen van het minimum aantal individuen achterwege gelaten.

In totaal zijn 242 aardewerkfragmenten uit 36 vondstnummers onderzocht met een gezamenlijk gewicht van bijna 7 kg. Zoals uit de onderstaande tabel blijkt, wordt de grootste vondstcategorie gevormd door het roodbakkend aardewerk, met 78% van het totaal aantal fragmenten en een 82% van het totale gewicht. Wat opvalt is dat het industrieel aardewerk volledig ontbreekt. Daarnaast is met name het porselein sterk onder vertegenwoordigd.

Overzicht aardewerktypen		
Aardewerkcategorie	Aantal	Gewicht
Bijna steengoed	2	12
Steengoed	11	147
Grijsbakkend	1	18
Roodbakkend	189	5705
Witbakkend	12	171
Majolica	4	67
Faience	14	244
Porselein	1	1
Indet	8	582
Totaal	242	6947

Dateringen

Het roodbakkend aardewerk is gebruiksaardewerk dat wordt geproduceerd vanaf de vroege 14^e eeuw tot nu. Door deze zeer lange doorlooptijd zijn individuele voorwerpen soms moeilijk te dateren. Dit wordt versterkt door het fragmentarische karakter van de gedane vondsten. Door de dateringen van andere aardewerkcategorieën, zoals het majolica en het steengoed, te gebruiken is het mogelijk de verschillende vondstnummers scherper te dateren.

Wanneer wordt gekeken naar de dateringen van de verschillende vondstnummers valt op dat er vondsten zijn gedaan daterend vanaf de 14^e tot en met de 19^e eeuw. Hoewel de dateringen op elkaar aansluiten is het toch mogelijk om vier verschillende periodes aan te duiden. Deze onderverdeling in periodes is gebaseerd op de overlappings binnen de verschillende dateringen. Hieronder volgt per periode een korte opsomming van het aangetroffen materiaal.

Vondstnummers uit de 14^e en 15^e eeuw

Vondstmateriaal uit de 14 ^e en 15 ^e eeuwse vondstnummers	
Aardewerkcategorie	Aantal
Bijna steengoed	1
Steengoed	2
Grijsbakkend	1
Roodbakkend	5
Totaal	9

Project : Inventariserend veldonderzoek d.m.v. proefsleuven, Hooijkaasterrein te Schoonhoven
Kenmerk : S110194

Het vondstmateriaal uit de vondstnummers die dateren in de 14^e en 15^e eeuw is zeer beperkt en fragmentarisch. Het was daarom niet mogelijk om de oorspronkelijke vorm van de fragmenten met zekerheid te bepalen. Uit de verhouding tussen grijsbakkend en roodbakkend aardewerk kunnen geen conclusies worden getrokken omdat de fragmenten uit verschillende contexten zijn geborgen.

Vondstnummers uit de 16^e en 17^e eeuw

Ruim 75% van de vondsten behoort tot het roodbakkend aardewerk. Opmerkelijk binnen deze categorie is veel van de fragmenten afkomstig zijn van borden. Omdat borden pas vanaf het midden van de 16^e eeuw veelvuldig voorkomen is dit een belangrijk daterend element. De aanwezigheid van Weser en Werra aardewerk is een tweede daterend element. Dit aardewerk komt namelijk pas vanaf het einde van de 16^e eeuw voor en loopt door tot het einde van de 17^e eeuw, maar wordt het meest aangetroffen in een laat 16^e en vroeg 17^e eeuwse context. Om deze reden wordt gesteld dat de klemtoon van de datering valt tussen 1550 en 1650 na Christus. Het vormenspectrum is in hoofdzaak toegelegd op de bereiding en consumptie van eten en de opslag en het schenken van drinken

16 ^e en 17 ^e eeuwse vondstnummers		
Aardewerkcategorie	Aantal	Vormen
Bijna steengoed	1	
Steengoed	8	kannen
Roodbakkend	120	Borden, grapes, deksel, kan, kom, kop, steelkom of bakpan.
Witbakkend	13	Grape en kom
Majolica	4	Bord en kom
Faience	9	Borden, kom, schotel
Totaal	155	

Vondstnummers uit de 17^e en 18^e eeuw

Hoewel een deel van de vondsten gedateerd kunnen worden in de 17^e eeuw en er dus een mogelijke overlap bestaat tussen de twee groepen, wordt deze groep apart genomen. Dit komt omdat het accent van deze datering valt in het einde van de 17^e eeuw en het begin van de 18^e eeuw. Het belangrijkste daterende element is het faience, dat een grote bloei kende in deze periode. Het vormenspectrum is relatief beperkt. Wat opvalt is dat de borden in het roodbakkend aardewerk niet meer zijn aangetroffen, deze zijn vervangen door borden van faience. De vormen zijn voor consumptie en opslag van voedsel, alleen "de test" is hier een uitzondering op. Testen werden gebruikt om gloeiende kooltjes in te leggen die vervolgens in een stoof geplaatst werden voor persoonlijke verwarming.

17 ^e en 18 ^e eeuwse vondstnummers.		
Aardewerkcategorie	Aantal	Vormen
Steengoed	1	
Roodbakkend	65	Pot, koppen, kommen, testen
Witbakkend	1	
Faience	5	Borden
Totaal	72	

Vondstnummer uit de 19e eeuw

Dit betreft één vondstnummer met een fragment van een kopje van Europees porselein. Vanaf het begin van de 18e eeuw werd porselein vervaardigd in Europa, maar door de hoge kosten gebeurde dit op zeer kleine schaal. Pas vanaf 1800 wordt het Europees porselein op dusdanige schaal geproduceerd dat het voor de massa betaalbaar wordt. Om deze reden wordt dit kopje in de 19^e eeuw gedateerd.

Niet gedetermineerd materiaal

Acht fragmenten aardewerk zijn niet gedetermineerd. Deze zijn afkomstig uit de vondstnummers 28, 30 en 39. Op de breuk variëren deze scherven van grijs tot cremewit en donkerrood. Zowel de baksels als de vormen zijn niet herkend. De fragmenten komen uit vondstnummers die door andere vondsten zijn gedateerd in de 17^e en 18^e eeuw. Waarschijnlijk is deze datering ook van toepassing op de niet te determineren scherven. Mogelijk gaat het om fragmenten van voorwerpen die zijn gebruikt bij de productie van kleipijpen.

Conclusie

Concluderend kan gesteld worden dat er sprake is van een eerste fase in de 14^e en 15^e eeuw, waarbij het accent ligt op de 14^e en vroege 15^e eeuw. Een tweede fase ligt in de 16^e en 17^e eeuw, met het accent in de tweede helft van de 16^e eeuw en de eerste helft van de 17^e eeuw. Deze tweede fase betreft 65% van het totaal aantal fragmenten. De derde fase is in de 17^e en 18^e eeuw, met het accent op de tweede helft of einde van de 17^e eeuw en de eerste helft van de 18^e eeuw. De laatste fase ligt in de 19^e eeuw.

Het vormenspectrum laat zien dat het merendeel van het aardewerk behoort tot gebruiks-aardewerk bedoeld voor de consumptie, voorbereiding en opslag van voedsel. Door het gefragmenteerde karakter is het in veel gevallen niet mogelijk met zekerheid te zeggen en tot welk type vormen de vondsten behoren en is het daarom niet mogelijk uitspraken te doen over de verhoudingen tussen de verschillende vormen.

Pijpen en pijpmakersafval

De aangetroffen resten van kleipijpen zijn samen met resten van pijpmakerspotten, de bijbehorende deksels en leempakkingen en enkele fragmenten ovenbouwkeramiek onderzocht ten einde de waarde van het pijpmakersafval complex te bepalen (zie bijlage 8). Het geborgen gedeelte van dit complex omvat naast ca. 425 fragmenten van kleipijpen, 205 fragmenten bedrijfsaardewerk, 14 fragmenten bouwkeramiek en ca 90 fragmenten van leempakkingen.

De Schoonhovense pijpmakerij vormde in de 18^e eeuw een bloeiende nijverheid met enkele tientallen pijpmakers, die reeds onderwerp van uitgebreid onderzoek is geweest.²⁸ Hoewel productie-afval van deze nijverheid uit diverse andere steden is onderzocht, was uit Schoonhoven tot nu toe geen productieafval bekend. Het aangetroffen complex is scherp gedateerd in de laatste twee decennia van de 18^e eeuw, toen deze nijverheid in zijn hoogtijdagen was, kort voor de snelle teloorgang in de 19^e eeuw. Het complex bevat het afval van 17 van de 25 uit deze periode bekende pijpmakers. Het afval is afkomstig van de potten-/pijpenbakker die de pijpen voor de diverse makers bakte. Het complex levert daarmee niet alleen een goed beeld van de productie van de pijpmakers maar verschaft ook nieuwe informatie over de techniek van het bakken. Zo is voor het eerst vastgesteld dat de potten waarin de pijpen in de oven gebakken werden, afgedekt werden met aardewerkdeksels. Het complex is dan ook niet alleen van grote waarde voor de kennis van de lokale pijpmakerij en -bakkerij, maar ook van bovenlocaal belang voor de pijpmakerij en bakkerij in het algemeen.

---

²⁸ Van Oostveen en Kleiweg 2009.

Bouwmateriaal

Bij het onderzoek zijn 104 fragmenten bouwkeramiek geborgen. Daaronder bevinden zich 14 fragmenten ovenbouwkeramiek die deel uitmaken van het pijpenbakkersafval. Onder de overige 90 fragmenten bevinden zich bakstenen en plavuizen uit gedocumenteerde muur- en vloerresten naast fragmenten van bakstenen vloer- en wandtegels, dakpannen en daktegels. Onder de resten die (mogelijk) uit de kloosterperiode stammen, valt de verhoudingsgewijs grote hoeveelheid daktegels op. Afgezien van een enkel fragment van een nokvorst zijn geen duidelijke fragmenten van holle/bolle pannen uit de late middeleeuwen aangetroffen. Gecombineerd met het ontbreken van grote hoeveelheden daklei, lijkt dit erop te wijzen dat nabijgelegen kloostergebouwen met daktegels waren gedekt. Onder de bakstenen van (mogelijk) middeleeuwse makelij zijn drie bakselgroepen te herkennen. Datering van de baksteenfragmenten is moeilijk zolang de plaatselijke baksteenontwikkeling niet bekend is, maar op basis van algemene tendensen in de baksteenontwikkeling in de regio kunnen voorzichtige indicaties gegeven worden. Baksteenfragmenten in een niet al te hard, geel baksel met soms zeer beperkt donkerrode aders, een breedte van 12,5 cm en een hoogte van 6,0, zijn aangetroffen in werkput 1 in spoor 17 en bij de aanleg van het westeinde van werkput 1 (vondstnr. 1). Het baksel doet denken aan dat van Fries-Groningse moppen uit de late 13^e tot en met 16^e eeuw. Mogelijk vormen zij de in ijsselklei gebakken voorgangers van de ijsselsteentjes uit de 17^e tot vroege 19^e eeuw. Daarnaast zijn baksteenfragmenten aangetroffen in vergelijkbaar, niet al te hard, slecht gemengd baksel met oranje tot rode kleur, soms enigszins geel gemarmerd en soms met kneedgroeven aan het oppervlak. Deze fragmenten hebben diktes van 6,5 tot 5,5 cm en breedtes van 11 tot 12,5 cm. Deze maten komen in Midden-Nederland over het algemeen voor vanaf de late 14^e tot vroege 15^e eeuw en worden vanaf het midden van de 15^e eeuw algemener. Daarnaast zijn, deels uit de zelfde puinlagen, rode baksteenfragmenten geborgen met een iets harder, zwaarder en beter gemengd baksel met dikten van 4,5 tot 5,0 cm en breedten van o.m. 11,0 cm. Deze zijn vermoedelijk relatief jonger dan de eerder genoemde.

Metaalvondsten

Onder de metaalvondsten bevinden zich twee behoudenswaardige objecten.²⁹ Vondstnummer 27 bevat een muntgewicht van messing. Het is van goede kwaliteit. Door het aankoeken van mortel en corrosie zijn van het daarin aangebrachte jaartal van vervaardiging alleen de eerste twee cijfers te leesbaar, namelijk 16??. Vondstnummer 28 bevat een vijl van ijzer. Op de angel, waarop het heft op wordt vastgezet, zit een rechthoekig ingeslagen stempel. Reiniging kan hier de initialen of het merk van de maker zichtbaar maken. Het type merk en de stijl van de letters zijn doorslaggevend voor een datering van de vijl. De vijl is in goede staat en een object dat niet vaak wordt gevonden. Voor een goede datering van beide objecten is reiniging noodzakelijk.

Botmateriaal

Het aangetroffen botmateriaal bevindt zich in redelijk goede conditie. De 29 geborgen fragmenten dierlijk botmateriaal zijn overwegend afkomstig van runderen. Vondstnummer 12 bevat 4 hele rundermetapodia; vondstnummer 39 bevat drie andere skeletresten van runderonderpoten. Deze resten kunnen als slachtafval gedeponeed zijn, of als afval van de verwerking van huiden (leerlooiërij). De overige resten kunnen als etensafval beschouwd worden. Met uitzondering van een compleet bij elkaar horend spaakbeen en ellepijp van een schaap of geit (vondstnr 48) en een wervel van een middelgroot zoogdier, zijn deze botresten afkomstig van runderen of grote zoogdieren.

---

²⁹ Determinatie en waardering M. Hendriksen (Archeometaal).

4 Synthese en beantwoording van de onderzoeksvragen

4.1 Synthese

Vanwege de begrensde diepte en wateroverlast heeft het onderzoek weinig informatie opgeleverd over de middeleeuwse periode. Afgezien van een fragment verbrande klei uit een boring, dat van 13^e eeuws aardewerk afkomstig kan zijn, gaat het oudste (in secundaire context) aangetroffen vondstmateriaal niet verder terug dan rond 1300 na Chr. de periode waarin het terrein in gebruik werd genomen door de stad en het klooster werd opgericht. Ook het beeld dat historisch kaartmateriaal geeft van de ontwikkeling van de bebouwing in de periode na het klooster lijkt bevestigd te worden door de resultaten van het onderzoek.

Over het hele terrein lijkt de top van de stratigrafie uit de kloosterperiode niet boven 0,85 en 1,00 meter + NAP te verwachten. Alleen in werkput 3 ligt de aangehouden, maximale ontgravingsdiepte onder dit niveau, namelijk op 0,75 m + NAP. In deze werkput langs de Molenstraat zijn boven het aangegeven verstoringsniveau overtuigend middeleeuwse lagen aangetoond. Het hier aangetroffen loop- woon- of vloerniveau, dat in of na de 15^e eeuw dateert, hangt vermoedelijk samen met een gebouw dat hier, of in de nabijheid heeft gestaan. Daarmee samenhangende, duidelijk in de kloostertijd te dateren muurresten of resten van constructies zijn binnen de beperkte ontsluiting van de kijkgaten niet aangetroffen, maar kunnen daarbuiten bewaard zijn gebleven. Muur spoor 49 is het enige muurwerk waarvan een datering in (het einde van) de kloosterperiode niet uitgesloten kan worden. De muur heeft mogelijk deel uit gemaakt van een in 1580/1613 en 1649 afgebeeld gebouw, dat eventueel ook direct na de ontmanteling van het klooster kan zijn gebouwd. Voor zover blootgelegd is deze muurrest plaatselijk boven 1,00 m + NAP bewaard gebleven (tot 1,15 à 1,20 m + NAP). In de zuidelijke helft van de strook langs de Molenstraat zijn geen archeologische resten te verwachten vanwege verstoring door de aanleg van een fabriekskelder in de 20e eeuw.

Ter weerszijden van het klooster ligt het verstoringsniveau op of boven de top van het middeleeuwse lagenpakket. Langs de oostzijde van Het Klooster is de afwezigheid van middeleeuwse lagen boven 1,05 m + NAP in de zuidelijke helft aangetoond; daaronder en in de noordelijke helft onder 1,30 m + NAP waarschijnlijk. Pas onder 0,85 m + NAP is te rekenen met stratigrafie uit de kloosterperiode.

In deelgebied 2 ten westen van Het Klooster zijn alleen in de 4 tot 6 meter vanaf de straat direct onder het niveau van 1,00 m + NAP middeleeuwse lagen en bebouwingsresten uit de eerste helft van de 17e eeuw aangetroffen.

Na de Kloosterperiode hebben verschillende delen van het terrein een verschillende ophogings- en bebouwingsgeschiedenis gekend. Van een grootscheepse ophoging en ontwikkeling van het terrein in één keer lijkt geen sprake. Wel lijkt een ontwikkelings- en bebouwingfase in de eerste helft van de 17e eeuw gevolgd te worden door een periode in de 2e helft van de 17e tot de 18e eeuw, waarin de bestaande bebouwing met de nok evenwijdig aan de beide straten vervangen wordt voor een meer dichte, stedelijke bebouwingsstructuur langs de Molenstraat en een meer open achtergebied met tuinen langs Het Klooster. Ter weerszijden van Het Klooster verrees in de eerste helft van de 17e eeuw bebouwing, met de nok evenwijdig aan de straat. Daarbij is aan de oostzijde van de straat tot ca. 1,60 m + NAP opgehoogd, waarbij aan de zuidzijde in één keer een pakket vrij schone grond opgebracht werd terwijl aan de noordzijde meer met compost en afval vermengde grond gebruikt lijkt te zijn. Ten westen van Het Klooster is langs de straat ter plaatse van de bebouwing tot 1,30 m + NAP kleigrond gedeponeed, vermengd middeleeuws puin en beer. De ophoging kan oorspronkelijk hoger geweest zijn, en door latere egalisatie bij tuinaanleg zijn afgetopt. Op het resterende terrein tot aan de Zevender zijn in de tweede helft van de 17^e eeuw verschillende stortingen van humeuze afvalgrond en puin gedeponeed tot een hoogte van 1,30 m + NAP., terwijl de bebouwing plaatsmaakte voor tuinen. De bebouwing ten oosten van de straat is tussen 1650 en ca. 1800 vervangen en aangevuld met een nieuw gebouw. Terwijl Het Klooster in deze periode meer het karakter van een dun

Project : Inventariserend veldonderzoek d.m.v. proefsleuven, Hooijkaasterrein te Schoonhoven
Kenmerk : S110194

bebouwd achtergebied met tuinen kreeg, heeft langs de Molenstraat bebouwing van vóór 1613 met de nok evenwijdig aan de straat tussen 1650 en de late 18^e of vroege 19^e eeuw plaats moeten maken voor een aaneengesloten rij haaks op de straat georiënteerde huizen. Daarbij is de strook opgehoogd met afbraakpuin tot 1,60 m + NAP. Pas in de loop van de 19e eeuw ontstaat ook langs de oostzijde van Het Klooster een dichtere bebouwing.

4.2 Beantwoording van de onderzoeksvragen

In het Programma van Eisen zijn de volgende onderzoeksvragen geformuleerd:

1. Zijn binnen het plangebied één of meer andere archeologische vindplaatsen aanwezig?

Binnen het plangebied is een archeologische vindplaats aanwezig.

2. Wat is de aard, omvang en datering van de aangetroffen archeologische vindplaatsen?

De vindplaats maakt deel uit van de stedelijke nederzetting Schoonhoven. De vindplaats dateert vanaf de late 13^e tot vroege 14^e eeuw en is mogelijk nog ouder.

3. Zijn deze vindplaatsen behoudenswaardig conform de criteria uit de KNA (versie 3.2)?

De behoudenswaardigheid van deze vindplaats als geheel is niet op basis van dit onderzoek in te schatten. Aan de orde is veel meer de behoudenswaardigheid van de archeologische waarden binnen het plangebied, voor zover deze door de geplande bodemingrepen bedreigd worden. Over de aard van de overblijfselen uit de kloosterperiode heeft het onderzoek weinig informatie opgeleverd omdat deze zich grotendeels beneden de maximale ontgravingsdiepte bevinden. Als het restant van één van de oudste en voornaamste Carmelietenkloosters in Nederland zijn de overblijfselen uit de kloosterperiode als behoudenswaardig te beschouwen vanwege goede fysieke conserveringsomstandigheden onder de grondwaterspiegel; een hoge gaafheid door afdekkende ophogingspakketten uit de nieuwe tijd en een hoge inhoudelijke waarde door een hoge informatie en zeldzaamheid waarde. Met name langs de Molenstraat zijn binnen het ontgravingsniveau resten uit de kloosterperiode gevonden die een goede kans maken voldoende informatie te bevatten om een vervolgonderzoek te rechtvaardigen. Daarnaast is ook de aard, datering en functie van de in de eerste helft van de 17^e eeuw aanwezige, evenwijdig aan de straat georiënteerde bebouwing een nader onderzoek waard. Deze bebouwingsstructuur past in een middeleeuwse kerkelijke context maar is in een nieuwe stedelijke ontwikkeling in de 17^e eeuw niet gebruikelijk. De overblijfselen van de ontwikkelingen van na 1650 zijn minder bijzonder en beter bekend uit historisch kaartmateriaal en schriftelijke bronnen. Niet alleen is de inhoudelijke waarde van deze resten beperkt. Ook de gaafheid en conservering is beduidend minder vanwege een aanzienlijke mate van verstoring door aanleg van fabrieksgebouwen in de twintigste eeuw en ligging boven de grondwaterspiegel. Een uitzondering hierop vormt het pijpbakkersafval uit de late 18^e eeuw in deelgebied A ten westen van Het Klooster, dat een hoge informatiewaarde vertegenwoordigt. De informatiewaarde van het nog niet geborgen en onderzochte deel van deze afval is waarschijnlijk beperkt.

4. Wat zijn de gevolgen daarvan voor de noodzaak en vorm van vervolgonderzoek?

Daarom wordt een vervolgonderzoek aanbevolen dat zich richt op de drie genoemde, behoudenswaardige elementen voor zover deze met verstoring worden bedreigd. In deelgebied A ten westen van Het Klooster is onderzoek aan te bevelen in de strook van 0-7 meter vanaf de straat bij graafwerkzaamheden beneden 1,30 m + NAP. Dit omvat een oppervlakte van maximaal ca. 14 x 7 meter waarin boven 0,95 m + NAP naar verwachting één vlak onderzocht zal moeten worden. Daarnaast is het aan te bevelen het resterende deel van

Project : Inventariserend veldonderzoek d.m.v. proefsleuven, Hooijkaasterrein te Schoonhoven
Kenmerk : S110194

het pijpmakersafval te bergen bij graafwerkzaamheden in de noordelijke helft van deelgebied A tussen 7 en 15 meter uit de straat en beneden 1,40 m + NAP. Vanwege de beperkte omvang van het archeologisch onderzoek boven 0,95 m + NAP kan het onderzoek als een archeologische begeleiding van de werkzaamheden worden uitgevoerd.

In deelgebied B wordt vervolgonderzoek aanbevolen bij verstorende bodemingrepen beneden 1,35 m + NAP in de noordelijke helft. In de zuidelijke helft zijn langs de Molenstraat archeologische resten tot onder het maximale ontgravingsniveau verstoord en zijn langs Het Klooster boven 1,00 m + NAP geen relevante archeologische resten te verwachten. Langs Het Klooster zijn diepere delen van spoor 44 en 48 te onderzoeken en eventueel noordelijk daarvan gelegen overblijfselen in een strook van ca. 12 bij 20 meter. Langs de Molenstraat is een strook van ca. 23 bij 10 meter te onderzoeken, waarbij tot 0,75 m + NAP mogelijk twee vlakken nodig zijn. In het tussenliggende gebied bestaat een kleine kans op relevante sporen of afvallen maar worden geen grootschalige bodemverstoringen beneden 1,30 m + NAP verwacht.

In bijlage 7 is op het ontgravingsplan voor het plangebied aangegeven waar op welke diepte behoudenswaardige archeologische resten verwacht worden en waar deze uitgaande van het bestaande ontgravingsplan bedreigd worden. Daar waar deze bedreigd worden is vervolgonderzoek noodzakelijk. Omdat de ontgraving onder het protocol van een bodemsanering plaats zal vinden is het aan te bevelen dit uit te voeren in de vorm van een archeologische begeleiding onder protocol opgraven. Daarbij kan het nodig zijn gebruik te maken van bronbemaling.

5. Welke aanvullende vraagstellingen en onderzoeksrichtlijnen kunnen, op basis van de behaalde resultaten, worden geformuleerd voor toekomstig onderzoek in de directe omgeving?

De resultaten geven geen aanleiding tot vraagstellingen en richtlijnen die niet in het Programma van Eisen zijn opgenomen.

Algemene onderzoeksvragen:

6. Zijn er paleo-ecologische resten aanwezig in gesloten, dateerbare context(en)?

Deze bij het proefsleuvenonderzoek niet aangetroffen. De kans daarop ondanks de goede conserveringsomstandigheden klein binnen de aangegeven verstoringsdieptes

7. Wat is de bodemopbouw en -kwaliteit (gaafheid)? Zijn er aanwijzingen dat ook hier (plaatselijk) het oude oppervlak uit de IJzertijd/Romeinse tijd nog aanwezig zou kunnen zijn?

De bovenste 40 cm van de bodem bestaat uit recent ophogingszand (deelgebied A) en funderings- en vloerconstructies van de fabriek. Daaronder zijn tot ca. 1 m + NAP ophogingslagen en muurresten uit de 17^e tot en met 19^e eeuw aanwezig. Beneden 1,00 m is middeleeuwse stratigrafie uit de kloosterperiode (14^e-16^e eeuw) te verwachten. Deze lijkt niet veel meer dan een halve meter dik te zijn, met daaronder mogelijk een oudere laag met antropogene resten. Over de aanwezigheid van een oppervlak uit de ijzertijd/Romeinse tijd is aan de hand van het huidige onderzoek niets te zeggen.

Specifiek met betrekking tot het klooster:

8. Zijn er nog resten in de bodem aanwezig die in verband gebracht kunnen worden met het kloostercomplex?

Langs de Molenstraat is een woon-, loop- of vloerniveau aangetroffen uit de 15^e eeuw dat vermoedelijk deel uit maakt of samenhangt met een gebouw of activiteiten uit de kloosterperiode stamt.

Project : Inventariserend veldonderzoek d.m.v. proefsleuven, Hooijkaasterrein te Schoonhoven
Kenmerk : S110194

9. *Speciale aandachtspunten hierbij zijn de ligging van bijgebouwen, aanwijzingen voor de historisch bekende stadsbranden en de begrenzing van het eventuele grafveld.* Een daarboven gelegen houtskoollaag zou van een brand afkomstig kunnen zijn, waarbij de stadsbrand van 1518 in aanmerking zou komen. Van het eventuele grafveld zijn geen sporen gevonden. Afgaande op het historisch kaartmateriaal is dit ten noorden van het onderzoek te verwachten.³⁰ Over de ligging van bijgebouwen kan aan de hand van het onderhavige onderzoek weinig gezegd worden.

10. *Zijn er andere gebouwen/funcities te onderscheiden (b.v. gastenverblijf, keuken, moestuin, kapellen)?* Het onderhavige onderzoek heeft hierover geen informatie opgeleverd.

11. *Zijn er aanwijzingen voor een fasering van de aangetroffen resten (bv gefaseerde aanleg kloosterterrein, verbouwingen)?*

Het onderhavige onderzoek heeft hierover geen informatie opgeleverd.

12. *Hoe zijn de aangetroffen gebouwen gefundeerd?*

Het onderhavige onderzoek heeft hierover geen informatie opgeleverd.

13. *Zijn er (resten van) gebouwen aanwezig die ouder zijn dan de stichtingsdatum van het klooster?*

Er zijn geen resten of aanwijzingen aangetroffen voor gebouwen of activiteiten die ouder zijn dan de stichtingsdatum van het klooster. Op basis van het onderhavige onderzoek kunnen hieraan echter geen conclusies verbonden worden.

Specifiek voor de periode na het klooster:

14. *Zijn er nog resten aanwezig van bebouwing uit de periode na de sluiting van het klooster?*

Uit de periode na de sluiting van het klooster zijn zowel langs de Molenstraat, als langs het Klooster bebouwingsresten aangetroffen

15. *Kunnen de erven en/of bouwresten gerelateerd worden aan de bebouwing zoals afgebeeld op de historische stadplattegronden van Guicciardini (1582/1613) of Blaeu (1649).*

Deze kunnen gerelateerd worden aan alle gebouwen die op de kaarten van Guicciardini en Blaeu binnen de begrenzing van het plangebied staan aangegeven.

Specifiek met betrekking tot het bouwplan:

16. *Hoe verhouden de aangetroffen resten zich tot het bouwplan?*

De bovenzijde van de overblijfselen uit de kloosterperiode bevindt zich onder of rond de onderzijde van de in het Programma van Eisen aangegeven verstoringsdieptes. Alleen langs de Molenstraat, waar het verstoringsniveau onder 1,00 m + NAP ligt, zijn boven dit niveau relevante overblijfselen uit de kloosterperiode aangetroffen. De overblijfselen van direct na de kloosterperiode uit de eerste helft van de 17^e eeuw bevinden zich tussen 1,00 en 1,35 m + NAP binnen de aangegeven verstoringsdieptes. Deze aangegeven

---

³⁰ Tijdens het onderzoek van Archeomedia zijn in Het Klooster ter hoogte van het theater direct ten noorden van het plangebied skeletresten aangetroffen.

Project : Inventariserend veldonderzoek d.m.v. proefsleuven, Hooijkaasterrein te Schoonhoven
Kenmerk : S110194

verstoringsdieptes liggen 20 tot 30 cm onder de geplande ontgravingsdieptes, aangegeven in het ontgravingsplan (zie bijlage 7).

In bijlage 7 is op het ontgravingsplan voor het plangebied aangegeven waar op welke diepte behoudenswaardige archeologische resten verwacht worden en waar deze uitgaande van het bestaande ontgravingsplan bedreigd worden.

17. Het palenplan voor de nieuwbouw beslaat ongeveer 1,5% van het oppervlak van het plangebied. Is het mogelijk nader archeologisch onderzoek te voorkomen door aanpassingen op dit palenplan?

Nader archeologisch onderzoek is noodzakelijk voor het ontgraven van delen van de bodem van het plangebied voorafgaand aan, en onafhankelijk van het inbrengen van palen en kan niet voorkomen worden door aanpassingen op het palenplan. Over de gevolgen die het palenplan heeft op archeologische resten onder het in het PvE aangegeven ontgravingsniveau kunnen geen uitspraken gedaan worden omdat het proefsleuvenonderzoek zich conform het PvE beperkt heeft tot ontsluitingen boven het in het PvE aangegeven ontgravingsniveau. Het voor de ontgraving noodzakelijke vervolgonderzoek verschaft mogelijk meer duidelijkheid over de gevolgen van het palenplan voor de onder het ontgravingsniveau aanwezige archeologische resten. Gelet op de geringe palendichtheid en de afstanden tussen de palen vormt het momenteel bekende palenplan geen belemmering voor een later opgraven van dieper gelegen archeologische resten. Op basis van het historisch kaartmateriaal en de huidige resultaten lijkt de kans op resten als muurwerk en skeletresten, waaraan palen ernstige schade kunnen aanrichten, beperkt.

Project : Inventariserend veldonderzoek d.m.v. proefsleuven, Hooijkaasterrein te Schoonhoven
Kenmerk : S110194

Literatuur

- Bartels, M., 1999: *Steden in Scherven, vondsten uit beerputten in Deventer, Dordrecht, Nijmegen en Tiel (1250-1900)*. Stichting Promotie Archeologie, Zwolle.
- Bruijn, A., 1992: *Spiegelbeelden. Werra-keramiek uit Enkhuizen 1605*. Stichting Promotie Archeologie, Zwolle.
- Clevis, H., J. Kottman, 1989: *Weggegooid en teruggevonden. Aardewerk en glas uit Deventer vondstcomplexen 1375-1750*. Stichting archeologie IJssel/Vechtstreek, Meppel.
- Clevis, H., M. Smit, 1990: *Verscholen in vuil. Archeologische vondsten uit Kampen 1375-1925*. Stichting archeologie IJssel/Vechtstreek, Kampen.
- Dalfsen, J.W. van, 2012, *Schoonhoven, Het Klooster, Gemeente Schoonhoven, determinatie van het aardewerk* (Steekproefrapport 2012-04/02U), Utrecht.
- Gawronski, J. (red.), 2012: *Amsterdam Ceramics. A city's history and an archaeological ceramics catalogue 1175-2011*. Bureau monumenten en archeologie, Amsterdam.
- Horschik, J., 1990: *Steinzeug. Von Bürgel bis Muskau. 15. bis 19. Jahrhundert*. Dresden.
- Huisman, M., 2011: *Programma van Eisen Schoonhoven, Kloosterstraat (gem. Schoonhoven) Nieuwbouw Hooijkaasterrein IVO-P (11P97, versie 2.0)*.
- De Boer, E., 2005, *Schoonhoven (ZH) t Klooster. Archeologisch booronderzoek* (Bilan rapport 2005), Tilburg.
- Jacobs, A., 2011, *Monasticon Camelitanum Neerlandicum*, Boxmeer.
- Kroes, R. & D. Bente, 2004. *Historisch bureauonderzoek locatie Hooijkaas, Schoonhoven* (Archeologic Rapportage 163), Woerden.
- Nederlands Normalisatie-instituut, 1989: *NEN 5104: Geotechniek - Classificatie van onverharde grondmonsters.*, Delft.
- Oostveen, J. van, 2012, *Tabakspijpen en bedrijfsaardewerk van een pijpenbakker opgegraven bij de IVO-P Hooijkaasterrein Schoonhoven, Tiel*.
- Oostveen, J. & A Kleiweg, *Tabakspijpenijverheid in Schoonhoven, Tiel/Delft*.
- Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer , 2010: *Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie, versie 3.2*. SIKB, Gouda.
- Thijssen, J., 1991: *Tot de bodem uitgezocht. Glas en ceramiek uit een beerput van de 'Hof van Batenburg' te Nijmegen, 1375-1850*. Stichting Stadsarcheologie Nijmegen, Nijmegen.

Project : Inventariserend veldonderzoek d.m.v. proefsleuven, Hooijkaasterrein te Schoonhoven
Kenmerk : S110194

Topografische dienst, 1998: Top25 raster

Wilbers, A., 2011, *Verslag toolboxmeeting 07-09-2011 Werken in en met verontreinigde grond Het Klooster 1-3 te Schoonhoven*, z.p..

<http://nieko.home.xs4all.nl>

<http://watwaswaar.nl>

Bijlagen:

Bijlage 1: Ligging van de werkputten

Allesporenkaart

Hooijkaas te Schoonhoven

schaal: 1:300

Legenda

Werkputten en sporen

S110194 IVO-P_30-10-2012_RN_1.0

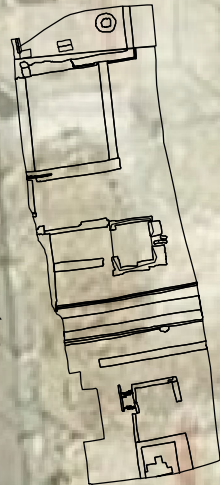

439700

Het Klooster

werkput 2

werkput 1

werkput 3

Molenstraat

0 12,5 25 50 Meter

orte Dijk

118300

Allesporenkaart met boringen

Hooijkaas te Schoonhoven

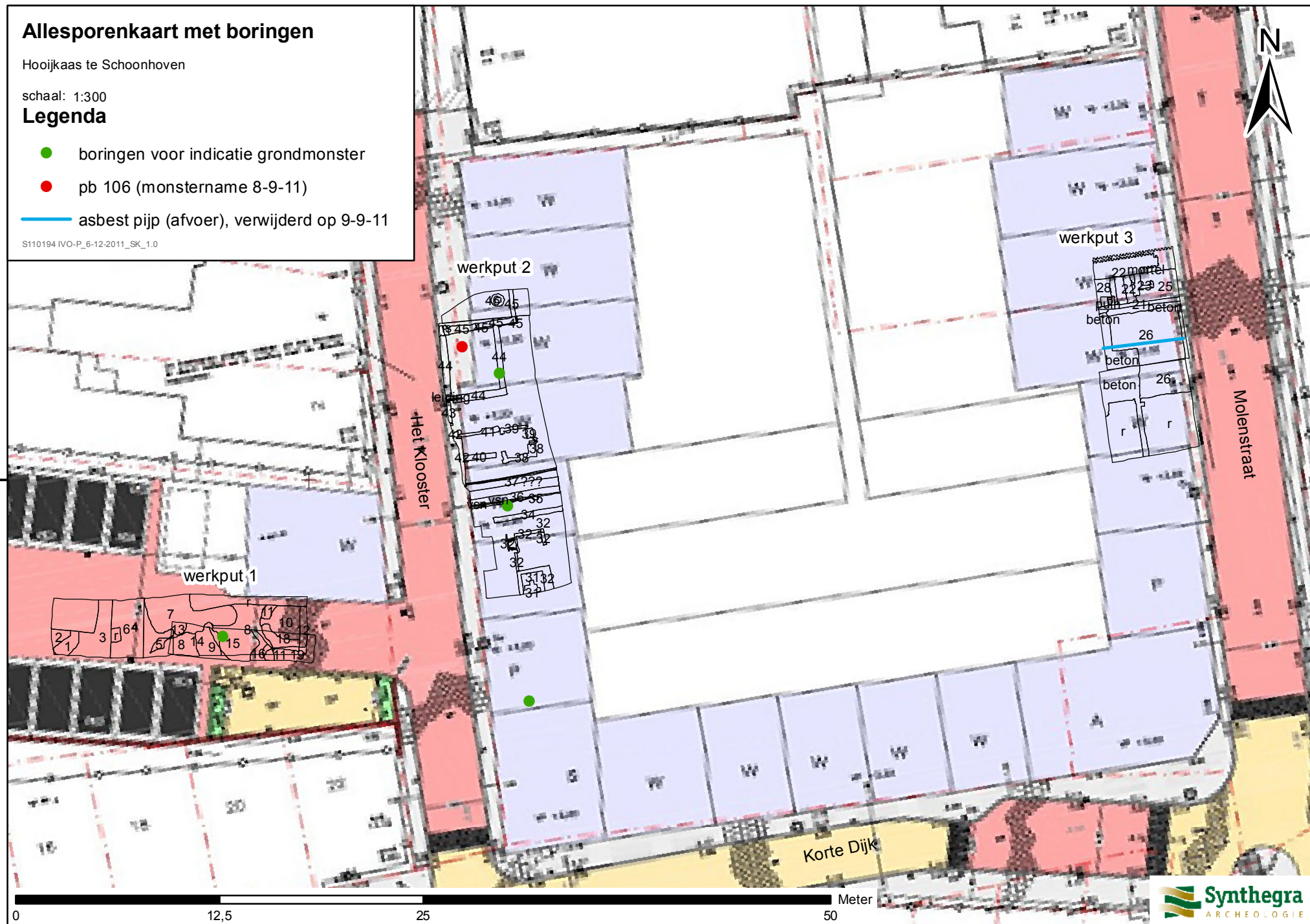
schaal: 1:300

Legenda

- boringen voor indicatie grondmonster
- pb 106 (monsternamen 8-9-11)
- asbest pijp (afvoer), verwijderd op 9-9-11

S110194 IVO-P_6-12-2011_SK_1.0

439700

Allesporenkaart op kadaster 1832

Hooijkaas te Schoonhoven

schaal: 1:401

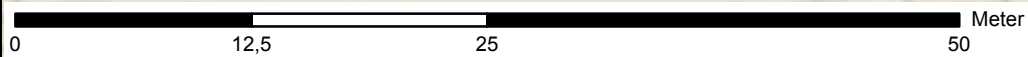
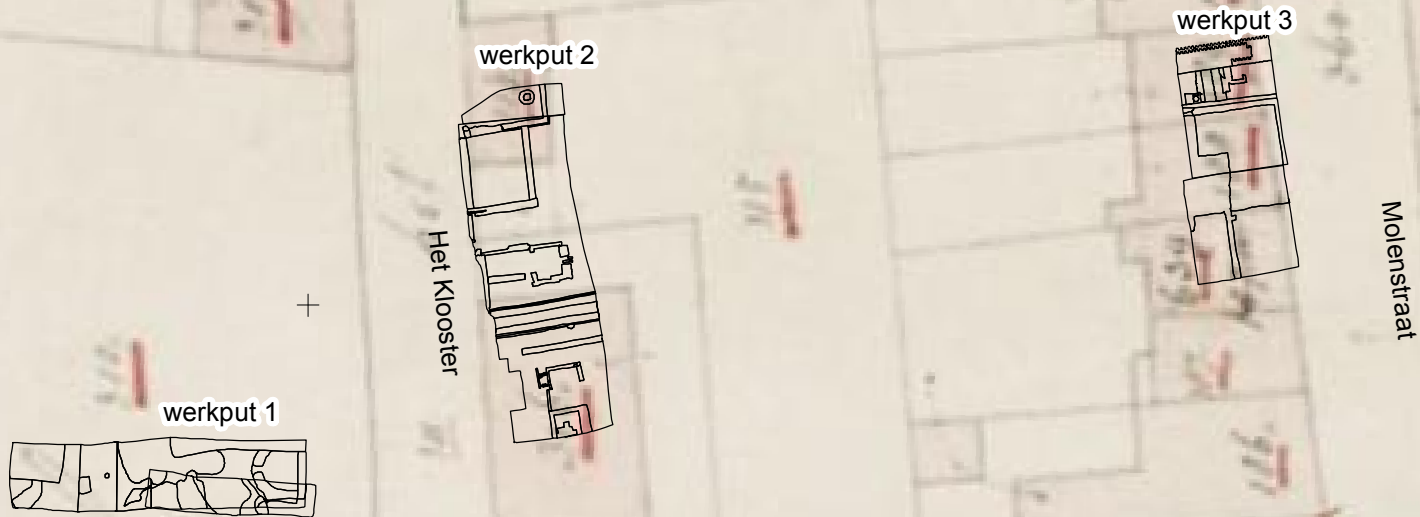
Legenda

 Werkput

S110194 IVO-P_30-10-2012_RN_1.0

439700

118300

Bijlage 2: Vlaktekeningen

Werkput 1 - vlak 1

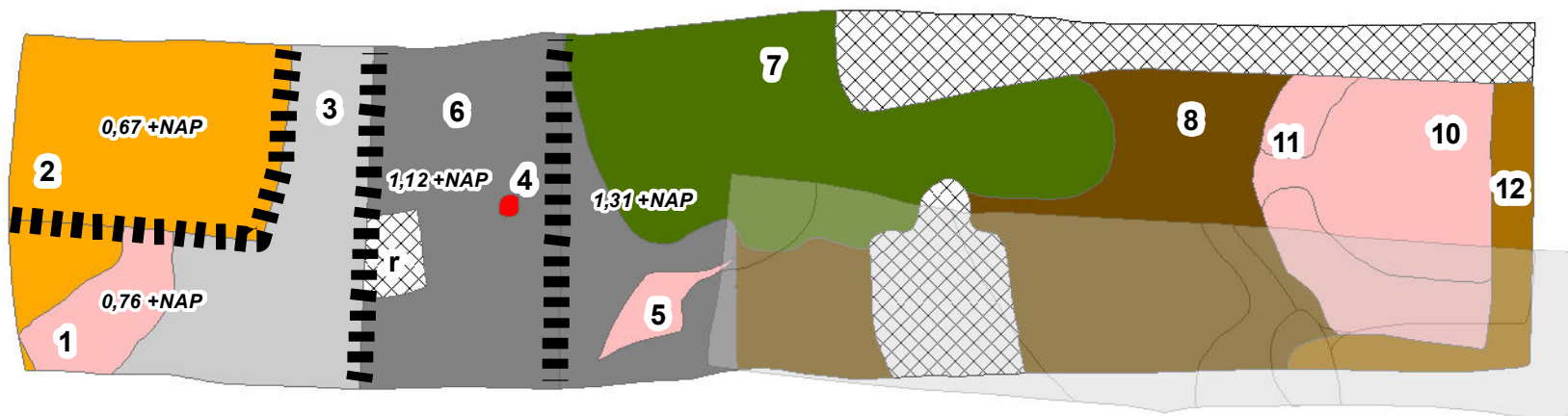
Hooijkaas te Schoonhoven

schaal: 1:75

Legenda

- Recente verstoring
- Begraven bouwvoor (na 1800)
- Pijpmakersafval (ca. 1800)
- Ophogingslaag, mosselhoudend (2e helft 17e eeuw)
- Kuilen/lagen met puinstorting
- Paalspoor
- Ophogingslaag (17e eeuw)
- Ophogingslaag (late middeleeuwen)
- Laag met beer en puin (1350 - 1550)
- Hoogteverschil
- Positie vlak 2

S110194_IVO-P_9-7-2012_RN_2.0

Werkput 1 - vlak 2

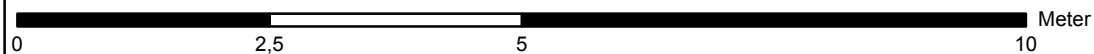
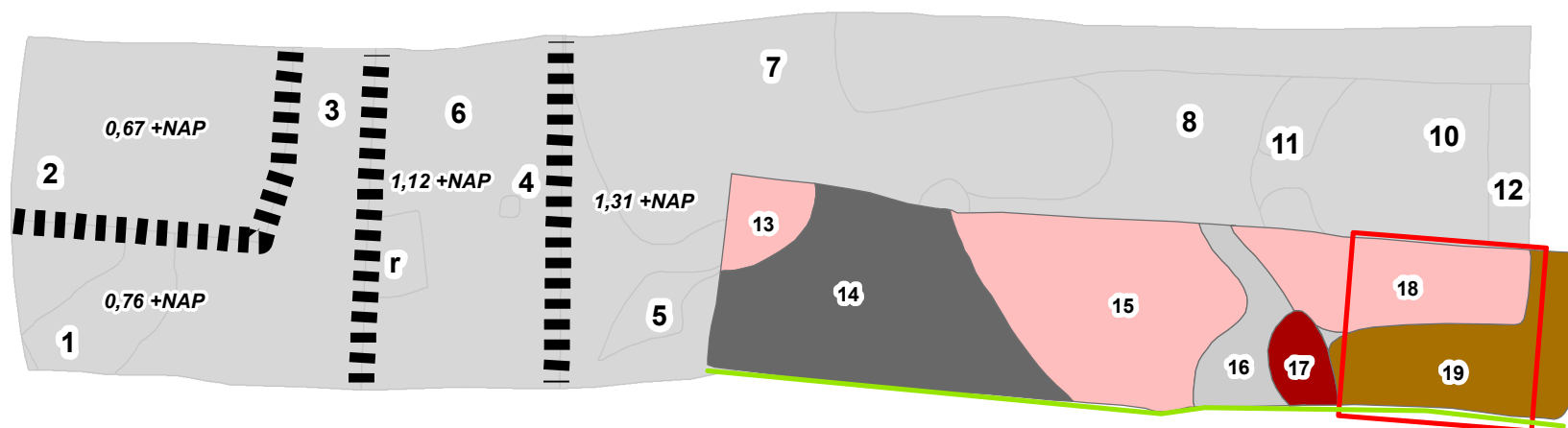
Hooijkaas terrein te Schoonhoven

schaal: 1:75

Legenda

- Vlak 1
- Hoogteverschil
- Kuilen met puinstorting (17e-18e eeuw)
- Ophogingslaag, mosselhoudend (2e helft 17e eeuw)
- Ophogingspakket, klei (2e helft 17e eeuw)
- Muur? / gele bakstenen (14e - vroege 17e eeuw)
- Laag met beer en puin (1350 - 1550)
- Kijkgat
- Profiel 1.1

S110194_IVO-P_29-10-2012_RN_2.0

Werkput 1 - vlak 4

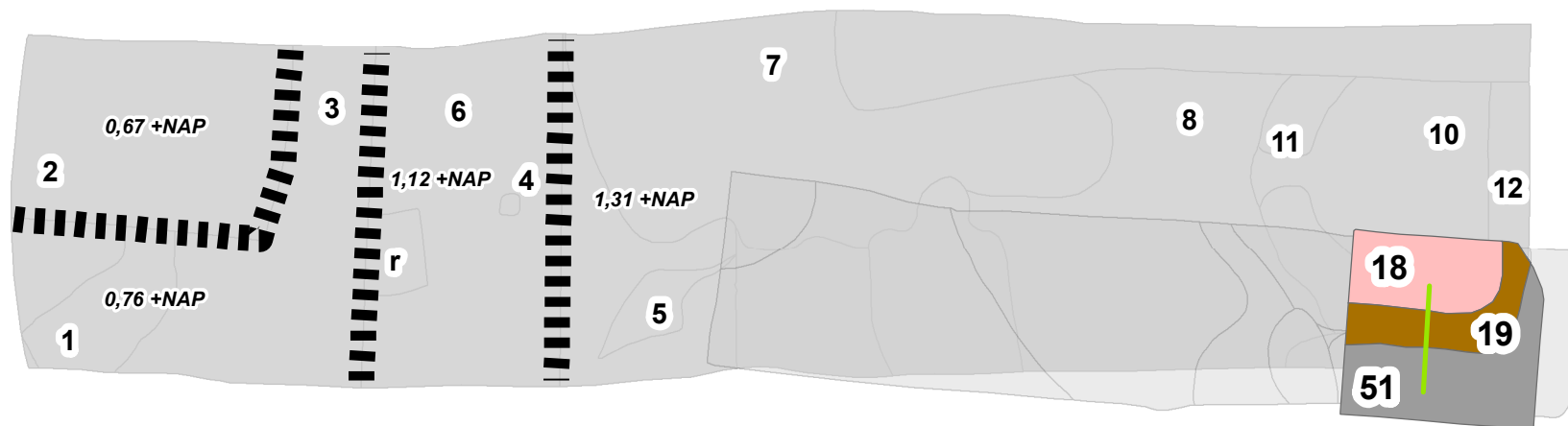
Hooijkaas terrein te Schoonhoven

schaal: 1:75

Legenda

- Vlak 1
- Hoogteverschil
- Vlak 2
- <all other values>
- Kuilen met puinstorting (17e - 18e eeuw)
- Ophogingspakket met beer en puin (1350 - 1550)
- Ophoging klei (14e - 15e eeuw)
- Profiel 1.2

S110194_IVO-P_29-10-2012_RN_2.0

Werkput 2

Hooijkaas te Schoonhoven

schaal: 1:75

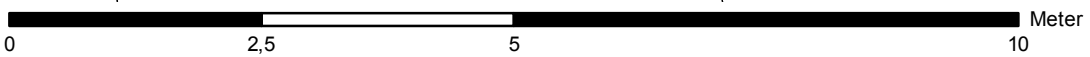
Legenda

- Werkput
- Fundering fabriek (20e eeuw)
- Muurwerk (19e eeuw)
- Keldervloer (19e eeuw)
- Straatje (19e eeuw)
- Waterput (vermoedelijk 19e eeuw)
- Muurwerk (vermoedelijk 19e eeuw)
- Muurwerk (18e - vroege 19e eeuw)
- Muurwerk (2e helft 17e - 18e eeuw)
- Gebouw (1e helft 17e eeuw)
- Vloer (1e helft 17e eeuw)
- Fundering in oudere baksteen moppen (17e - 19e eeuw)
- leiding
- Boring

S110194_IVO-P_9-7-2012_RN_2.0

439700

Werkput 3 vlak 1

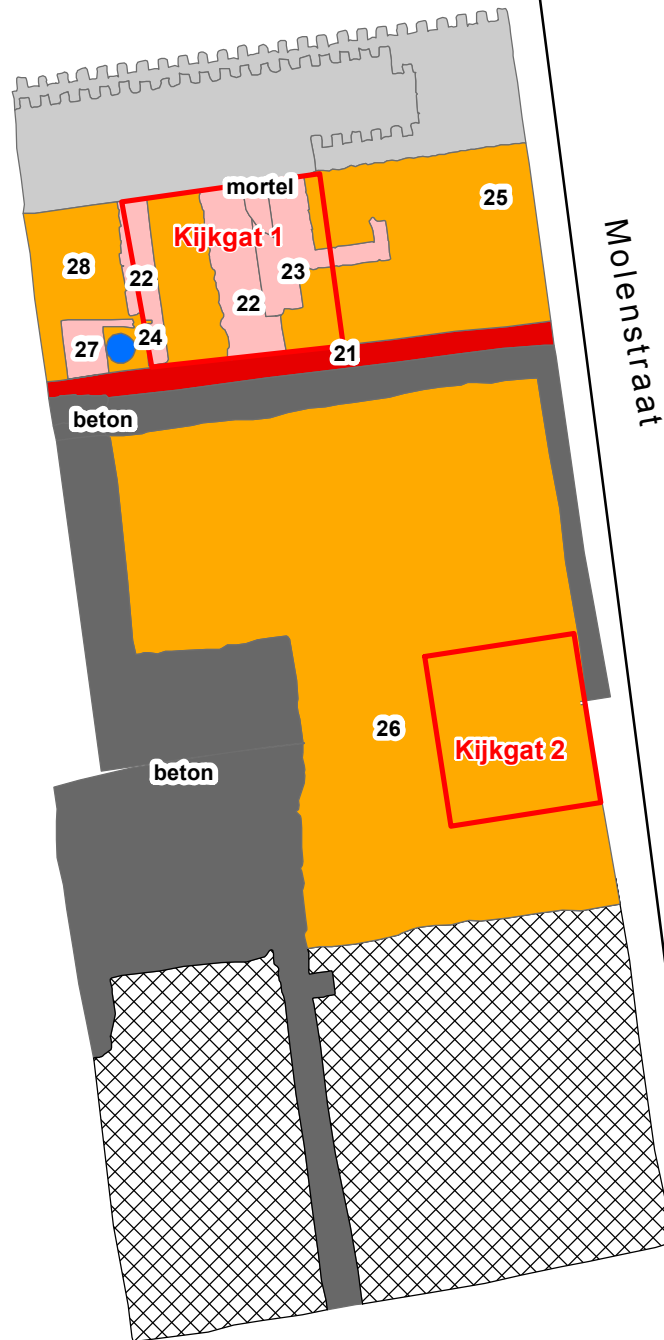
Hooijkaas te Schoonhoven

schaal: 1:75

Legenda

- Beton fabrieksgebouw (20e eeuw)
- Recent verstoord door fabrieksgebouw (20e eeuw)
- Klinkervloer in Portlandcement (ca. 1880 - 1960)
- Plavuizenvloer (17e - 18e eeuw)
- Aspot (17e - 18e eeuw)
- Muur (17e - 18e eeuw)
- Ophoging, puin (17e - 18e eeuw)
- Kijkgat

S110194 BO-IVO-K_23-10-2012_JH_1.0

439700

Bijlage 3: Profieltekeningen

Profiel 1.1

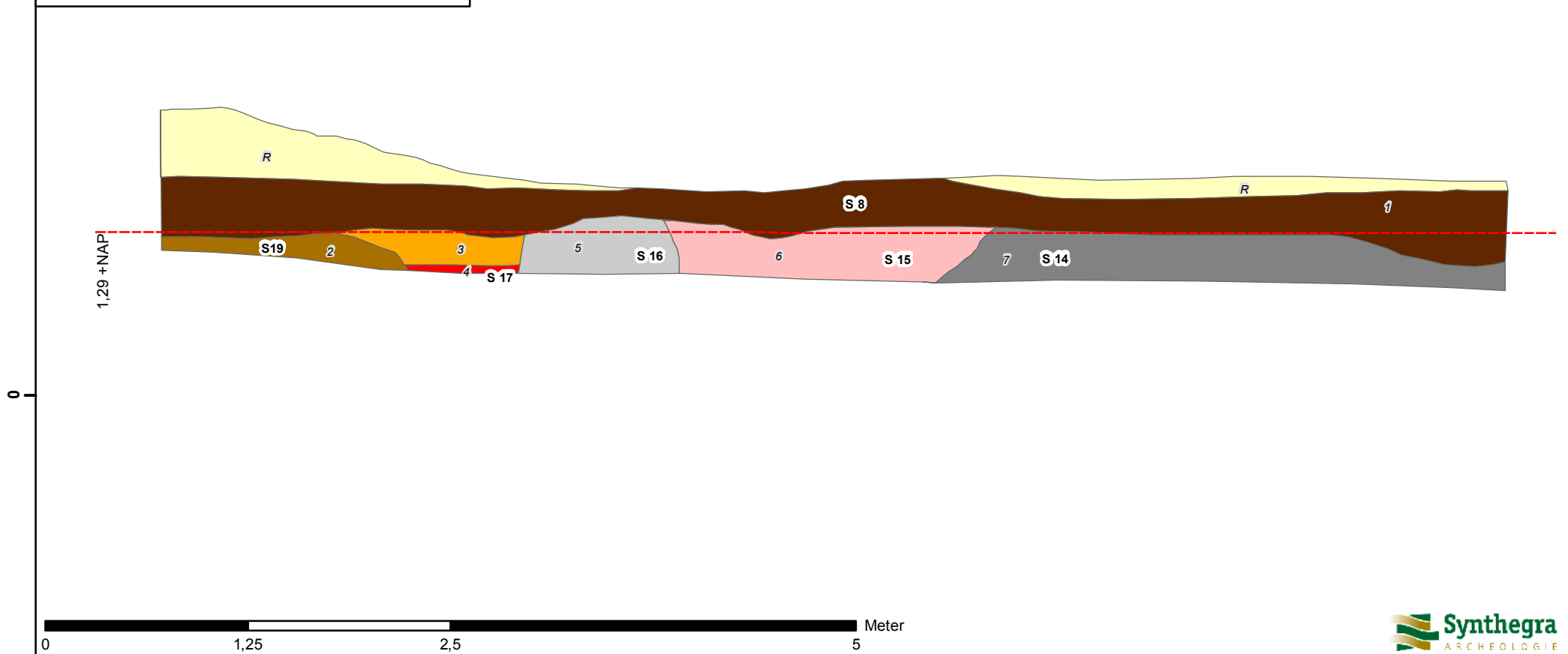
Hooijkaas-terrein te Schoonhoven

schaal: 1:35

Legenda

- Hoogte t.o.v. NAP
- Kuil met puinstorting (17e - 18e eeuw)
- Muur?/gele bakstenen (14e - vroege 17e eeuw)
- Recent bouwzand
- Begraven bouwvoor (na 1800)
- Uitbraakspoor? (2e helft 17e - 18e eeuw)
- Ophogingspakket, mosselhoudend (2e helft 17e eeuw)
- Ophogingspakket, grijze klei (2e helft 17e eeuw)
- Ophogingspakket met beer en puin (1350 - 1550)

S110194_IVO-P9-7-2012_RN_2.0

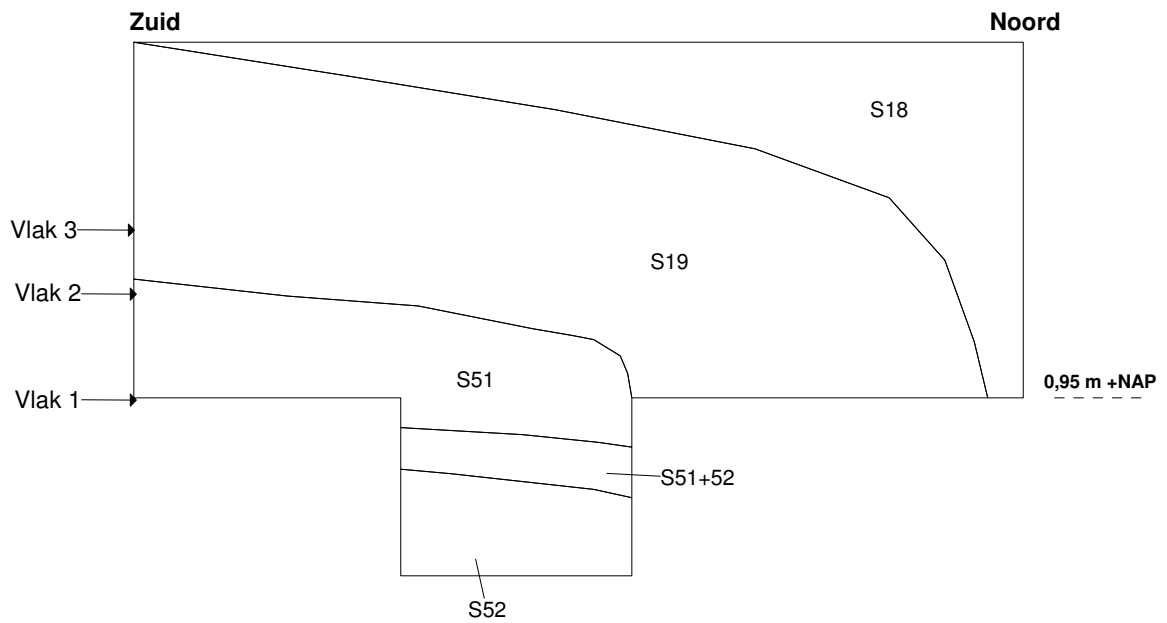

Profiel 1.2

IVO-P: Hooijkaas terrein te Schoonhoven

Profiel 1.2

0 0.5m

Werkput 3 : kijkgaten, schematische weergave stratigrafie

IVO-P: Hooijkaas terrein te Schoonhoven

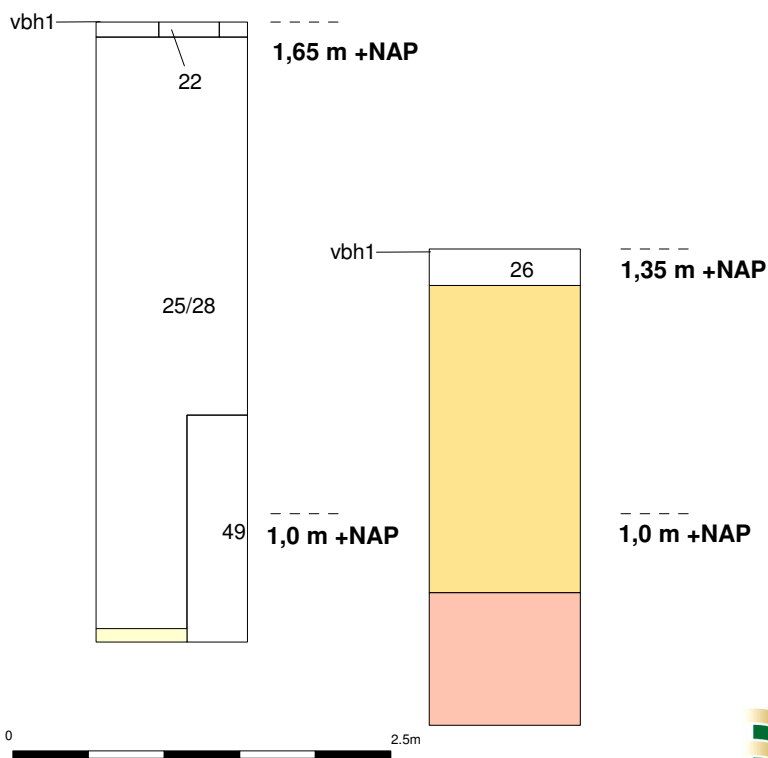
Schaal 1:10

Legenda

- 22 Spoor
- Laag 1
- Laag 2
- Laag 3
- - - - Hoogte binnen het kijkgat

Kijkgat 1

Kijkgat 2

Bijlage 4: Sporenlijst

S110194 Sporenlijst Schoonhoven Hoojkaasterrein

Spoor nummer	werkput	viak	profiel	interpretatie spoor	NAP boven zijde	Kleur	Textuur	Insluitel	relatie met andere sporen	opmerkingen
1	1	1		laag	0,76	d.br.gr.	kleilig zand	veel bs brokken, mo, daktegels	ligt op 2, ligt onder 3	
2	1	1		laag	0,76	d.gr.	KZ2	iets bs puin, mo, hk	ligt onder 1	
3	1	1		laag	0,76	d.br.gr.	KZ4	iets bs brokjes, mo, hk, lei	ligt op 1	
4	1	1		pk	1,11	br.	zand		snijd door 6	
5	1	1		laag		d.gr.	KZ4	vlekken KS2, veel bs puin		
6	1	1		laag	1,11	br.zw.	KZ3	iets bs, mo, hk, lei, mossel	ouder dan 4	
7	1	1		afvallaag	2,22	br.zw.	kleilig zand	pijpbakkersafval	ouder dan 6, 8, 9	
8	1	1		laag		d.br.zw.	kleilig zand		jonger dan 6, 7, 10 en 11	
9	1	1		kuil		d.br.gr.	kleilig zand	mulde pannen	jonger dan 7 en 8	
10	1	1		laag?	1,25	d.gr.	kleilig zand	iets bs, mo	ouder dan 8 en 11	
11	1	1		laag?	1,31	d.gr.	kleilig zand	veel puin	ouder dan 8 en 12, jonger dan 10	
12	1	1		uitbraaksleuf?	1,25	d.br.	berijg zand	bs brokken, mo	jonger dan 8, 10 en 11	
13	1	2		laag? waterput?	0,94	br.d.gr.	kleilig zand	puin, dakpan	jonger dan 14	bs ?x11x5 cm roodgeel geaderd, ?x9x4 cm rood
14	1	2		laag	0,94	d.gr.	KZ3H1	bs, mo, hk, mossel	ouder dan 13 en 15	
15	1	2		laag	0,96	d.gr.br.	KZ3H2	ijselstenen	jonger dan 14 en 16	
16	1	2		laag		gr.	KS2	mo, hk	ouder dan 15, 17 en 18	
17	1	2		laag			puin	puin, mo	jonger dan 16	ijselsteenbrokken
18	1	2		laag kuilvulling	1,1	d.gr.	KZ2	puin	jonger dan 16 en 19, hoort bij 19	
19	1	2		laag kuilvulling	1,16	gr.br.	zandige klei	veel puin, beer	ouder dan/hoort bij 18, jonger dan 20	
20	1	2		laag		gr.	klei		zelfde als 16	10 cm onder spoor klei met mo brokken
21	3	1		muur	1,81		baksteen			in mortel, 24,1/24,5x1,3x4,7/5,2 cm
22	3	1		vloer	1,65		plavuizen			verschillende formaten, in zand gelegd
23	3	1		vloer	1,65		plavuizen			verschillende formaten, in zand gelegd
24	3	1		aspot	1,6		pot		behoort bij 27 en 29	naast schouwwang
25	3	1		ophogingslaag	1,65		puin		ouder dan 23	
26	3	1		puinlaag	1,38		puin	puin, lei		
27	3	1		stookvloer	1,93		plavuizen		behoort bij 24 en 29	zwartgeblakerd
28	3	1		verstoring			puin, mortel			
29	3	1		schouwwang	1,66		baksteen		behoort bij 24 en 27	23,2x10,2x4,3 cm
30	2	1		ophooglaag	1,57	d.gr.br.	KZ2H2	bs, hk, mo, ker	ligt overal onder	17e?
31	2	1		keldervloer	1,52	d.gr.	plavuizen		behoort bij 32	19e
32	2	1		muur	2,02		baksteen		behoort bij 31	19e, in tras, 20,4/21x10,4/10,6x3,9/5,3 cm
33	2	1		straatje	1,79	geel	baksteen		behoort bij 31 en 32	19e, ijselsteentjes 16,3/17,6/18,4x6,2/8,4/8,6x3,7/3,9/4,2 cm
34	2	1		muur	2,02		baksteen		behoort bij 40	grote stenen, waarsch. geen hergebruik, 27,7/28,7x13,6/13,7x5,4/5,9 cm, in kalkmortel
35	2	1		muur	1,59		baksteen		ouder dan 36	
36	2	1		muur	1,85		baksteen		behoort bij 37, jonger dan 35	appelbloesem, 20,9/21,4/22,6x10,3/10,4/10,9/11x4,5/4,7/5,1/5,2 cm, 5 lagenmaat 27,9 cm, in kalkmortel
37	2	1		muur	1,85		baksteen		behoort bij 36	appelbloesem, 20,9/21,4/22,6x10,3/10,4/10,9/11x4,5/4,7/5,1/5,2 cm, 5 lagenmaat 27,9 cm, in kalkmortel
38	2	1		muur			baksteen		behoort bij 39	machinale steen, 21,4x9,7/10,2/10,3x5/5,2 cm, in Portlandcement
39	2	1		muur	2,05		baksteen		behoort bij 38	appelbloesem, 20,1/21,2/21,6/21,7x9,7/10,4/11x4,5/4,6/4,9/5 cm, op scherp zand
40	2	1		muur	1,71		baksteen		behoort bij 34	28,9/29,2/30,7x14,2/14,2/14,5x5,9/6,9 cm
41	2	1		muur	1,63		baksteen		jonger dan 39, ouder dan 42	ijselstenen, 16,2/16,8/19,7x8,1/8,3/9x4,3/4,8/5 cm, op zand gelegd
42	2	1		muur			baksteen		jonger dan 37, 40 en 41	muur zilverfabriek, in tras, +- 1900
43	2	1		muur	1,47		baksteen			24,4/25/25,2x12/12,6/12,8x5,7/5,9/6,2 cm, in kalkmortel
44	2	1		muur	1,47/1,38		baksteen		ouder dan 45	veel halve stenen, hergebruikt, 21,9/22,2x10,4/10,7x4,5/4,6 cm
45	2	1		muur	1,56		baksteen		jonger dan 44	ijselstenen en appelbloesem, 17,5/17,6/17,7/18,2x7,8/8,2/8,7/8,9x3,6/4,1/4,5 cm, in kalkmortel
46	2	1		waterput	1,70		baksteen			hergebruikte stenen, ?x10,6x5,5 cm
47	2	1		muur	1,50		baksteen		op 53?	ijselstenen, waarsch. hergebruikt straatwerk, hardgebakken, 16,7/17,2/17,4/17,9x6,7/7,3/7,8,4x3,8/3,9/4 cm
48	2	1		vloer	1,31		baksteen, VK		hoort bij /jonger dan 45	ijselstenen
49	3	kijkgat 1		muur	1,15-1,00		baksteen		ouder dan 22-23, 25=	
50	1	3		ophogingslaag	1,10-1,00	gr.br.	KZ1	iets bs, mo	ouder dan 19, jonger dan 51	
51	1	4		ophogingslaag/leemvloer	0,90	(br)gr.	K	iets hk, sporen bs+mo	jonger dan 52, ouder dan 50	
52	1	4		ophogingslaag	0,83	(d)gr.	Ksh1	vrij veel hk, sporen bs	ouder dan 51	
53	2	1		fundering	1,36		baksteen		fundering van 47?	rode moppen in kalkmortel, waarschijnlijk hergebruikt
54	2	1		keldervloer		d.gr.	plavuizen		hoort bij 38-39	als 21

Bijlage 5: Vondstenlijst

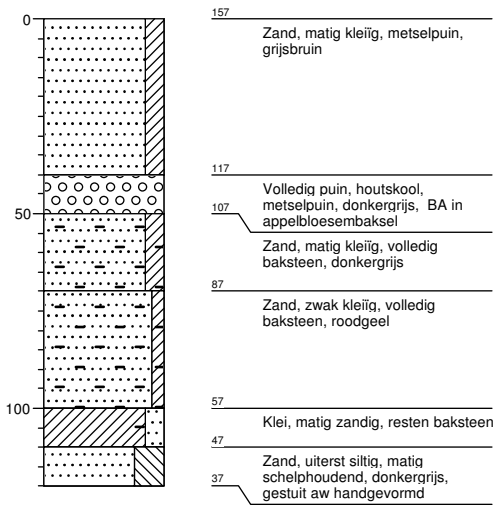

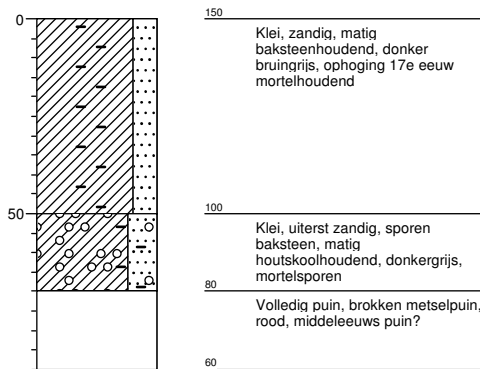

Bijlage 6: Boorstaten werkput 2

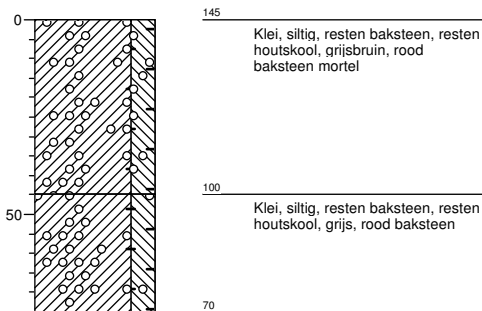
Boring: 1

Boring: 2

Boring: 3

Bijlage 7: Advieskaart en ontgravingsplan

Advieskaart

Nieuwbouw Hooijkaas-terrein te Schoonhoven

schaal: 1:500

Legenda

- A - onderkelderd (verstoord); geen bedreiging
- B - behoudenswaardige archeologie bedreigd
- C - bedreiging niet uitgesloten
- D - geen behoudenswaardige archeologie bedreigd

1.18 geplande ontgravingsdiepte (meters +NAP)

1.40 bovenzijde behoudenswaardige archeologie (meters +NAP)

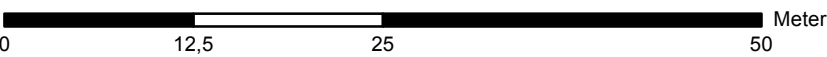
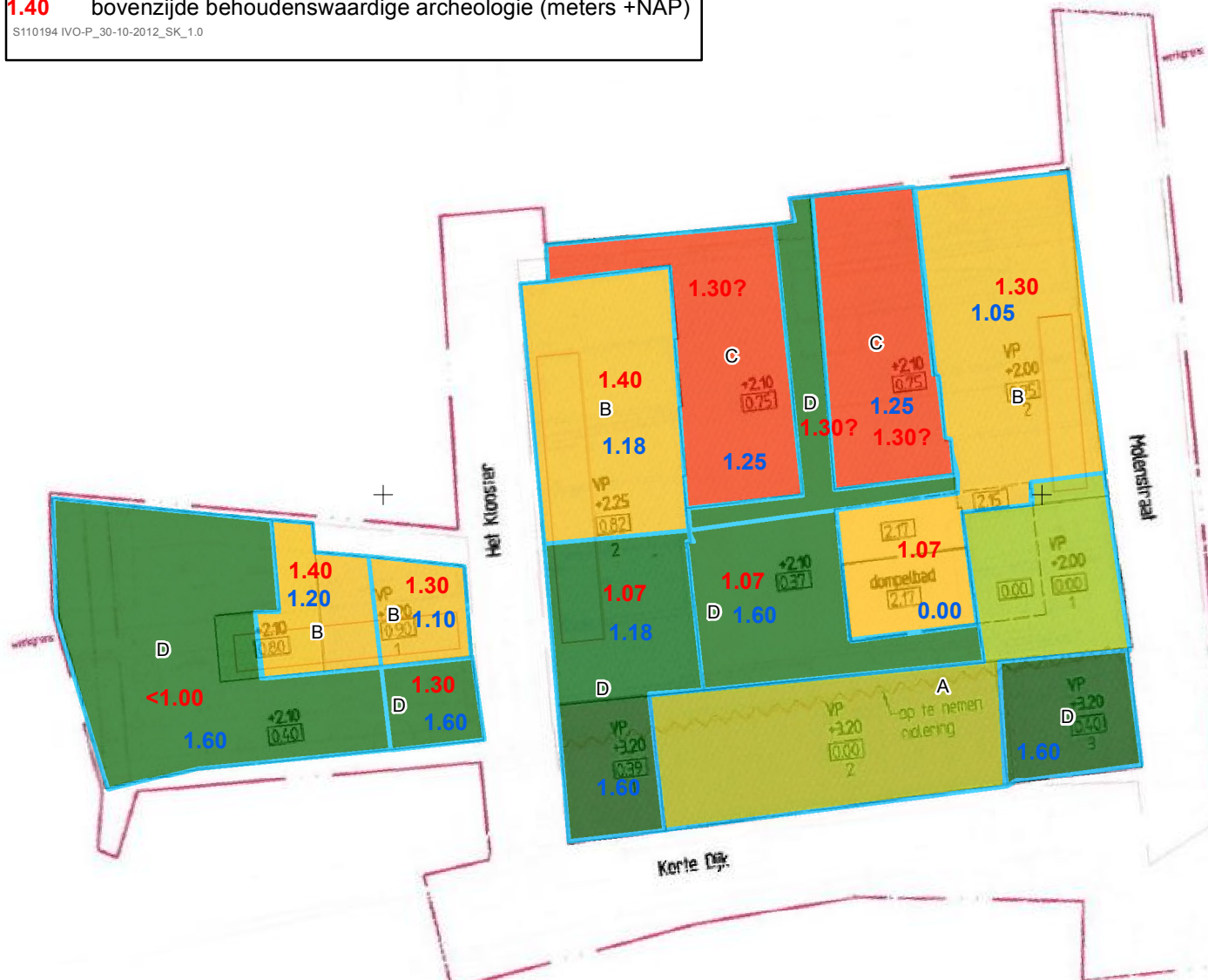
S110194 IVO-P_30-10-2012_SK_1.0

439750

439700

439650

118300

118350

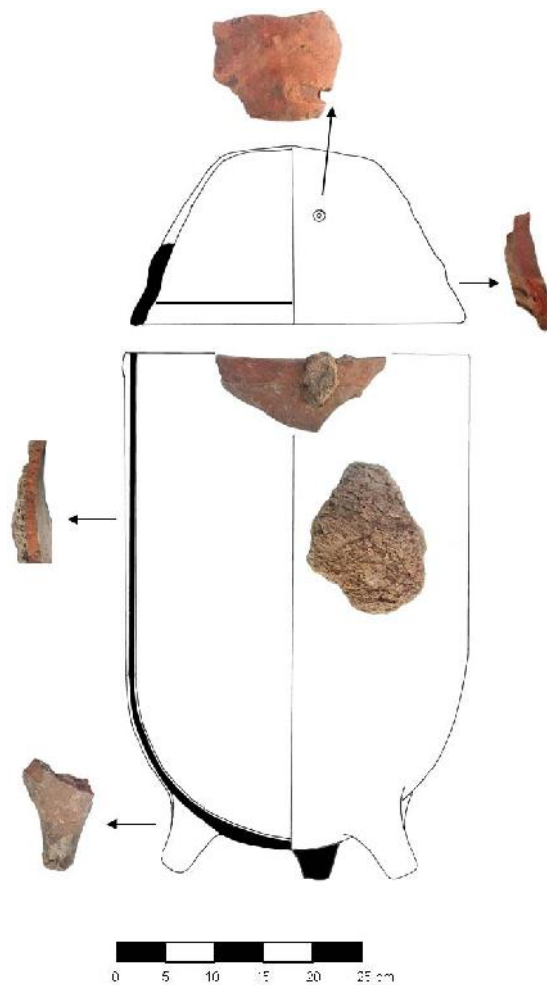

Bijlage 8:

**J. van Oostveen,
Tabakspijpen en bedrijfsaardewerk van een pijpenbakker
opgegraven bij de IVO-P Hooijkaasterrein Schoonhoven**

Tabakspijpen en bedrijfsaardewerk van een pijpenbakker opgegraven bij de IVO-P Hooijkaasterrein Schoonhoven

Jan van Oostveen

Jan van Oostveen
Specialistisch Archeologisch Onderzoek
<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>

Colofon

Auteur: Jan van Oostveen
Foto's: Jan van Oostveen
Versie: 1.0
Datum: Maart 2012
Formaat: A4 (breedte – hoogte: 21 - 29,7 cm)
Publicatie nummer: 140

Jan van Oostveen

e-mail: kleipijp@xs4all.nl

Website: <http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>

Versie	Reden uitgifte
0.1	Initiële versie
1.0	Aanvullende vondsten vondstnummer 7 aan rapportage toegevoegd.

Voorpagina: Reconstructie van een pijpenpot met bijbehorende deksel zoals aangetroffen bij het proefsleuvenonderzoek van het Hooijkaasterrein in Schoonhoven door Synthegra archeologie.

© 2012, Jan van Oostveen, Tiel.

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze dan ook zonder de schriftelijke toestemming van de auteur.

No part of this edition may be reproduced in any form by print, photocopy, microfilm or any other means, without written permission of the author.

Inhoudsopgave

Colofon	2
Inhoudsopgave	3
1. Inleiding	4
Tabakspijpen	5
2. Bedrijfsaardewerk	8
Pijpenpotten	8
Deksels of kappen voor een pijpenpot	9
Restanten oven	10
Overige vondsten	11
3. Synthese van de vondsten	12
Literatuur	13
Bijlage 1: Tellijst tabakspijpen	14
Bijlage 2: Tellijst bedrijfsaardewerk	15
Bijlage 3: Catalogus tabakspijpen	16
Vondstnummer 2	17
Vondstnummer 3	18
Vondstnummer 4	37
Vondstnummer 5	63
Vondstnummer 7	66
Vondstnummer 10	89
Vondstnummer 15	90
Vondstnummer 24	91
Vondstnummer 39	92
Bijlage 4: Bedrijfsaardewerk en overige vondsten	93

1. Inleiding

Binnen deze rapportage worden de kleipijpen en bedrijfsaardewerk voor het bakken van deze tabakspijpen, beschreven. Deze vondsten zijn afkomstig van de IVO-P die door Synthegra Archeologie op het Hooijkaasterrein in Schoonhoven is uitgevoerd.¹

Binnen deze rapportage worden de volgende onderwerpen beschreven:

- a) Tabakspijpen;
- b) Bedrijfsaardewerk voor het bakken van tabakspijpen;
- c) Synthese van de tabakspijpen en het bedrijfsaardewerk;
- d) Bijlage 1: Telling tabakspijpen
- e) Bijlage 2: Telling bedrijfsaardewerk
- f) Bijlage 3: Catalogus tabakspijpen

Bij deze rapportage worden de gegevens die betrekking hebben op de Schoonhovense pijpennijverheid en de pijpennijverheid in zijn algemeenheid als bekend verondersteld. Deze gegevens zijn recentelijk in een tweetal boeken door de auteur beschreven.²

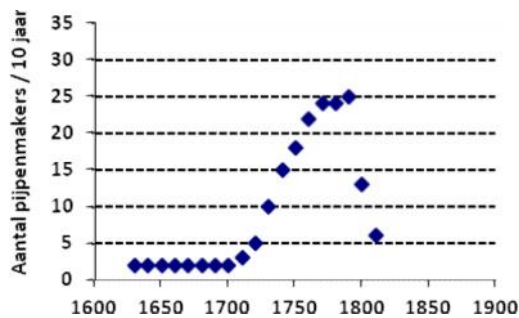
---

¹ Voor evaluatierapport zie Spitzers, 2011.

² Van Oostveen en Kleiweg, 2009 en Van Oostveen en Stam, 2011.

Tabakspijpen

In 2009 is een monografie over de Schoonhovense tabakspijpennijverheid verschenen.³ In deze monografie wordt een overzicht gegeven van de Schoonhovense tabakspijpennijverheid die in de 18de eeuw zijn hoogtij vierde. Het heeft echter tot 1767 geduurd alvorens de Schoonhovense pijpenmakers zich in een gilde verenigden. Dat was ruim honderd jaar na de oprichting van pijpenmakersgilden in Gorinchem, Gouda en Leiden. Na de inval van de Fransen bleef het pijpenmakersgilde naar alle waarschijnlijkheid nog enige tijd in tact. Op basis van een acte uit 1800 kan opgemaakt worden dat het pijpenmakersgilde op 23 april 1798 in Schoonhoven is opgeheven. Aan het begin van de 19de eeuw neemt het aantal pijpenmakers in Schoonhoven snel af en in de tweede kwart van de 19de eeuw is deze nijverheid uit het Schoonhovense straatbeeld verdwenen.

Afbeelding 1. Gesommeerd aantal pijpenmakers (schatting) per periode van 10 jaar in Schoonhoven. Ontleend aan Van Oostveen en Stam, 2011, p. 138.

Het mag bijzonder worden genoemd dat bij dit proefsleufonderzoek afval die aan deze pijpennijverheid gekoppeld kan worden, is terug gevonden. Minstens 162 ongerookte tabakspijpen⁴ zijn gevonden. Typologisch worden twee modellen onderscheiden. Het betreft het rondbodem model waarbij het makersmerk op de onderzijde van de ketel is gestempeld, en het

ovoïde model waarbij voor deze gevallen het makersmerk in de pijpenmal is aangebracht.

Afbeelding 2. Afbeelding van een rondbodempijp en een ovoïde pijp. De producent van de rondbodempijp is onbekend. De producent van de ovoïde pijp is Hannes Lamore.

De rondbodempijpen (24%) komen in verhouding tot de ovoïde pijpen (76%) veel frequenter voor dan tot op heden voor dit productiecentrum bekend was. Vooral nog waren alleen rondbodempijpen van de Schoonhovense pijpenmaker Nicolaas van Koomen bekend. Deze vondstlocatie toont aan dat in Schoonhoven ook rondbodempijpen met het merk de (gekroonde) 16 en het merk BVB zijn gezet. Rondbodempijpen met de (gekroonde) 16 werden aan het eind van de 18de eeuw op redelijk grote schaal geproduceerd. Ze zijn bekend uit productiecentra als Gouda, Gorinchem en Aarlanderveen. Het is dus niet verwonderlijk dat dit type pijp met het merk de (gekroonde) 16 ook in Schoonhoven is geproduceerd.

De combinatie van rondbodempijp met het merk BVB was tot op heden niet bekend. Duidelijk is dat de producent van dit product gebruik wilde maken van de populariteit van dit Goudse kwaliteitsmerk door het identieke merk BVB te plaatsen.

Een andere interessante vondst betreft een ovoïde pijp die gemerkt is met de gekroonde 74. Het bijmerk van deze pijp duidt op een Goudse mal waarin de pijp is geperst (cat. nr. 149). De kleibeheersing van de pijpenmaker samen met de vondstlocatie, sluiten een Schoonhovens product van rond 1790 echter niet uit. Dit is de periode dat dit merk in Gouda vacant is.

Onderzoek naar de producenten van de aangetroffen ongerookte tabakspijpen toont aan dat producten van minstens 17 pijpenmakers zijn terug gevonden.

³ Van Oostveen en Kleijweg, 2009.

⁴ De tabakspijpen zijn afkomstig uit de vondstnummers 3, 4, 5 en 7. Binnen deze vondstnummers zijn ook nog drie ketels van takakspijpen aangetroffen die duidelijk afwijken. Het betreft een 17de eeuws exemplaar, een vroeg 18de eeuws en gerookt trechtersvormig pijpje en een Goudse ovoïde en ook gerookte tabakspijp.

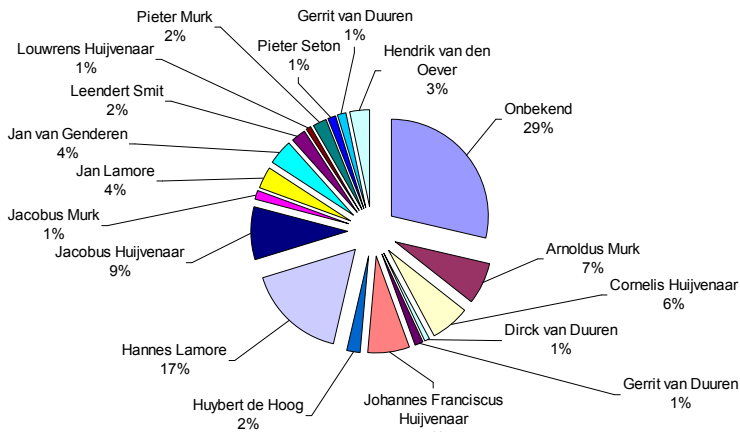

In telijs van bijlage 1 en de bijbehorende catalogus is een overzicht gegeven van de aangetroffen tabakspijpen.

De variëteit van de aangetroffen tabakspijpen is beperkt. Naast de hiervoor besproken rondbodempijpen zijn de ovoïde pijpen over het algemeen voorzien van de gekroonde vis boven een drietal golfjes voorzien van de initialen van de desbetreffende pijpenmaker. Slechts incidenteel komen de zijmerken de eiermand, IG, N en 18 gekroond voor.

Vondsten van bijvoorbeeld de gekroonde ooievaar, wapen van Utrecht en de gekroonde vis zonder golfjes ontbreken en zijn een indicatie voor de datering van dit vondstcomplex.

Op basis van de aangetroffen versieringstypen en de bijbehorende initialen kan dit vondstcomplex gedateerd worden in de laatste twee decennia van de 18de eeuw.

Afbeelding 3. Overzicht aan welke pijpenmakers de ongerookte tabakspijpen zijn toegeschreven en het percentage tabakspijpen dat aan deze pijpenmaker kan worden toegeschreven.

Diverse tabakspijpen en stelen vertonen aanwijzingen waarom deze producten ongerookt zijn weggegooid. Naast krom getrokken stelen komen ook versinterde en al dan niet verkleurde exemplaren binnen dit vondstcomplex voor.

Afbeelding 4. Kromgetrokken en versinterde steel uit vondstnummer 4.

Een enkele keer eerder is door particulieren bedrijfsafval van een Schoonhovense pijpenmaker opgegraven. Dit afval is nooit systematisch uitgewerkt en bedrijfsaardewerk van een Schoonhovense pijpenmaker/pijpenbakker is niet bekend. Niet uitgesloten mag worden dat door de particulieren selectief is verzameld en dat alleen versierde exemplaren zijn meegenomen. Hierdoor is in de loop van de tijd een vertekend beeld van de Schoonhovense productie ontstaan.

Naast dit productieafval zijn er bij het onderzoek binnen andere vondstlagen ook tabakspijpen aangetroffen.

Vondstnummer 2 omvat 8 fragmenten van tabakspijpen. Zes fragmenten van stelen en twee fragmenten van ketels van tabakspijpen (cat. nr. 1 en 2). De stelen kunnen grofweg in de 17de eeuw gedateerd worden. Beide ketels zijn redelijk nauwkeurig te dateren namelijk in de periode 1630-1645. Het zijn producten die in West-Nederland en mogelijk in Gouda/Gorinchem, zijn geproduceerd.

Vondstnummer 10 omvat 2 fragmenten van 17de eeuwse tabakspijpen. Eén steel is versierd met de frequent voorkomende 17de eeuwse steelversiering bestaande uit een lelie in ruit. Het andere exemplaar betreft een trechtervormige pijp die globaal tussen 1650-1670 gedateerd kan worden. Helaas is onbekend in welke productiecentrum deze met IK gemerkte pijp is geproduceerd.⁵

Vondstnummer 15 omvat twee ketels van tabakspijpen. Beide producten kunnen grofweg in het tweede kwart van de 17de eeuw gedateerd worden.

Vondstnummer 24 wordt ook gekoppeld aan het afval van de Schoonhovense pijpennijverheid. Er is slechts één ongerookte ketel van een tabakspijp binnen dit vondstnummer aangetroffen. De versiering van deze pijp bestaat uit een gekroonde vis boven 3 golfjes. Helaas is de ketel beschadigd waardoor de initialen van de pijpenmaker niet meer aanwezig zijn.

Vondstnummer 28 bevat twee stelen die in de tweede helft van de 17de eeuw gedateerd kunnen worden.

⁵ Een vergelijkbaar exemplaar is als bodemvondst uit Arnhem bekend. Mogelijk betreft het een Gorinchems product.

Vondstnummer 30 omvat een steel die globaal in de periode 1650-1750 gedateerd kan worden.

Vondstnummer 39 omvat 10 stelen en 2 fragmenten van ketels. Deze stelen bevatten zowel 17de als 18de eeuwse exemplaren.

De fragmenten van de twee ketels kunnen echter in de 18de eeuw gedateerd worden.

Als laatste zijn binnen vondstnummer 49, drie steelfragmenten gevonden. Deze steelfragmenten kunnen in de 18de eeuw gedateerd worden.

2. Bedrijfsaardewerk

Voor zover bekend is het de eerste keer dat in Schoonhoven aardewerk is opgegraven dat voor het bakken van de tabakspijpen werd gebruikt. Het bedrijfsaardewerk bestaat uit fragmenten van pijpenpotten en kappen om deze pijpenpotten tijdens het bakproces af te dekken. Vondsten van trompetten die in de pijpenpot voor met name lange pijpen werden gebruikt en vondsten van pijpenringen, zijn niet gedaan.

Wel is een taps toelopend fragment gemaakt van pijpaaarde gevonden die mogelijk met het fixeren van tabakspijpen in de pijpenpotten, in verband kan worden gebracht.

Afbeelding 5. Ronde, taps toelopend pijpaaarde voorwerp die mogelijk voor het fixeren van tabakspijpen is gebruikt. De pijpaaarde is licht gemengd met roodbakend aardewerk en met een vrij grote steen. Maximale lengte van het fragment is 2,5 cm en maximale doorsnede is 2,3 cm.

Pijpenpotten

Naast roodbakende gedraaide pijpenpotten zijn mogelijk ook fragmenten van handgevormde pijpenpotten aangetroffen.⁶ Van een enkel gedraaid exemplaar kon de diameter bepaald worden. Deze zal rond de 36 cm⁷ hebben gelegen en komt overeen met de breedste potten die we vanuit Gorinchem kennen.⁸

De vergelijkbare Gorinchemse pijpenpotten hebben een hoogte van circa 60 cm gehad en aangenomen wordt dat de Schoonhovense potten een vergelijkbare hoogte hadden.⁹

⁶ Ook vanuit Gorinchem zijn handgevormde 18de eeuwse pijpenpotten bekend. De pijpenpotten hebben over het algemeen een standvlak. Van Oostveen, 2010.

⁷ Vondstnummer 4.

⁸ Van der Meulen, Brinkerink en Von Hout, 1992, p.124.

⁹ Dit komt overeen met een pot die gemaakt is van twee worpen klei. De pot zonder chamotte, zal circa 9 kilo wegen. Van der Meulen, Brinkerink en Von Hout, 1992, p. 126.

Afbeelding 6. Roodbakende poot van een pijpenpot. Maximale breedte scherf 14 cm. Vondstnummer 5.

De gedraaide pijpenpotten staan op drie poten waardoor de hete lucht de pijpenpot egaal kon verwarmen. Per pijpenpot kunnen per keer zo een 300-400 tabakspijpen tegelijk worden gebakken.¹⁰ De pijpenpot zelf kon gemiddeld 5 keer worden gebruikt.¹¹

Afbeelding 7. Fragment chamotte waarop horizontale groeven en loodglazuur zichtbaar zijn. De horizontale groeven zijn mogelijk een gevolg van het krammen van het aardewerk¹² terwijl het loodglazuur afkomstig zal zijn van aardewerk dat tegelijkertijd in de oven is gebakken. Vondstnummer 4, maximale lengte 7 cm. Dikte scherf circa 1,1 cm. De chamotte fragmenten variëren in dikte van circa 0,5 cm tot 3 cm.

Alle gedraaide pijpenpotfragmenten hebben aan de buitenzijde een rijkelijk met kaf gemagerde boetaarde¹³ ook wel chamotte¹⁴ of vuurvaste klei

¹⁰ Bruijn en Von Hout, 1982, p. 212.

¹¹ Stam, 1989, p. 141. Bij dit vondstcomplex is geconstateerd at alle randfragmenten beschadigd waren. Bij deze fragmenten is elke keer over de afgebroken rand chamotte klei aangebracht. Daarnaast lijken er scherven aanwezig te zijn waar met chamotte een rand boven op de roodbakende pot is geboetseerd.

¹² Krammen van pijpenpotten werd op redelijk grote schaal geconstateerd bij de pijpenpotten van de Rosmolensteeg in Gorinchem. Van Oostveen, 2010.

¹³ De zo talrijk ontstane kleine holtes verminderen de kans op scheuren van de potwand die aan grote temperatuurverschillen werd blootgesteld. Bruijn en Von Hout, 1982, p. 104.

genoemd. Reparaties aan de gevonden pijpenpotfragmenten in de vorm van krammen, zijn niet geconstateerd. Wel is een fragment van vuurvaste klei aangetroffen waarin een paar merkwaardige groeven zichtbaar zijn. Mogelijk restanten van krammen want een andere verklaring voor deze groeven kan (vooralsnog) niet gegeven worden.

Afbeelding 8. Binnenzijde scherf voorzien van witbakkende engobe gemagerd met kaf. De kafafdrukken zijn bij dit fragment nog goed zichtbaar. Maximale breedte 7,5 cm. Dikte scherf 1,2 cm. Vondstnummer 5.

De binnenkant van de potten (zowel gedraaid als handgevormd) is voorzien van een dunne laag witte engobe. Ook deze engobe is met kaf gemagerd.¹⁵ Functioneel wordt vermoed dat deze engobe is aangebracht om te voorkomen dat een kleurverschil op de pijp ontstaat wanneer de te bakken pijp vast komt te zitten aan de pijpenpot.

Afbeelding 9. Fragment van een pijpenpot die rijkelijk onder de loodglazuur zit. Ook op de breukvlakken zit loodglazuur. Binnenzijde is van witte engobe voorzien. Vondstnummer 24, maximale breedte scherf 12,5 cm. Dikte scherf 0,9 cm.

¹⁴ De dikte van de chamotte fragmenten varieert van 0,5 tot maar liefst 3,0 cm.

¹⁵ Pijpenpotten met witte engobe aan de binnenzijde zijn o.a. uit Alphen, Gouda en Zwolle bekend. Van Oostveen en Stam, 2011, p. 16.

Pijpenpotten of casetten¹⁶ waarin tabakspijpen werden gebakken zijn bekend uit Alphen aan de Rijn, Den Bosch, Deventer, Dordrecht, Geertruidenberg, Gorinchem, Gouda, Roermond, Rotterdam, Utrecht en Zwolle¹⁷.

Er zijn geen aanwijzingen gevonden dat pijpenringen voor het fixeren van de tabakspijpen werden toegepast. Daarnaast zijn er ook geen aanwijzingen dat schrobbeles voor het afvullen van de pijpenpotten werd toegepast.

Deksels of kappen voor een pijpenpot

Om de pijpen tijdens het bakken te beschermen tegen bijvoorbeeld rondvliegende roetdeeltjes moesten de potten worden afgedicht. Binnen dit kader is een archiefstuk uit 1731 uit het nabijgelegen Gorinchem interessant: "Gehoort de klagte van de dekenen en gildebreders van 't pijpmakersgilde, dat zij van de pottebakkers niet behoorlijk werden gedient, doordien zij haare potten door geen deksels dekken, waardoor zij grotte schaaden komen te leyden en hierop gehoord de pottebakkers, zijn partijen, door tussenspreken van haar edele grootachtbare, overeengekomen en geaccordeert dat de pottebakkers de potten van de pijpmakers met deksels zonder loot behoorlijk zullen dekken, en dat de respectieve pijpmakers alle zes weken promptelijk zullen voldoen, 'tgeen over 't verbakken van pijpen schuldig zijn".¹⁸

Zoals in bovenstaande omschrijving is aangegeven zouden de Gorinchemse pottenbakkers gebruik moeten maken van deksel of kappen.¹⁹ Deze deksel mochten niet geglaazuurd zijn.

¹⁶ Ronde of rechthoekige bakken gemaakt van chamotte klei waarin tabakspijpen werden gebakken.

¹⁷ Overzicht ontleend aan Van Oostveen en Stam, 2011, p. 16 aangevuld met mededelingen van Ronald van Genabeek (Den Bosch) en Guus Gazenbeek (Roermond).

¹⁸ Van der Meulen, Brinkerink en Von Hout, p. 133.

¹⁹ Vooralsnog zijn er geen deksels van pijpenpotten als bodemvondst uit Gorinchem bekend.

Afbeelding 10. Fragment ongeglazuurde deksel van een pijpenpot. Maximale hoogte 17 cm. Dikte varieert van 0,8 tot 1,5 cm. Vondstnummer 4.

Diverse ongeglazuurde deksels zijn bij dit proefsleuvenonderzoek aangetroffen. De onderzijde van deze deksels is op de draaischijf gedraaid terwijl de bovenzijde van de deksel handgevormd is. Bij een tweetal fragmenten kon een bewust aangebracht gat in de deksel herkend worden. Aangenomen wordt dat dit gat als functie had om het drukverschil zowel binnen als buiten de pot hetzelfde te houden. Het zou dan om een ontluuchtingsgat gaan.

De handgevormde top van de deksel is aan de binnenzijde bijgewerkt (geschaafd) zodat aan de binnenzijde een redelijk glad oppervlak is ontstaan.

Er zijn geen gebruikssporen gevonden die er op wijzen dat de deksel tijdens het bakken op de pijpenpot middels een strook klei was vastgezet.

Afbeelding 11. Fragment deksel pijpenpot waarin een ontluuchtingsgat is aangebracht. Vondstnummer 7, maximale breedte scherf circa 15,5 cm en een dikte van 1,7 cm. Ontluuchtingsgat met aan de binnenzijde een diameter van 0,6 cm en aan de buitenzijde een diameter van 1,8 cm.

De buitendiameters van de kappen zijn zover mogelijk bepaald en liggen tussen de 28 -36 cm. Volgens de 18de eeuwse vermelding van Duhamel du Monceau²⁰ hadden de in Gouda toegepaste deksels een diameter van 28-42 cm. De aangetroffen dekseldiameters komen hiermee overeen.

Deksels van pijpenpotten zijn zeldzaam en zijn in Nederland alleen bekend uit Alphen aan de Rijn, Gouda en Groningen.²¹

Restanten oven

Binnen vondstnummer 7 en vondstnummer 24 zijn stenen aangetroffen. Duidelijk is dat de stenen aan hoge temperaturen bloot zijn gesteld. Daarnaast hebben de stenen een opvallend schuine kant. Mogelijk zijn deze stenen bij de vuurgang van de oven zijn aangebracht.

---

²⁰ [DUH_1771a]

²¹ Van Oostveen en Stam, 2011, p.17.

Afbeelding 12. Stenen met schuin afgesneden zijkanten. Mogelijk stenen die bij de vuurgang van de oven waren aangebracht. Vondstnummer 24. Maximale breedte steen circa 14 cm.

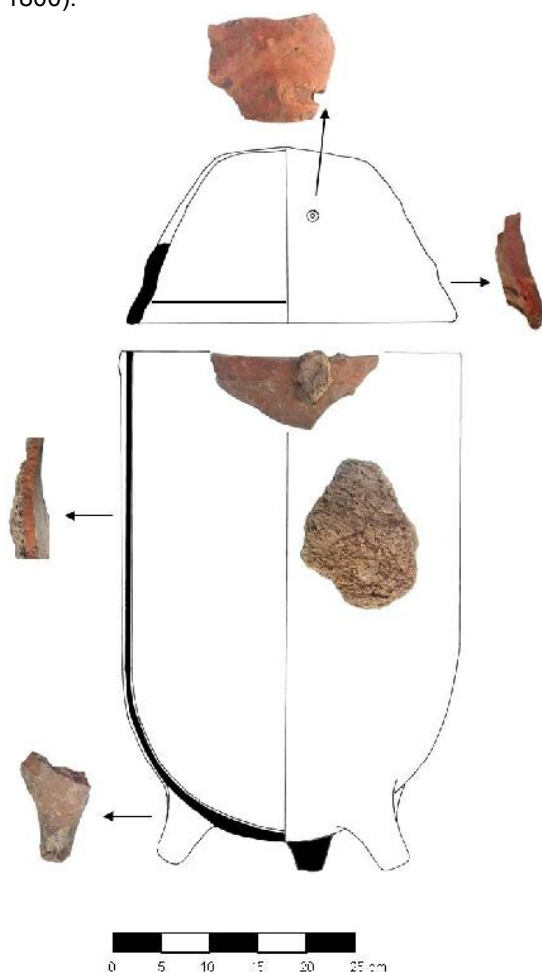
Overige vondsten

Binnen de vondstnummers waarin pijpenbakkersafval is aangetroffen, komen ook fragmenten van roodbakkend aardewerk, dakpannen en botfragmenten voor.

3. Synthese van de vondsten

De vondsten die op het Hooijkaasterrein tijdens het proefsleuvenonderzoek zijn gevonden en die in verband kunnen worden gebracht met de tabakspijpennijverheid in deze stad, kunnen toegeschreven worden aan tenminste 17 afzonderlijke tabakspijpenmakers. Op basis van de gevoerde vormen en de historisch bekende pijpenmakers wordt dit afval in de laatste twee decennia van de 18de eeuw gedateerd (1780-1800).

Afbeelding 12. Gereconstureerde pijpenpot met bijbehorende deksel.

Meerdere tabakspijpen zijn versinterd, hebben krom getrokken stelen of hebben een gat in de ketel. Duidelijk een aanwijzing waarom deze producten niet in de handel zijn gekomen. Daarnaast is op basis van dit proefsleuvenonderzoek voor het eerst duidelijk geworden dat in Schoonhoven ook op redelijk

grote schaal rondbodempijpen en misschien zelfs wel lange Gouvenaars zijn gemaakt. Zowel de zijmerkpijpen als de rondbodempijpen zullen een oorspronkelijke steellengte van circa 20-25 cm hebben gehad. De lange Gouwenaar, gemerkt 74 gekroond, zal tenminste een steellengte van 45 cm of meer hebben gehad.

Naast tabakspijpen zijn ook fragmenten van pijpenpotten en deksels/kappen voor het afdekken van deze pijpenpotten aangetroffen. Niet eerder was bekend dat ook tabakspijpen met een steellengte van 20-25 cm in pijpenpotten voorzien van deksels, werden gebakken. Algemeen werd aangenomen dat voor het afdekken van de pot fragmenten van dakpannen, leisteen o.i.d. werd toegepast.

Dit alles wijst er op dat het afval dat op het Hooijkaasterrein is aangetroffen toe moet worden geschreven aan een pijpenbakker. De pijpenbakker voorzag de door de pijpenmaker gevulde pijpenpotten van een deksel.

Toevallig is bekend dat vanaf 1777 de uit Leiden afkomstige pijpen- en pottenbakker Cornelis Lasonder zich in Schoonhoven vestigde.²²

Gezien de datering van de tabakspijpen mag zeker niet uitgesloten worden dat dit afval uit zijn pijpenbakkerij afkomstig is.

²² Van Oostveen en Kleijweg, 2009, p. 8.

Literatuur

- Bruijn, A. en P. von Hout, 1982. Een pijpenpot uit Gorinchem. In: Westerheem, 31ste jaargang, nummer 3, p. 104-112.
- Bruijn, A. en P. von Hout, 1982. Een pijpenpot uit Gorinchem (vervolg). In: Westerheem, 31ste jaargang, nummer 5, p. 212-217.
- Duhamel du Monceau, H.L., 1771. L'art de faire les pipes à fumer le tabac. Paris Académie Royale des Sciences, Delatour.
- Hout, P. von, 1985. Pijpenpot-deksels uit Gouda. In: Westerheem, 34ste jaargang, nummer 4.
- Meulen, J. van der, J.P. Brinkerink en P. von Hout, 1992. Tabakspijpenijverheid in Gorinchem. Leiden.
- Oostveen, J. van en A. van Oostveen-Bonnema, 2001. Kleipijpen; een statistische analyse. In: Westerheem, 50ste jaargang, nummer 1, p. 13-27.
- Oostveen, J. van, 2005. Het Eiland, tabakspijpen. Archeologische Rapportage Zwolle 26. Zwolle.
- Oostveen, J. van en A. Kleijweg, 2009. Tabakspijpenijverheid in Schoonhoven. Tiel/Delft.
- Oostveen, J. van, 2010. Tabakspijpen en pijpenpotten van de opgraving Rosmolensteeg te Gorinchem. Versie 1.2 Tiel.
- Oostveen, J. van en R. Stam, 2011. Productiecentra van Nederlandse kleipijpen; een overzicht van de stand van zaken. Tiel/Leiden.
- Spitzers, T.A., 2011. Evaluatierapport IVO-P Hooijkaasterrein te Schoonhoven. Synthesgra Archeologie. 17 november 2011.
- Stam, R., 1989. Op een pijpenpot past een deksel. In: Pijpelogische Kring Nederland, 12de jaargang, nummer 46, p. 126-143.

Bijlage 1: Tellijst tabakspijpen

Can. n.r.	Merk	Model	Productiecentrum	Pijpenmaker van wie product is voortgegaan	Pijpenmaker werkzame periode	Opmerking	Vondsnummer 2	Vondsnummer 3	Vondsnummer 4	Vondsnummer 5	Vondsnummer 7	Vondsnummer 10	Vondsnummer 15	Vondsnummer 24	Vondsnummer 28	Vondsnummer 39	Totaal
1	Lelie in ruit	Dubbelconisch	Onbekend	Onbekend	1630-1645		1										1
2	Vijfbledige roos gekroond	Dubbelconisch	Onbekend	Onbekend	1630-1645		1										1
3	-	Dubbelconisch	Onbekend	Onbekend	1640-1660			1									1
4	-	Trechter	Onbekend	Onbekend	1710-1740	Gerookt		1									1
5	BOW	Ovoïde	Gouda	Leendert Walter of Martinus Schriek	1796-1810	Gerookt		1									1
6-9 58-59 141	16 ongekroond	Rondbodem	Schoonhoven	Onbekend	1770-1800	Radering voorzijde ketelopening	4	2		1							7
10-12 60-63 133 142-143	16 ongekroond	Rondbodem	Schoonhoven	Onbekend	1770-1800	Geen radering ketelopening	3	5	1	2							11
13	16 ongekroond	Rondbodem	Schoonhoven	Onbekend	1770-1800	Atwerking ketel-opening onbekend		1									1
64-67 146-148	16 gekroond	Rondbodem	Schoonhoven	Onbekend	1770-1800	Gehele radering rondom ketelopening	4	4		3							11
144-17 68-69 134 144-145	16 gekroond	Rondbodem	Schoonhoven	Onbekend	1770-1800	Radering voorzijde ketelopening	4	2	1	2							9
18 70	16 gekroond	Rondbodem	Schoonhoven	Onbekend	1770-1800	Geen radering ketelopening	1	1		3							5
71 135	16 gekroond	Rondbodem	Schoonhoven	Onbekend	1770-1800	Atwerking ketel-opening onbekend	1	1	1								3
149	74 gekroond	Ovoïde	Schoonhoven of Gouda	Onbekend	1770-1800	Lijkt een Goudse vorm waaruit mogelijk in Schoonhoven deze pijp is geproduceerd				1							1
19-20 72-77 136 150-154	Gekroonde vis boven gofjes met initialen ARM	Ovoïde	Schoonhoven	Arnoldus Murk	1770-1800		2	6	1	6							15
21 142 155-159	BVB	Rondbodem	Schoonhoven	Onbekend	1770-1800	Radering voorzijde ketelopening	1			5							6
22 78-79 137 143 160-168	Gerkoonde vis boven gofjes met initialen CHN	Ovoïde	Schoonhoven	Cornelis Huijvenaer	1760-1800		1	2	2	9							14
169	Gekroonde N met initialen DVD	Ovoïde	Schoonhoven	Dirck van Duuren	1770-1800					1							1
170	Gekroonde vis boven gofjes met initialen DVD	Ovoïde	Schoonhoven	Dirck van Duuren	1770-1800					1							1
23 80-84 173-176	Gerkoonde vis boven gofjes met initialen FHN	Ovoïde	Schoonhoven	Johannes Franciscus Huijvenaer	1792-1815		1	6		4							11
85-87 177	Gekroonde eiermand met initialen FHN / 9 puntige roos	Ovoïde	Schoonhoven	Johannes Franciscus Huijvenaer	1792-1815			3		1							4
138 171-172	Gekroonde N met initialen HDH	Ovoïde	Schoonhoven	Huybert de Hoog	1760-1793					1	2						3
24 88 89	Gerkoonde vis boven gofjes met initialen HDH	Ovoïde	Schoonhoven	Huybert de Hoog	1760-1793		1	1									2
178	Gerkoonde 18 met initialen HLR	Ovoïde	Schoonhoven	Hannes Lomere	1760-1800			1		1							2
25-28 93-97 182	Gerkoonde vis boven gofjes met initialen HLR	Ovoïde	Schoonhoven	Hannes Lomere	1760-1800	Compacte versiering	4	6		1							11
29-35 98-105	Gerkoonde vis boven gofjes met initialen HLR	Ovoïde	Schoonhoven	Hannes Lomere	1760-1800	Uitgebreide versiering	8	8									16
36 90-92 179-181 37-40	Gekroonde N met initialen HLR	Ovoïde	Schoonhoven	Hannes Lomere	1760-1800		1	3		3							7
106-118 184	Gerkoonde vis boven gofjes met initialen IHN	Ovoïde	Schoonhoven	Jacobus Huijvenaer	1760-1800		5	13		1							19
41 119 183	Gerkoonde vis boven gofjes met initialen IKM	Ovoïde	Schoonhoven	Jacobus Murk	1770-1800		1	1		1							3
42	Gekroonde N met initialen ILR	Ovoïde	Schoonhoven	Jan Lamore	1780-1800		1		1								2
43 139 185-188	Gerkoonde vis boven gofjes met initialen ILR	Ovoïde	Schoonhoven	Jan Lamore	1780-1800		1		1	4							6
44-46 120 189-193	Gerkoonde vis boven gofjes met initialen IVG	Ovoïde	Schoonhoven	Jan van Genderen	1760-1790		3	1		5							9
47 121-123 194	Gerkoonde vis boven gofjes met initialen LDS	Ovoïde	Schoonhoven	Leendert Smit	1755-1799		1	3		1							5
124	Gerkoonde vis boven gofjes met initialen LHN	Ovoïde	Schoonhoven	Louwrens Huijvenaer	1765-1800				1								1
125	Gekroonde IG met initialen LHN	Ovoïde	Schoonhoven	Louwrens Huijvenaer	1765-1800				1								1
195-196	Gekroonde N met initialen PRM	Ovoïde	Schoonhoven	Pieter Murk	1770-1790					2							2
48-49	Gerkoonde vis boven gofjes met initialen PRM	Ovoïde	Schoonhoven	Pieter Murk	1770-1800		2	1									3
50-51 126	Gerkoonde vis boven gofjes met initialen PST	Ovoïde	Schoonhoven	Pieter Seton	1765-1800		2	1									3
197	Gekroonde N met initialen GVDR	Ovoïde	Schoonhoven	Gerrit van Duuren	1770-1800						1						1
52 127	Gerkoonde vis boven gofjes met initialen GVDR	Ovoïde	Schoonhoven	Gerrit van Duuren	1770-1800		1	1									2
53-57 200-204 211	Gerkoonde vis boven gofjes met initialen HVDO	Ovoïde	Schoonhoven	Hendrik van den Oever	1770-1800		6	1									7
129 205-206	Gekroonde N met onbekende initialen	Ovoïde	Schoonhoven		1770-1800				1	3							4
130-131 198	Gekroonde 18 met onbekende initialen	Ovoïde	Schoonhoven							1							1
207	Lobben	Rondbodem	Schoonhoven	Onbekend	1770-1800			2		1							3
208	IK	Trechter	Onbekend	Onbekend	1650-1670						1						1
209	7 puntige roos	Dubbelconisch	Onbekend	Onbekend	1640-1660							1					1
212	T/K	Trechter	Schoonhoven		1625-1650										1		1
					1640-1700												1
					1700-1740												1
	Totaal						2	65	81	12	70	1	2	1	1	1	236

Bijlage 2: Tellijst bedrijfsaardewerk

	Vondstnummer 3	Vondstnummer 4	Vondstnummer 5	Vondstnummer 7	Vondstnummer 24	Vondstnummer 35	Vondstnummer 39	Totalen
Kap ongeglazuurd	10	7	16	85	5			123
Pijpenpot met aan buitenzijde chamotte; binnenzijde engobe	26	14	11	46	3			100
Chamotte	20	2		41		1	2	66
Mogelijk handgevormde pot van chamotte; binnenzijde witte engobe				20				20
Dakpan				6				6
Baksteen (versinterd)				10	3			13
Baksteen (ijsselsteen)				6				6
Baksteen (roodbakkend)				5				5
Onbekend				2				2
Totaal	56	23	27	208	11	1	2	341

Bijlage 3: Catalogus tabakspijpen

Voor de beschrijving van de producten wordt een uniforme systematiek gehanteerd die gebaseerd is op de deductieve kenmerken van de kleipijp en zoals o.a is gepubliceerd in Westerheem²³. De uniforme beschrijving is als volgt:

Identificatie

- 1a. Objectnummer
- 1b. Vindplaats

Deductieve kopkenmerken

- 2a. Model
Beschrijving conform de definities van Van Oostveen en Stam, 2011.
- 2b. Zijmerk links / zijmerk rechts
Beschrijving van het zijmerk aan de linkerzijde van de pijpenkop / beschrijving van het zijmerk aan de rechterzijde van de pijpenkop.
De linker- en rechterzijde van de pijpenkop zijn de desbetreffende zijden zoals de roker deze ziet.
- 2c. Bijmerk links / bijmerk rechts
Beschrijving van het bijmerk aan de linkerzijde van de pijpenkop / beschrijving van het bijmerk aan de rechterzijde van de pijpenkop.
- 2d. (Hiel)merk
Beschrijving van het makersmerk meestal geplaatst op het uitstekende deel, het hiel, van de kleipijp.
- 2e. Oppervlaktebehandeling
De eventuele oppervlaktebehandeling bijvoorbeeld middels een agaatsteen waardoor een geglaasd oppervlak ontstaat, wordt beschreven.
- 2f. Behandeling kopopening
Bijvoorbeeld de met een botter afgewerkte scherpe randen van de kopopening.
- 2g. Afwerking ketelopening
Hieronder kan bijvoorbeeld de hele of halve radering rondom de ketelopening worden beschreven.
- 2h. Overig
Overige opmerkingen

Deductieve steelkenmerken

- 3a. Versiering
De eventueel aanwezige steelversiering wordt beschreven.
- 3b. Oppervlaktebehandeling
De eventuele oppervlaktebehandeling met een agaatsteen wordt hieronder beschreven.
- 3c. Overig
Overige opmerkingen

Conclusies op basis van deductieve kopkenmerken

- 4. Datering
- 5. Mogelijk productiecentrum
- 6. Mogelijke pijpenmaker / atelier

Overig

- 7. Literatuurverwijzing
Een verwijzing naar soortgelijke producten uit de literatuur wordt onder dit nummer gemaakt.

²³ Van Oostveen en van Oostveen-Bonnema, 2001.

Vondstnummer 2

Catalogusnummer 1.

- 1a. S110194 V2
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthegra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Dubbelconisch
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. Lelie in ruit
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Radering voorzijde ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1630-1645
- 5. West-Nederland
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 2.

- 1a. S110194 V2
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthegra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Dubbelconisch
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. Gekroonde vijfbladige roos
- 2e.
- 2f. Gebotterd
- 2g. Gehele radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1630-1645
- 5. Gouda of Gorinchem
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Vondstnummer 3

Catalogusnummer 3.

- 1a. S110194 V3
- 1b. Schoonhoven, IVO-P SyntheGra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Dubbelconisch
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1640-1660
- 5.
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 4.

- 1a. S110194 V3
- 1b. Schoonhoven, IVO-P SyntheGra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Trechter
- 2b. -/-
- 2c. Halve maan / -
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Radering voorzijde ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1710-1740
- 5.
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 5.

- 1a. S110194 V3
- 1b. Schoonhoven, IVO-P SyntheGra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. -/-
- 2c. Gouds wapenschild / -
- 2d. BOW
- 2e. Geglaasd
- 2f.
- 2g.
- 2h. Gerookt exemplaar
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1796-1810
- 5. Gouda
- 6. Leendert Welter of Martinus Schriek
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 6.

- 1a. S110194 V3
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthebra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Rondbodem
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. 16 ongekroond
- 2e. Geglaasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Radering voorzijde ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1770-1800
- 5. Schoonhoven
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 7.**

- 1a. S110194 V3
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthebra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Rondbodem
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. 16 ongekroond
- 2e. Geglaasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Radering voorzijde ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1770-1800
- 5. Schoonhoven
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 8.**

- 1a. S110194 V3
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthebra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Rondbodem
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. 16 ongekroond
- 2e. Geglaasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Radering voorzijde ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1770-1800
- 5. Schoonhoven
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 9.

- 1a. S110194 V3
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthebra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Rondbodem
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. 16 ongekroond
- 2e. Geglaasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Radering voorzijde ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1770-1800
- 5. Schoonhoven
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 10.**

- 1a. S110194 V3
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthebra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Rondbodem
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. 16
- 2e. Geglaasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1770-1800
- 5. Schoonhoven
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 11.**

- 1a. S110194 V3
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthebra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Rondbodem
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. 16 ongekroond
- 2e. Geglaasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1770-1800
- 5. Schoonhoven
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 12.

- 1a. S110194 V3
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthegra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Rondbodem
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. 16
- 2e. Geglaasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1770-1800
- 5. Schoonhoven
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 13.**

- 1a. S110194 V3
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthegra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Rondbodem
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. 16 ongekroond
- 2e. Geglaasd
- 2f.
- 2g.
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1770-1800
- 5. Schoonhoven
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 14.**

- 1a. S110194 V3
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthegra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Rondbodem
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. 16 gekroond
- 2e. Geglaasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Radering voorzijde ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1770-1800
- 5. Schoonhoven
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 15.

- 1a. S110194 V3
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthegra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Rondbodem
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. 16 gekroond
- 2e. Geglaasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Radering voorzijde ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1770-1800
- 5. Schoonhoven
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 16.**

- 1a. S110194 V3
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthegra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Rondbodem
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. 16 gekroond
- 2e. Geglaasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Radering voorzijde ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1770-1800
- 5. Schoonhoven
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 17.**

- 1a. S110194 V3
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthegra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Rondbodem
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. 16 gekroond
- 2e. Geglaasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Radering voorzijde ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1770-1800
- 5. Schoonhoven
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 18.

- 1a. S110194 V3
- 1b. Schoonhoven, IVO-P SyntheGra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Rondbodern
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. 16 gekroond
- 2e. Geglaasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1770-1800
- 5. Schoonhoven
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 19.**

- 1a. S110194 V3
- 1b. Schoonhoven, IVO-P SyntheGra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen ARM / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglaasd
- 2f. Gebotterd
- 2g.
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1770-1800
- 5. Schoonhoven
- 6. Arnoldus Murk
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 20.**

- 1a. S110194 V3
- 1b. Schoonhoven, IVO-P SyntheGra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen ARM / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglaasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1770-1800
- 5. Schoonhoven
- 6. Arnoldus Murk
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 21.

- 1a. S110194 V3
- 1b. Schoonhoven, IVO-P SyntheGra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Rondbodern
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. BVB
- 2e. Geglaasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Radering voorzijde ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1770-1800
- 5. Schoonhoven
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 22.**

- 1a. S110194 V3
- 1b. Schoonhoven, IVO-P SyntheGra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen CHN / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglaasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1760-1800
- 5. Schoonhoven
- 6. Cornelis Huijvenaar
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 23.**

- 1a. S110194 V3
- 1b. Schoonhoven, IVO-P SyntheGra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen FHN / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglaasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1792-1815
- 5. Schoonhoven
- 6. Johannes Franciscus Huijvenaar
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 24.

- 1a. S110194 V3
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthebra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen HDH / -
- 2c.
- 2d.
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1760-1793
- 5. Schoonhoven
- 6. Huybert de Hoog
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 25.**

- 1a. S110194 V3
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthebra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen HLR / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1760-1800
- 5. Schoonhoven
- 6. Hannes Lamore
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 26.**

- 1a. S110194 V3
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthebra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen HLR / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1760-1800
- 5. Schoonhoven
- 6. Hannes Lamore
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 27.

- 1a. S110194 V3
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthebra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen HLR / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1760-1800
- 5. Schoonhoven
- 6. Hannes Lamore
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 28.**

- 1a. S110194 V3
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthebra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen HLR / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1760-1800
- 5. Schoonhoven
- 6. Hannes Lamore
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 29.**

- 1a. S110194 V3
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthebra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen HLR / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1760-1800
- 5. Schoonhoven
- 6. Hannes Lamore
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 30.

- 1a. S110194 V3
- 1b. Schoonhoven, IVO-P SyntheGra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen HLR / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1760-1800
- 5. Schoonhoven
- 6. Hannes Lamore
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 31.**

- 1a. S110194 V3
- 1b. Schoonhoven, IVO-P SyntheGra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen HLR / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1760-1800
- 5. Schoonhoven
- 6. Hannes Lamore
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 32.**

- 1a. S110194 V3
- 1b. Schoonhoven, IVO-P SyntheGra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen HLR / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1760-1800
- 5. Schoonhoven
- 6. Hannes Lamore
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 33.

- 1a. S110194 V3
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthebra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen HLR / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1760-1800
- 5. Schoonhoven
- 6. Hannes Lamore
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 34.**

- 1a. S110194 V3
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthebra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen HLR / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1760-1800
- 5. Schoonhoven
- 6. Hannes Lamore
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 35.**

- 1a. S110194 V3
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthebra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen HLR / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1760-1800
- 5. Schoonhoven
- 6. Hannes Lamore
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 36.

- 1a. S110194 V3
- 1b. Schoonhoven, IVO-P SyntheGra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde N met initialen HLR / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1760-1800
- 5. Schoonhoven
- 6. Hannes Lamore
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 37.**

- 1a. S110194 V3
- 1b. Schoonhoven, IVO-P SyntheGra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen IHN / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1760-1800
- 5. Schoonhoven
- 6. Jacobus Huijvenaar
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 38.**

- 1a. S110194 V3
- 1b. Schoonhoven, IVO-P SyntheGra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen IHN / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1760-1800
- 5. Schoonhoven
- 6. Jacobus Huijvenaar
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 39.

- 1a. S110194 V3
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthebra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen IHN / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1760-1800
- 5. Schoonhoven
- 6. Jacobus Huijvenaar
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 40.**

- 1a. S110194 V3
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthebra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen IHN / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1760-1800
- 5. Schoonhoven
- 6. Jacobus Huijvenaar
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 41.**

- 1a. S110194 V3
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthebra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen IKM / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1770-1800
- 5. Schoonhoven
- 6. Jacobus Murk
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 42.

- 1a. S110194 V3
- 1b. Schoonhoven, IVO-P SyntheGra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde N met initialen ILR / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1780-1800
- 5. Schoonhoven
- 6. Jan Lamore
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 43.**

- 1a. S110194 V3
- 1b. Schoonhoven, IVO-P SyntheGra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen ILR / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1780-1800
- 5. Schoonhoven
- 6. Jan Lamore
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 44.**

- 1a. S110194 V3
- 1b. Schoonhoven, IVO-P SyntheGra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen IV... / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1760-1790
- 5. Schoonhoven
- 6. Jan van Genderen
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 45.

- 1a. S110194 V3
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthebra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen IVG / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1760-1790
- 5. Schoonhoven
- 6. Jan van Genderen
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 46.**

- 1a. S110194 V3
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthebra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen IVG / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1760-1790
- 5. Schoonhoven
- 6. Jan van Genderen
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 47.**

- 1a. S110194 V3
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthebra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen LDS / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1755-1799
- 5. Schoonhoven
- 6. Leendert Smit
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 48.

- 1a. S110194 V3
- 1b. Schoonhoven, IVO-P SyntheGra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen PRM / -
- 2c.
- 2d.
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1770-1800
- 5. Schoonhoven
- 6. Pieter Murk
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 49.**

- 1a. S110194 V3
- 1b. Schoonhoven, IVO-P SyntheGra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen PRM / -
- 2c.
- 2d.
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1770-1800
- 5. Schoonhoven
- 6. Pieter Murk
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 50.**

- 1a. S110194 V3
- 1b. Schoonhoven, IVO-P SyntheGra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen PST / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1765-1800
- 5. Schoonhoven
- 6. Pieter Seton
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 51.

- 1a. S110194 V3
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthebra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen PST / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1765-1800
- 5. Schoonhoven
- 6. Pieter Seton
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 52.**

- 1a. S110194 V3
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthebra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen GVDR / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1770-1800
- 5. Schoonhoven
- 6. Gerrit van Duuren
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 53.**

- 1a. S110194 V3
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthebra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen HVDO / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1770-1800
- 5. Schoonhoven
- 6. Hendrik van den Oever jr
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 54.

- 1a. S110194 V3
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthebra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen HVDO / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1770-1800
- 5. Schoonhoven
- 6. Hendrik van den Oever jr
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 55.**

- 1a. S110194 V3
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthebra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen HVDO / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1770-1800
- 5. Schoonhoven
- 6. Hendrik van den Oever jr
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 56.**

- 1a. S110194 V3
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthebra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen HVDO / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1770-1800
- 5. Schoonhoven
- 6. Hendrik van den Oever jr
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 57.

- 1a. S110194 V3
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthegea archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen HVDO / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1770-1800
- 5. Schoonhoven
- 6. Hendrik van den Oever jr
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Vondstnummer 4

Catalogusnummer 58.

- 1a. S110194 V4
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthebra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Rondbodem
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. 16 ongekroond
- 2e. Geglaasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Radering voorzijde ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1770-1800
- 5. Schoonhoven
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 59.

- 1a. S110194 V4
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthebra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Rondbodem
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. 16 ongekroond
- 2e. Geglaasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Radering voorzijde ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1770-1800
- 5. Schoonhoven
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 60.

- 1a. S110194 V4
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthebra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Rondbodem
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. 16 ongekroond
- 2e. Geglaasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1770-1800
- 5. Schoonhoven
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 61.

- 1a. S110194 V4
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthebra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Rondbodem
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. 16 ongekroond
- 2e. Geglaasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1770-1800
- 5. Schoonhoven
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 62.**

- 1a. S110194 V4
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthebra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Rondbodem
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. 16 ongekroond
- 2e. Geglaasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1770-1800
- 5. Schoonhoven
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 63.**

- 1a. S110194 V4
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthebra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Rondbodem
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. 16 ongekroond
- 2e. Geglaasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1770-1800
- 5. Schoonhoven
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 64.

- 1a. S110194 V4
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthegra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Rondbodem
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. 16 gekroond
- 2e. Geglaasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Gehele radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1770-1800
- 5. Schoonhoven
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 65.**

- 1a. S110194 V4
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthegra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Rondbodem
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. 16 gekroond
- 2e. Geglaasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Gehele radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1770-1800
- 5. Schoonhoven
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 66.**

- 1a. S110194 V4
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthegra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Rondbodem
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. 16 gekroond
- 2e. Geglaasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Gehele radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1770-1800
- 5. Schoonhoven
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 67.

- 1a. S110194 V4
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthegra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Rondbodem
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. 16 gekroond
- 2e. Geglaasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Gehele radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1770-1800
- 5. Schoonhoven
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 68.**

- 1a. S110194 V4
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthegra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Rondbodem
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. 16 gekroond
- 2e. Geglaasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Radering voorzijde ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1770-1800
- 5. Schoonhoven
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 69.**

- 1a. S110194 V4
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthegra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Rondbodem
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. 16 gekroond
- 2e. Geglaasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Radering voorzijde ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1770-1800
- 5. Schoonhoven
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 70.

- 1a. S110194 V4
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthegea archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Rondbodem
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. 16 gekroond
- 2e. Geglaasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1770-1800
- 5. Schoonhoven
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 71.**

- 1a. S110194 V4
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthegea archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Rondbodem
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. 16 gekroond
- 2e. Geglaasd
- 2f.
- 2g.
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1770-1800
- 5. Schoonhoven
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 72.**

- 1a. S110194 V4
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthegea archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen ARM / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglaasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1770-1800
- 5. Schoonhoven
- 6. Arnoldus Murk
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 73.

- 1a. S110194 V4
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthebra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen ARM / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1770-1800
- 5. Schoonhoven
- 6. Arnoldus Murk
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 74.**

- 1a. S110194 V4
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthebra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen ARM / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1770-1800
- 5. Schoonhoven
- 6. Arnoldus Murk
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 75.**

- 1a. S110194 V4
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthebra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen ARM / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1770-1800
- 5. Schoonhoven
- 6. Arnoldus Murk
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 76.

- 1a. S110194 V4
- 1b. Schoonhoven, IVO-P SyntheGra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen ARM / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1770-1800
- 5. Schoonhoven
- 6. Arnoldus Murk
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 77.

- 1a. S110194 V4
- 1b. Schoonhoven, IVO-P SyntheGra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen ARM / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1770-1800
- 5. Schoonhoven
- 6. Arnoldus Murk
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 78.

- 1a. S110194 V4
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthebra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen CHN / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1760-1800
- 5. Schoonhoven
- 6. Cornelis Huijvenaar
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 79.**

- 1a. S110194 V4
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthebra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen CHN / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1760-1800
- 5. Schoonhoven
- 6. Cornelis Huijvenaar
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 80.**

- 1a. S110194 V4
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthebra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen FHN / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt, te heet gebrand exemplaar
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1792-1815
- 5. Schoonhoven
- 6. Johannes Franciscus Huijvenaar
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 81.

- 1a. S110194 V4
- 1b. Schoonhoven, IVO-P SyntheGra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen FHN / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt, te heet gebrand exemplaar
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1792-1815
- 5. Schoonhoven
- 6. Johannes Franciscus Huijvenaar
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 82.**

- 1a. S110194 V4
- 1b. Schoonhoven, IVO-P SyntheGra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen FHN / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1792-1815
- 5. Schoonhoven
- 6. Johannes Franciscus Huijvenaar
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 83.**

- 1a. S110194 V4
- 1b. Schoonhoven, IVO-P SyntheGra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen FHN / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1792-1815
- 5. Schoonhoven
- 6. Johannes Franciscus Huijvenaar
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 84.

- 1a. S110194 V4
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthebra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen FHN / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1792-1815
- 5. Schoonhoven
- 6. Johannes Franciscus Huijvenaar
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 85.**

- 1a. S110194 V4
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthebra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Eiermand binnen punten / negenpuntige roos
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt, te heet gebrand exemplaar
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1792-1815
- 5. Schoonhoven
- 6. Johannes Franciscus Huijvenaar
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 86.**

- 1a. S110194 V4
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthebra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Eiermand binnen punten met initialen FHN / niet aanwezig
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt, te heet gebrand exemplaar
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1792-1815
- 5. Schoonhoven
- 6. Johannes Franciscus Huijvenaar
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 87.

- 1a. S110194 V4
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthegea archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Eiermand binnen punten met initialen FHN / 9 puntige roos
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt, te heet gebrand exemplaar
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1792-1815
- 5. Schoonhoven
- 6. Johannes Franciscus Huijvenaer
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 88.**

- 1a. S110194 V4
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthegea archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven 3 golfjes met initialen HDH / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt, te heet gebrand exemplaar
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1760-1793
- 5. Schoonhoven
- 6. Huybert de Hoog
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 89.**

- 1a. S110194 V4
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthegea archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde 18 met initialen HLR / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt, te heet gebrand exemplaar
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1760-1800
- 5. Schoonhoven
- 6. Hannes Lamore
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 90.

- 1a. S110194 V4
- 1b. Schoonhoven, IVO-P SyntheGra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde N met initialen HLR / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
4. 1760-1800
5. Schoonhoven
6. Hannes Lamore
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 91.**

- 1a. S110194 V4
- 1b. Schoonhoven, IVO-P SyntheGra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde N met initialen HLR / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
4. 1760-1800
5. Schoonhoven
6. Hannes Lamore
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 92.**

- 1a. S110194 V4
- 1b. Schoonhoven, IVO-P SyntheGra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde N met initialen HLR / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
4. 1760-1800
5. Schoonhoven
6. Hannes Lamore
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 93.

- 1a. S110194 V4
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthebra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen HLR / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1760-1800
- 5. Schoonhoven
- 6. Hannes Lamore
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 94.**

- 1a. S110194 V4
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthebra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen HLR / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1760-1800
- 5. Schoonhoven
- 6. Hannes Lamore
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 95.**

- 1a. S110194 V4
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthebra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen HLR / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1760-1800
- 5. Schoonhoven
- 6. Hannes Lamore
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 96.

- 1a. S110194 V4
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthebra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen HLR / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1760-1800
- 5. Schoonhoven
- 6. Hannes Lamore
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 97.**

- 1a. S110194 V4
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthebra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen HLR / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1760-1800
- 5. Schoonhoven
- 6. Hannes Lamore
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 98.**

- 1a. S110194 V4
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthebra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen HLR / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1760-1800
- 5. Schoonhoven
- 6. Hannes Lamore
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 99.

- 1a. S110194 V4
- 1b. Schoonhoven, IVO-P SyntheGra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen HLR / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1760-1800
- 5. Schoonhoven
- 6. Hannes Lamore
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 100.**

- 1a. S110194 V4
- 1b. Schoonhoven, IVO-P SyntheGra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen HLR / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1760-1800
- 5. Schoonhoven
- 6. Hannes Lamore
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 101.**

- 1a. S110194 V4
- 1b. Schoonhoven, IVO-P SyntheGra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen HLR / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1760-1800
- 5. Schoonhoven
- 6. Hannes Lamore
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 102.

- 1a. S110194 V4
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthebra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen HLR / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1760-1800
- 5. Schoonhoven
- 6. Hannes Lamore
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 103.**

- 1a. S110194 V4
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthebra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen HLR / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1760-1800
- 5. Schoonhoven
- 6. Hannes Lamore
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 104.**

- 1a. S110194 V4
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthebra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen HLR / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1760-1800
- 5. Schoonhoven
- 6. Hannes Lamore
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 105.

- 1a. S110194 V4
- 1b. Schoonhoven, IVO-P SyntheGra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen HLR / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1760-1800
- 5. Schoonhoven
- 6. Hannes Lamore
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 106.**

- 1a. S110194 V4
- 1b. Schoonhoven, IVO-P SyntheGra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen IHN / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1760-1800
- 5. Schoonhoven
- 6. Jacobus Huijvenaer
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 107.**

- 1a. S110194 V4
- 1b. Schoonhoven, IVO-P SyntheGra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen IHN / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1760-1800
- 5. Schoonhoven
- 6. Jacobus Huijvenaer
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 108.

- 1a. S110194 V4
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthebra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen IHN / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1760-1800
- 5. Schoonhoven
- 6. Jacobus Huijvenaar
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 109.**

- 1a. S110194 V4
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthebra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen IHN / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1760-1800
- 5. Schoonhoven
- 6. Jacobus Huijvenaar
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 110.**

- 1a. S110194 V4
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthebra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen IHN / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1760-1800
- 5. Schoonhoven
- 6. Jacobus Huijvenaar
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 111.

- 1a. S110194 V4
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthebra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen IHN / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1760-1800
- 5. Schoonhoven
- 6. Jacobus Huijvenaar
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 112.**

- 1a. S110194 V4
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthebra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen IHN / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1760-1800
- 5. Schoonhoven
- 6. Jacobus Huijvenaar
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 113.**

- 1a. S110194 V4
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthebra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen IHN / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1760-1800
- 5. Schoonhoven
- 6. Jacobus Huijvenaar
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 114.

- 1a. S110194 V4
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthebra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen IHN / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1760-1800
- 5. Schoonhoven
- 6. Jacobus Huijvenaar
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 115.**

- 1a. S110194 V4
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthebra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen IHN / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1760-1800
- 5. Schoonhoven
- 6. Jacobus Huijvenaar
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 116.**

- 1a. S110194 V4
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthebra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen IHN / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1760-1800
- 5. Schoonhoven
- 6. Jacobus Huijvenaar
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 117.

- 1a. S110194 V4
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthebra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen IHN / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1760-1800
- 5. Schoonhoven
- 6. Jacobus Huijvenaar
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 118.**

- 1a. S110194 V4
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthebra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen IHN / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1760-1800
- 5. Schoonhoven
- 6. Jacobus Huijvenaar
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 119.**

- 1a. S110194 V4
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthebra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen IKM / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1766-1800
- 5. Schoonhoven
- 6. Jacaobus Murk
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 120.

- 1a. S110194 V4
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthebra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen IVG / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1760-1790
- 5. Schoonhoven
- 6. Jan van Genderen
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 121.

- 1a. S110194 V4
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthebra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen LDS / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1755-1799
- 5. Schoonhoven
- 6. Leendert Smit
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 122.

- 1a. S110194 V4
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthebra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen LDS / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1755-1799
- 5. Schoonhoven
- 6. Leendert Smit
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 123.

- 1a. S110194 V4
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthebra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen LDS / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
4. 1755-1799
5. Schoonhoven
6. Leendert Smit
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 124.**

- 1a. S110194 V4
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthebra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen LHN / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
4. 1765-1800
5. Schoonhoven
6. Louwrens Huijvenaar
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 125.**

- 1a. S110194 V4
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthebra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde IG met initialen LHN / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
4. 1765-1800
5. Schoonhoven
6. Louwerens Huijvenaar
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 126.

- 1a. S110194 V4
- 1b. Schoonhoven, IVO-P SyntheGra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen PST / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1765-1800
- 5. Schoonhoven
- 6. Pieter Seton
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 127.**

- 1a. S110194 V4
- 1b. Schoonhoven, IVO-P SyntheGra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen GVDR / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1770-1800
- 5. Schoonhoven
- 6. Gerrit van Duuren
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 128.**

- 1a. S110194 V4
- 1b. Schoonhoven, IVO-P SyntheGra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen HVDO / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1770-1800
- 5. Schoonhoven
- 6. Hendrik van den Oever jr
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 129.

- 1a. S110194 V4
- 1b. Schoonhoven, IVO-P SyntheGra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. N / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f.
- 2g.
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1770-1800
- 5. Schoonhoven
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 130.**

- 1a. S110194 V4
- 1b. Schoonhoven, IVO-P SyntheGra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Lobben
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1770-1800
- 5. Schoonhoven
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 131.**

- 1a. S110194 V4
- 1b. Schoonhoven, IVO-P SyntheGra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Lobben
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1770-1800
- 5. Schoonhoven
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 132.

Foto pijp schaal 1:1

- 1a. S110194 V4
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthegra
archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a.
- 2b.
- 2c.
- 2d.
- 2e.
- 2f.
- 2g.
- 2h.
- 3a. Kromgetrokken steel
- 3b.
- 3c.
- 4. 1770-1800
- 5. Schoonhoven
- 6.
- 7.

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Vondstnummer 5

Catalogusnummer 133.

- 1a. S110194 V5
- 1b. Schoonhoven, IVO-P SyntheGra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Rondbodem
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. 16 ongekroond
- 2e. Geglaasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1770-1800
- 5. Schoonhoven
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 134.

- 1a. S110194 V5
- 1b. Schoonhoven, IVO-P SyntheGra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Rondbodem
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. 16 gekroond
- 2e. Geglaasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Radering voorzijde ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1770-1800
- 5. Schoonhoven
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 135.

- 1a. S110194 V5
- 1b. Schoonhoven, IVO-P SyntheGra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Rondbodem
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. 16 gekroond
- 2e. Geglaasd
- 2f.
- 2g.
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1770-1800
- 5. Schoonhoven
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 136.

- 1a. S110194 V5
- 1b. Schoonhoven, IVO-P SyntheGra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen ARM / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1770-1800
- 5. Schoonhoven
- 6. Arnuldus Murk
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 137.**

- 1a. S110194 V5
- 1b. Schoonhoven, IVO-P SyntheGra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen CHN / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1760-1800
- 5. Schoonhoven
- 6. Cornelis Huijvenaer
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 138.**

- 1a. S110194 V5
- 1b. Schoonhoven, IVO-P SyntheGra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde N met initialen HDH / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt, te heet gebrand exemplaar
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1760-1793
- 5. Schoonhoven
- 6. Huybert de Hoog
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 139.

- 1a. S110194 V5
- 1b. Schoonhoven, IVO-P SyntheGra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen ILR / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1780-1800
- 5. Schoonhoven
- 6. Jan Lamore
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 140.

- 1a. S110194 V5
- 1b. Schoonhoven, IVO-P SyntheGra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f.
- 2g.
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1780-1800
- 5. Schoonhoven
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Vondstnummer 7

Catalogusnummer 141.

- 1a. S110194 V7
- 1b. Schoonhoven, IVO-P SyntheGra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Rondbodem
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. 16 ongekroond
- 2e. Geglaasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Radering voorzijde ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1770-1800
- 5. Schoonhoven
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 142.

- 1a. S110194 V7
- 1b. Schoonhoven, IVO-P SyntheGra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Rondbodem
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. 16 ongekroond
- 2e. Geglaasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1770-1800
- 5. Schoonhoven
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 143.

- 1a. S110194 V7
- 1b. Schoonhoven, IVO-P SyntheGra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Rondbodem
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. 16 ongekroond
- 2e. Geglaasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Insluitsel in kop meegebakken en heeft geleid tot gat in kop
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1770-1800
- 5. Schoonhoven
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 144.

- 1a. S110194 V7
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthebra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Rondbodem
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. 16 gekroond
- 2e. Geglaasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Radering voorzijde ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1770-1800
- 5. Schoonhoven
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 145.**

- 1a. S110194 V7
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthebra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Rondbodem
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. 16 gekroond
- 2e. Geglaasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Radering voorzijde ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1770-1800
- 5. Schoonhoven
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 146.**

- 1a. S110194 V7
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthebra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Rondbodem
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. 16 gekroond
- 2e. Geglaasd
- 2f. Niet gebotterd
- 2g. Gehele radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1770-1800
- 5. Schoonhoven
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 147.

- 1a. S110194 V7
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthegra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Rondbodem
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. 16 gekroond
- 2e. Geglaasd
- 2f. Niet gebotterd
- 2g. Gehele radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1770-1800
- 5. Schoonhoven
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 148.

- 1a. S110194 V7
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthegra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Rondbodem
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. 16 gekroond
- 2e. Geglaasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Gehele radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1770-1800
- 5. Schoonhoven
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 149.

Foto pijp schaal 1:1

- 1a. S110194 V7
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthegea archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. -/-
- 2c. Gouds wapenschild + S / Gouds wapenschild + S
- 2d. 74 gekroond
- 2e. Geglaasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Gehele radering rondom ketelopening
- 2h. Ongerookt exemplaar
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1770-1800
- 5. Schoonhoven of Gouda?²⁴
- 6.
- 7.

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 150.**

Foto pijp schaal 1:1

- 1a. S110194 V7
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthegea archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen ARM / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglaasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1770-1800
- 5. Schoonhoven
- 6. Arnoldus Murk
- 7.

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

²⁴ Vanaf 1739/1740 had Gouda voor de gewesten Holland en West-Friesland een octrooi op het zetten van het Goudse wapenschild op het de zijkant van de hiel van tabakspijpen. Vanuit dit perspectief lijkt een Goudse herkomst aannemelijk. Echter de kleibeheersing laat wel te wensen over. Daarnaast is het merk de gekroonde 74 in de periode 1785-1796 vacant. De periode waarin een groot gedeelte van de tabakspijpen van deze opgraving gedateerd kan worden. Het mag daarom niet uitgesloten worden dat een Goudse vorm door een Schoonhovense pijpenmaker is aangeschaft en dat deze tabakspijp door een Schoonhovense pijpenmaker in de periode 1785-1796 is geproduceerd.

Catalogusnummer 151.

- 1a. S110194 V7
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthegea archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen ARM / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1770-1800
- 5. Schoonhoven
- 6. Arnoldus Murk
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 152.**

- 1a. S110194 V7
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthegea archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen ARM / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1770-1800
- 5. Schoonhoven
- 6. Arnoldus Murk
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 153.**

- 1a. S110194 V7
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthegea archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen ARM / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a. Vijfpuntige roos / vijfpuntige roos
- 3b. Ongeglasd
- 3c.
- 4. 1770-1800
- 5. Schoonhoven
- 6. Arnoldus Murk
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 154.

- 1a. S110194 V7
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthegra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a.
- 2b.
- 2c.
- 2d.
- 2e.
- 2f.
- 2g.
- 2h.
- 3a. Vijfpuntige roos / vijfpuntige roos
- 3b. Ongeglasd
- 3c.
- 4. 1770-1800
- 5. Schoonhoven
- 6. Arnoldus Murk
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 155.

- 1a. S110194 V7
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthegra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Rondbodem
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. BVB
- 2e. Geglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Gehele radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1770-1800
- 5. Schoonhoven
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 156.

- 1a. S110194 V7
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthegra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Rondbodem
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. BVB
- 2e. Geglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Gehele radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1770-1800
- 5. Schoonhoven
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 157.

- 1a. S110194 V7
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthegra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Rondbodem
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. BVB
- 2e. Geglaasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Gehele radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1770-1800
- 5. Schoonhoven
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 158.

- 1a. S110194 V7
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthegra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Rondbodem
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. BVB (slecht leesbaar omdat groot deel is afgebroken)
- 2e. Geglaasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Gehele radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1770-1800
- 5. Schoonhoven
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 159.

- 1a. S110194 V7
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthegra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Rondbodem
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. BVB
- 2e.
- 2f.
- 2g.
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1770-1800
- 5. Schoonhoven
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 160.

- 1a. S110194 V7
- 1b. Schoonhoven, IVO-P SyntheGra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen CHN / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1760-1800
- 5. Schoonhoven
- 6. Cornelis Huijvenaar
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 161.**

- 1a. S110194 V7
- 1b. Schoonhoven, IVO-P SyntheGra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen CHN / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1760-1800
- 5. Schoonhoven
- 6. Cornelis Huijvenaar
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 162.**

- 1a. S110194 V7
- 1b. Schoonhoven, IVO-P SyntheGra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen CHN / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1760-1800
- 5. Schoonhoven
- 6. Cornelis Huijvenaar
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 163.

- 1a. S110194 V7
- 1b. Schoonhoven, IVO-P SyntheGra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen CHN / -
- 2c.
- 2d.
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1760-1800
- 5. Schoonhoven
- 6. Cornelis Huijvenaar
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 164.**

- 1a. S110194 V7
- 1b. Schoonhoven, IVO-P SyntheGra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen CHN / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1760-1800
- 5. Schoonhoven
- 6. Cornelis Huijvenaar
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 165.**

- 1a. S110194 V7
- 1b. Schoonhoven, IVO-P SyntheGra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen CHN / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1760-1800
- 5. Schoonhoven
- 6. Cornelis Huijvenaar
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 166.

- 1a. S110194 V7
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthebra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen CHN / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1760-1800
- 5. Schoonhoven
- 6. Cornelis Huijvenaar
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 167.**

- 1a. S110194 V7
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthebra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen CHN / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1760-1800
- 5. Schoonhoven
- 6. Cornelis Huijvenaar
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 168.**

- 1a. S110194 V7
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthebra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen CHN / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1760-1800
- 5. Schoonhoven
- 6. Cornelis Huijvenaar
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 169.

- 1a. S110194 V7
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthegea archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde N met initialen DVD / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt; sterk versinterd exemplaar
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1770-1800
- 5. Schoonhoven
- 6. Dirk van Duuren
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 170.**

- 1a. S110194 V7
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthegea archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven 3 gofjes met initialen DVD / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e.
- 2f.
- 2g.
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1770-1800
- 5. Schoonhoven
- 6. Dirk van Duuren
- 7.

Foto pijp niet op schaal

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 171.**

- 1a. S110194 V7
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthegea archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde N met initialen HDH / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1760-1793
- 5. Schoonhoven
- 6. Huybert de Hoog
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 172.

- 1a. S110194 V7
- 1b. Schoonhoven, IVO-P SyntheGra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde N met initialen ?DH / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1760-1793
- 5. Schoonhoven
- 6. Huybert de Hoog
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 173.**

- 1a. S110194 V7
- 1b. Schoonhoven, IVO-P SyntheGra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen FHN / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1792-1815
- 5. Schoonhoven
- 6. Johannes Franciscus Huijvenaer
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 174.**

- 1a. S110194 V7
- 1b. Schoonhoven, IVO-P SyntheGra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen FHN / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1792-1815
- 5. Schoonhoven
- 6. Johannes Franciscus Huijvenaer
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 175.

- 1a. S110194 V7
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthebra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen FHN / -
- 2c.
- 2d.
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1792-1815
- 5. Schoonhoven
- 6. Johannes Franciscus Huijvenaar
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 176.**

- 1a. S110194 V7
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthebra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen FHN / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1792-1815
- 5. Schoonhoven
- 6. Johannes Franciscus Huijvenaar
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 177.**

- 1a. S110194 V7
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthebra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Eiermand binnen punten met initialen FHN / 9 puntige roos
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt, te heet gebrand exemplaar
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1792-1815
- 5. Schoonhoven
- 6. Johannes Franciscus Huijvenaar
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 178.

- 1a. S110194 V7
- 1b. Schoonhoven, IVO-P SyntheGra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde 18 met initialen HLR / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1760-1800
- 5. Schoonhoven
- 6. Hannes Lamore
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 179.**

- 1a. S110194 V7
- 1b. Schoonhoven, IVO-P SyntheGra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde N met initialen HLR / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1760-1800
- 5. Schoonhoven
- 6. Hannes Lamore
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 180.**

- 1a. S110194 V7
- 1b. Schoonhoven, IVO-P SyntheGra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde N met initialen HLR / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1760-1800
- 5. Schoonhoven
- 6. Hannes Lamore
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 181.

- 1a. S110194 V7
- 1b. Schoonhoven, IVO-P SyntheGra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde N met initialen? / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1760-1800
- 5. Schoonhoven
- 6. Hannes Lamore?
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 182.**

- 1a. S110194 V7
- 1b. Schoonhoven, IVO-P SyntheGra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen HLR / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1760-1800
- 5. Schoonhoven
- 6. Hannes Lamore
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 183.**

- 1a. S110194 V7
- 1b. Schoonhoven, IVO-P SyntheGra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen IKM / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1766-1800
- 5. Schoonhoven
- 6. Jacaobus Murk
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 184.

- 1a. S110194 V7
- 1b. Schoonhoven, IVO-P SyntheGra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen IHN / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1760-1800
- 5. Schoonhoven
- 6. Jacobus Huijvenaar
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 185.**

- 1a. S110194 V7
- 1b. Schoonhoven, IVO-P SyntheGra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen ILR / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1780-1800
- 5. Schoonhoven
- 6. Jan Lamore
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 186.**

- 1a. S110194 V7
- 1b. Schoonhoven, IVO-P SyntheGra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen ILR / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1780-1800
- 5. Schoonhoven
- 6. Jan Lamore
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 187.

- 1a. S110194 V7
- 1b. Schoonhoven, IVO-P SyntheGra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen ILR / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1780-1800
- 5. Schoonhoven
- 6. Jan Lamore
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 188.**

- 1a. S110194 V7
- 1b. Schoonhoven, IVO-P SyntheGra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen ILR / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1780-1800
- 5. Schoonhoven
- 6. Jan Lamore
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 189.**

- 1a. S110194 V7
- 1b. Schoonhoven, IVO-P SyntheGra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen IVG / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1760-1790
- 5. Schoonhoven
- 6. Jan van Genderen
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 190.

- 1a. S110194 V7
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthebra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen IVG / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1760-1790
- 5. Schoonhoven
- 6. Jan van Genderen
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 191.**

- 1a. S110194 V7
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthebra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen IVG / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1760-1790
- 5. Schoonhoven
- 6. Jan van Genderen
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 192.**

- 1a. S110194 V7
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthebra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen IVG / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1760-1790
- 5. Schoonhoven
- 6. Jan van Genderen
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 193.

- 1a. S110194 V7
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthebra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen IVG / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1760-1790
- 5. Schoonhoven
- 6. Jan van Genderen
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 194.**

- 1a. S110194 V7
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthebra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes met initialen LDS / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1755-1799
- 5. Schoonhoven
- 6. Leendert Smit
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 195.**

- 1a. S110194 V7
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthebra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde N met initialen PRM / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1770-1790
- 5. Schoonhoven
- 6. Pieter Murk
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 196.

- 1a. S110194 V7
- 1b. Schoonhoven, IVO-P SyntheGra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde N met initialen PRM / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
4. 1770-1790
5. Schoonhoven
6. Pieter Murk
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 197.**

- 1a. S110194 V7
- 1b. Schoonhoven, IVO-P SyntheGra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde N met initialen GVDR / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
4. 1770-1800
5. Schoonhoven
6. Gerrit van Duuren
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 198.**

- 1a. S110194 V7
- 1b. Schoonhoven, IVO-P SyntheGra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Rondbodem
- 2b. Lobben
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
4. 1770-1800
5. Schoonhoven
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 199.

- 1a. S110194 V7
- 1b. Schoonhoven, IVO-P SyntheGra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a.
- 2b.
- 2c.
- 2d.
- 2e.
- 2f.
- 2g.
- 2h.
- 3a. Getordeerde steel afgezet met bloemmotieven
- 3b. Ongeglasd
- 3c.
- 4. 1780-1800
- 5. Schoonhoven
- 6. Jan Lamore
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 200.

- 1a. S110194 V7
- 1b. Schoonhoven, IVO-P SyntheGra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes ? / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f.
- 2g.
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1770-1800
- 5. Schoonhoven
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 201.

- 1a. S110194 V7
- 1b. Schoonhoven, IVO-P SyntheGra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes ? / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f.
- 2g.
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1770-1800
- 5. Schoonhoven
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 202.

- 1a. S110194 V7
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthegra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes ? / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f.
- 2g.
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1770-1800
- 5. Schoonhoven
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 203.**

- 1a. S110194 V7
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthegra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes ? / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f.
- 2g.
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1770-1800
- 5. Schoonhoven
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 204.**

- 1a. S110194 V7
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthegra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven drie golfjes ? / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f.
- 2g.
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1770-1800
- 5. Schoonhoven
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 205.

- 1a. S110194 V7
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthegra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde N met initialen ? / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f.
- 2g.
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1770-1800
- 5. Schoonhoven
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 206.

- 1a. S110194 V7
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthegra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde N met initialen ??H / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f.
- 2g.
- 2h. Naad met kam afgewerkt
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1770-1800
- 5. Schoonhoven
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Vondstnummer 10

Catalogusnummer 207.

- 1a. S110194 V10
- 1b. Schoonhoven, IVO-P SyntheGra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Trechter
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. IK
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Gehele radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1650-1670
- 5.
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 208.

- 1a. S110194 V10
- 1b. Schoonhoven, IVO-P SyntheGra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a.
- 2b.
- 2c.
- 2d.
- 2e.
- 2f.
- 2g.
- 2h.
- 3a. Lelie in ruit
- 3b. Ongeglasd
- 3c.
- 4. 1630-1700
- 5.
- 6.
- 7.

Foto pijp niet op schaal

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Vondstnummer 15

Catalogusnummer 209.

- 1a. S110194 V15
- 1b. Schoonhoven, IVO-P SyntheGra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Dubbelconisch
- 2b. 7 puntige roos / 7 puntige roos
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Radering voorzijde ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1640-1660
- 5.
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 210.

- 1a. S110194 V15
- 1b. Schoonhoven, IVO-P SyntheGra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Dubbelconisch
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Gehele radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1625-1650
- 5.
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Vondstnummer 24

Catalogusnummer 211.

- 1a. S110194 V24
- 1b. Schoonhoven, IVO-P SyntheGra archeologie, locatie Hooijkaas
- 2a. Ovoïde
- 2b. Gekroonde vis boven 3 golfjes / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1770-1800
- 5. Schoonhoven
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Vondstnummer 39

Catalogusnummer 212.

- 1a. S110194 V39
- 1b. Schoonhoven, IVO-P Synthegra archeologie,
locatie Hooijkaas
- 2a. Trechter
- 2b. -/-
- 2c. T/K
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f.
- 2g.
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1740
- 5. Schoonhoven
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Bijlage 4: Bedrijfsaardewerk en overige vondsten

Buitenzijde pijpenpot van loodglazuur
voorzien; binnenzijde witte engobe, V24

Geglazuurde pijpenpot, V4

Chamotte met afdrukken, V4

Nummer 213. Diverse fragmenten van geglazuurde chamotte klei. Een bewijs dat loodglazuuraardewerk tezamen met de pijpenpotten zijn gebakken.

Rand gedraaide pijpenpot, V7

Rand gedraaide pijpenpot met loodglazuurvlek, V7

Rand gedraaide pijpenpot, V7

Detail kafafdruk chamotte klei

Nummer 214. Diverse fragmenten van roodbakkende gedraaide pijpenpotten. Aan de binnenzijde witbakkende engobe en aan de buitenzijde chamotte klei.

0 1 2 3 4 5 cm

Detail chamotte klei versterkt met
pijpensteel, V7 (niet op schaal)

Chamotte klei met witte engobe
aan de binnenzijde, V7

Nummer 215. Een mogelijk handgevormde pijpenpot van chamotte klei aan de binnenzijde van witte engobe voorzien.

Onderzijde poot
pijpenpot, V7

Onderzijde poot
pijpenpot, V7

Poot pijpenpot, V5

Poot pijpenpot, V7

Nummer 216. Poten van gedraaide roodbakkende pijpenpotten.

Deksel pijpenpot, V7

Nummer 217. Kap van een pijpenpot. Links de doorsnede, midden de buitenzijde en rechts de binnenzijde.

Deksel pijpenpot, V7

Nummer 218. Fragmenten van een deksel (kap) van een pijpenpot. Kenmerkend op de buitenzijde zijn de gedraaide strepen boven het handgevormde gedeelte.

Deksel pijpenpot met afdrukken van
witbakkende klei (letter M?); fragmenten
passen aan en op elkaar, V7

Nummer 219. Fragment van een deksel (kap) van een pijpenpot waarom mogelijk in klei de letter M is aangebracht.

Binnenzijde en doorsnede deksel pijpenpot
met afdrucken van witbakkende klei, V7

Nummer 220. Deksel/kapfragmenten.

Bovenzijde

Steenformaat ?x7,5x4,0 cm

Bovenzijde

Onderzijde

Bouwkeramiek, V7

Nummer 221. Roodbakkende bouwkeramiek die niet versinterd is.

Bouwkeramiek, V24

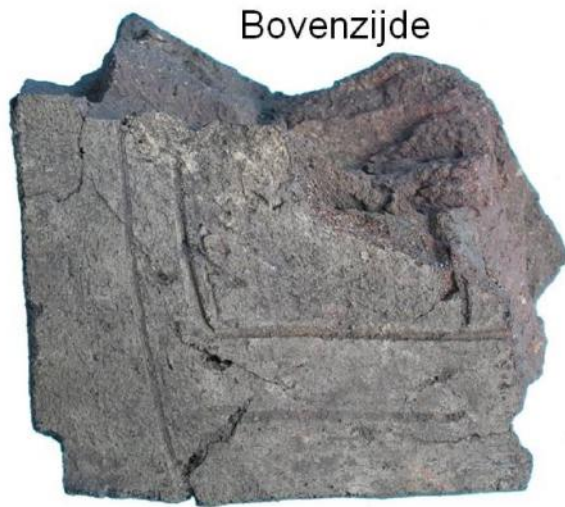

IJsselsteen met
glazuurdruppels, V7

Nummer 222. Diverse Versinterde bouwkeramiek; waarschijnlijk restanten van een oven.

Bovenzijde

Onderzijde

Versinterde bouwkeramiek met schuin afgesneden zijkanten, V7

Bovenzijde

Bovenzijde

Doorsnede

Nummer 223. Versinterde bouwkeramiek met kenmerkende schuif afgesneden zijkanten. Waarschijnlijk fragmenten van de over waarin de tabakspijpen werden gebakken.

Bovenzijde, V7

Doorsnede

Fragment dakpan

Profiel dakpan, V7
(niet op schaal)

Profiel roodbakend
aardewerk, V7

Botfragment, V7

Nummer 224. Overige vondsten tussen het pijpenbakkersafval bestaat uit roodbakend gebruiksaardewerk, dakpannen en een fragment van een bot.